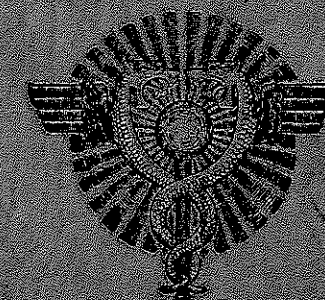

KAUPPA- KORKEAKOULU

1951—1952

HELSINGISSÄ 1952

ALWAR NIKLANDER
75-vuotispäivän johdosta taiteilija Tauno Miesmaan
Kauppakorkeakoululle maalaama muotokuva.

ARTHUR LÅNGFORS
70-vuotispäivän johdosta lyöty mitali.

KAUPPA- KORKEAKOULU

KERTOMUS LUKUVUODESTA

1951—1952

TOIMITTANUT

KORKEAKOULUN REHTORI

HELSINGISSÄ 1952

I. Hallinto, opettajat sekä viran- ja toimenhaltijat.

Hallinto.

Kauppakorkeakoulun kansleri.

TULENHEIMO, ANTTI AGATON, MOT., LaT. h. c., Professori, Helsingin Yliopiston kansleri. 79; 50 (Kauppakorkeakoulun aikaisemman hallituksen jäsen vsta 41).

Valtuuskunta.

Puheenjohtaja: NIKLANDER, KARL ALWAR, Kauppaneuvos, Suomalaisen Liikesivistysrahaston valitsema. 75; 50 (16).

Varapuheenjohtaja: WALDEN, JUUSO WALFRID, Ekon., Vuorineuvos, Kotkan kauppakamarin valitsema. 07; 50.

AHLQVIST, ARMAS, VT., Ekon., Pankinjohtaja, Jyväskylän kauppakamarin valitsema. 97; 50.

GRUNDSTRÖM, JOHN, KTT. h. c., Vuorineuvos, Suomalaisen Liikesivistysrahaston valitsema. 77; 50 (28).

HARIMA, SAMULI ALBERT, Kauppaneuvos, Suomalaisen Liikesivistysrahaston valitsema. 79; 50.

HILDÉN, KAARLO THORSTEN OSKAR, FT., Professori, Kauppakorkeakoulun vararehtori. 93; 50 (39).

HIRVONEN, EINO, KTK., KTT. h. c. Pääkonsuli, Suomalaisen Liikesivistysrahaston valitsema 02; 51 (48).

HUSA, ISAKKI HELMER, Kauppaneuvos, Kemin kauppakamarin valitsema. 94; 50.

HUTTUNEN, OSKARI, Kauppaneuvos, Suomalaisen Liikesivistysrahaston valitsema. 65; 50 (38).

INKEROINEN, EINAR ILMARI, KTM., Toimitusjohtaja, Suomalaisen Liikesivistysrahaston valitsema. 03; 50.

JÄRVINEN, KYÖSTI NESTOR, FM., VTT., KTT. h. c., Professori, Keskuskauppakamarin valitsema. 69; 50 (20).

KAUPPINEN, AULIS PIETARI, KTM., Johtaja, Suomalaisen Liikesivistysrahaston valitsema. 03; 50.

KUOSMANEN, JUHO, Kauppaneuvos, Suomalaisen Liikesivistysrahaston valitsema. 87; 50.

KURIKKA, HEIKKI ARTTURI, Kauppaneuvos, Etelä-Pohjanmaan kauppakamarin valitsema. 87; 51.

LIPSANEN, ERKKI AUGUST, Ekon., Toimitusjohtaja, Porin kauppakamarin valitsema. 11; 50.

LUUMI, VÄINÖ OLAVI, Ekon., Apulaisjohtaja, Suomalaisen Liikesivistysrahaston valitsema. 01; 51.

LOUHIVUORI, OSKARI WILHO, FT., KTT. h. c., Professori, Kauppa- ja korkeakoulun rehtori. 84; 50 (45).

MANNER, YRJÖ JOHAN, Tehtailija, Länsi-Uudenmaan kauppakamarin valitsema. 93; 51.

MONONEN, JUSSI, Kauppaneuvos, Lahden kauppakamarin valitsema. 88; 50.

NUOTIO, NILO, VT., Toimitusjohtaja, Turun kauppakamarin valitsema. 96; 50.

ORELMA, ARTTURI AUGUST, Kauppaneuvos, Vaasan kauppakamarin valitsema. 88; 50.

RAIKKALA, ARMAS ARVI WILHO, Ekon., Kauppaneuvos, Suomalaisen Liikesivistysrahaston valitsema. 96; 50.

REENPÄÄ, HEIKKI, Ekon., Toimitusjohtaja, Suomalaisen Liikesivistysrahaston valitsema. 96; 50 (36).

RIISLA, YRJÖ OSSIAN, Vuorineuvos, Helsingin kauppakamarin valitsema. 89; 51.

RUUSKANEN, LAURI PIETARI, Kauppaneuvos, Tampereen kauppakamarin valitsema. 93; 50.

TAKKI, UUNO KRISTIAN, KTK., LaL., KTT. h. c., Suomalaisen Liikesivistysrahaston valitsema. 01; 50 (47).

TAMMENOKSA, JUKKA, Kauppaneuvos, Lappeenrannan kauppakamarin valitsema. 06; 50.

TOIVONEN, AARNE LEONARD, Ekon., Kauppaneuvos, Oulun kauppakamarin valitsema. 94; 50.

VARTAINEN, OSMO JOHANNES, Ekon., Konsuli, Kuopion kauppakamarin valitsema. 10; 50.

WIHURI, ANTTI TAAVETTI, Merenkulkuneuvos, Suomalaisen Liikesivistysrahaston valitsema. 83; 50 (38).

VIRKKUNEN, MATTI SAMULI, VT., Kansallis-Osake-Pankin pääjohtaja, Suomalaisen Liikesivistysrahaston valitsema. 08; 50.

VIRTANEN, ARTTURI JULIUS, Ekon., Toimitusjohtaja, Suomalaisen Liikesivistysrahaston valitsema. 90; 50.

Hallitus.

Puheenjohtaja: HIRVONEN, EINO, KTK., KTT. h. c., Pääkonsuli. 02; 50 (48).

Varapuheenjohtaja: GRUNDSTRÖM, JOHN, KTT. h. c., Vuorineuvos. 77; 50 (28).

CALONIUS, OLLI SAKARI, Ekon., Toimitusjohtaja. 11; 50.

HELENIUS, LAURI SAKARI, TKT. h. c., Dipl.ins., Vuorineuvos. 87; 50.

HILDÉN, KAARLO THORSTEN OSKAR, FT., Professori, Kauppa- ja korkeakoulun vararehtori. 93; 50 (39).

KIRVES, LAURI KALERVO, KTM., Toimitusjohtaja. 14; 50.

LOUHIVUORI, OSKARI WILHO, FT., KTT. h. c., Professori, Kauppa- ja korkeakoulun rehtori. 84; 50 (45).

SAARINEN, SEVERI MIKAEL, Ekon., Johtaja. 05; 50.

VIRKKUNEN, MATTI SAMULI, VT., Kansallis-Osake-Pankin pääjohtaja. 08; 50.

Rehtori.

LOUHIVUORI, OSKARI WILHO

Professori

Opettajaneuvoston, Laajennetun opettajaneuvoston ja Opettajakunnan puheenjohtaja.

Rehtori kesäkuun 1. pstä 1945.

Vararehtori.

HILDÉN, KAARLO THORSTEN OSKAR

Professori.

Vararehtori kesäkuun 1. pstä 1939.

Korkeamman Kauppaopetuksen Kannatusosakeyhtiö.

Johtokunta.

Puheenjohtaja Alvar Niklander, jäsenet herrat John Grundström, Osk. Huttunen, O. W. Louhivuori, Heikki Reenpää, Eino Hirvonen, Matti Virkkunen sekä varajäsenet Severi Saarinen ja Antti Wihuri.

Opettajakunta.

Varsinaiset professorit.

KIVIKOSKI, ERNST ENSIO, FT. (Talousmatematiikka). 91; 28.

KAUPPI, KALLE, FM., MOT. (Kauppa-oikeus). 92; 29.

LOUHIVUORI, OSKARI WILHO, FT., KTT. h. c. (Kansantaloustiede). 84; 38.

RANINEN, HUUGO VALTER, KTL., LaT. (Kauppa- ja liikkeenhoito-oppi). 99; 39.

HILDÉN, KAARLO THORSTEN OSKAR, FT. (Talousmaantiede). 93; (21) 46.

SAARIO, MARTTI KAARLO, KTT. (Liikelaskentaoppi). 06; 48.

HEINÄNEN, BERNHARD (PEKKA), FT. (Kauppakemia ja tavara-oppi). 04; 50.

TAMMINEN, MIKKO KUSTAA, FT. (Kansantaloustiede) 13; 50.

Liikelaskentaopin toinen professorinvirka on täyttämättä. Vt. VIRKKUNEN, HENRIK, KTT. 17; 51.

VIHMA, VÄINÖ GEZA, LaT (Kauppoikeus). 07; 52. Virkaa ovat lukuvuoden 1951—52 hoitaneet yhdessä MELANDER, GUSTAV HENRIK ILMARI, LaT., Professori. 04; 45 ja HEIKONEN, ARVO RAFAEL, LaT., Professori. 92; 49.

Kauppa- ja liikkeenhoito-opin toinen professorinvirka on täyttämättä.

Dosentit.

KAITILA, ESA HEIKKI, FT., Professori. (Liikelaskentaoppi). 09; 46.

VIRKKUNEN, HENRIK, KTT. (Liikelaskentaoppi). 17; 52.

HEINO, REINO RIKHARD, KTT. (Kauppa- ja liikkeenhoito-oppi). 06; 52.

Lehtorit:

HILDÉN, BROR ERIK, FM. (Saksankieli). 84; 38.

RANTAVAARA, IRMA IRENE, FT. (Englanninkieli). 08; 45.

PENTTILÄ, ERKKI AULIS, FM., (Englanninkieli). 08; 48.

LOUHIJA, JARL ALBIN, FM. (Kotimainen kauppakirjeenvaihto). 08; 48.

TERÄS, JALMARI JOHANNES, FM. (Saksankieli). 07; 49.

HAKAMIES, REINO SEVERI, FT. (Ranskankieli). 17; 50.

VIRTANEN, UNTO KALERVO, KTT. (Kirjanpito). 10; 50.

Venäjänkielen lehtorinvirka on täyttämättä. Sitä on hoitanut LYYTINEN, ARVO ERKKI, Eversti, evp. 91; 49.

Opettajat.

KALLIONIEMI, SOLMU OUTERI, FK. (Pikakirjoitus). 13; 36.

HANGASJÄRVI, RUTH ANNA KATARIINA. (Konekirjoitus). 99; 45.

MATTILA, KAARLO SAKARI, FT. (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 15; 45.

PUUKARI, ARVO MAURI JOHANNES, KTL. (Kauppa- ja liikkeenhoito-oppi). 12; 46.

GOLDTHWAIT-VÄÄNÄNEN, HELEN MARY, BA. (Englanninkieli). 05; 49.

KASKIMIES, MAURI MIKA KULLERVO, KTL. (Kauppa- ja liikkeenhoito-oppi). 19; 49.

VAIVIO, FEDI LENNART, KTL. (Kansantaloustiede ja finanssioppi). 27; 50.

ALANEN, AULIS JOHANNES, FT. Dosentti. (Taloushistoria). 06; 51.

ERÄMETSÄ, ERIK HARALD, FT. (Englanninkieli). 19; 51.

PEITSO, JUKKA TAPANI, FM., MA. (Espanjankieli). 17; 51.

CARTER, ROLAND, BA. (Englanninkieli) 24; 51.

VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST JOSEPH CURTSON, FK. (Saksankieli). 23; 51.

VIERIKKO, ERKKI (Espanjankieli). 24; 51.

Täysin palvelleet, eläkkeellä olevat opettajat.

JÄRVINEN, KYÖSTI NESTOR, FM., VTT., KTT. h. c., liiketaloustieteen professori. 69; täysinpalv. 39.

KOIVISTOINEN, JOHANNES, FM., venäjänkielen lehtori. 72; täysinpalv. 42.

KEKKONEN, SAIMA, konekirjoituksen opettaja. 79; sai eläkkeen 45.

FORSBERG, NAIMA VIKTORIA, englanninkielien lehtori. 84; täysinpalv. 48.

STIGELL, RICHARD VILHELM, FT., kauppakemian ja tavaraopin professori. 80; täysinpalvelleena eläkkeelle 1950.

Viran- ja toimenhaltijat.

Korkeakoulun sihteeri ja taloudenhoitaja.

TARPILA, OLLI PERTTI, VT. 19; 51.

Kanslerin sihteeri.

KASKIMIES, MAURI MIKA KULLERVO, KTL. 19; 50 (49).

Kanslia.

TASKINEN, ELLI. 06; 50. Pääkanslisti.
 MÄKIPÄÄ, SYLVI. 05; 50. Kanslisti.
 LAHDENPERÄ, MAIJALIISA. 26; 50—52. Kanslisti.
 VAINIO, TAIMI. 25; 50. Kanslisti.
 KAARTOTIE, ARJA. 19; 52. Kanslisti.

Kirjasto.

Kirjastonhoitajan toimi on täyttämättä. Vt. VIRKKUNEN, HENRIK, KTT. 17; 51.

NURKKALA, AINO LEMPI LAHJA. Kirjaston amanuenssi. 04; 27.

Laboratorio.

ÅBERG, ERIK JOHAN, laboraattori. 04; 18.
 JUTILA, JUKKA HELJO, FM., assistentti. 23; 50.

Vahtimestarit.

NURMI, ANTTI ANSHELM, ylivahtimestari. 96; 50.
 KOSKINEN, JALMARI ADOLF. 87; 37.

II. Yleisiä tietoja.**Valtioneuvoston ja kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksiä.**

Asetuksessa kauppakorkeakoulujen valtionavustuksesta annetun lain soveltamisesta kesäkuun 2 p:ltä 1950 määrätään, että valtioneuvosto vahvistaa kauppakorkeakoulujen anomusten perusteella ensimmäisen kerran yhdeksi vuodeksi ja sen jälkeen kolmeksi vuodeksi kerrallaan, mitkä järjestyssääntöjen edellyttämät professorin, apulaisprofessorin, lehtorin ja opettajan virat sekä montako dosentin, ylimääräisen opettajan ja assistentin tointa kussakin kauppakorkeakoulussa on valtionapuun oikeuttavia, niin myös mitkä muut virat ja toimet otetaan huomioon valtionavustuksen suuruutta määrättäessä.

Joulukuun 21 p:nä 1950 Kauppakorkeakoulu teki valtioneuvostolle esityksen opettajien y.m. valtionapuun oikeuttavista viroista ja toimista v. 1951 varten. Sen valtioneuvosto hyväksyi sellaisenaan. Silloin ei vielä oltu saatu valmiiksi niitä muutoksia opetusohjelmaan, mitkä korkeakoulun muuttaminen tilavampaan toimitaloon, oppilaiden lisääntyminen ja kehitys muutoinkin on tehnyt välttämättömiksi. Kun korkeakoulu joulukuun 3 p:nä 1951 teki esityksen vuosia 1952—54 varten, sisältyi siihen ehdotuksia lisäyksiksi opettajavoimiin, jota paitsi ehdotus parissa kohdassa sisälsi uudenluontoisten opettajantoimien perustamisen.

Aikaisemmin oli Kauppakorkeakoulussa niinkuin muissakin maamme korkeakouluissa dosentin toimi ollut ns. yksityisdosentin toimi, johon kuuluu vähintään 2 viikkotunnin vapaa luennoimisvelvollisuus viikossa, dosentin määräämästä aineesta. Uuden ehdotuksen mukaan tulisi olemaan kahdenlaisia dosentteja, toiset yksityisdosentteja, toiset vakinaisia dosentteja, joiden tehtävät ja opetusvelvollisuus olisivat samat kuin professorin. Vakinaisten dosentinvirkojen perustamista pidetään tarpeellisena sen johdosta, että eräissä aineissa, joissa voidaan suorittaa paitsi ekonomin tutkinto, myös kauppatieteiden kandidaatin tutkinto, jopa väitellä tohtoriksi, mutta joissa ei ole professorinvirkaa, vaaditaan opettajalta vähintään dosentin pätevyys. Edelleen vakinainen dosentti voi ainakin osittain korvata toisen professorin viran erinäisissä aineissa. Kehitys professorin virkaan käy myös sopivimmin dosentin toimen kautta.

Toinen uusi ehdotus koski assistenttien virkoja. Kauppakorkeakoulun oppilasmäärän lisääntyminen kolmessa vuodessa yli kaksinkertaiseksi, ja kun nyttemmin huoneistotilojen vuoksi voidaan järjestää myös kandidaattitutkintoa lukeville säännöllistä opetusta, pakottaisi hyvin huomattavaan varsinaisten opettajavoimien lisäämiseen. Että voitaisiin mahdollisuuksien mukaan välttää menojen kasvamista, on suunniteltu siirtää entistä suurempi osa alkeisopetuksesta assistenttien annettavaksi. Tällaisina assistenteina olisi käytettävä yleensä kauppatieteiden tai valtiotieteiden kandidaatteja, jotka itse vielä harjoittavat tieteitä korkeampia oppiarvoja varten. Eräissä tapauksissa saattavat ehkä tulla kysymykseen lahjakkaimmat ekonomitkin, jotka jatkavat opintojaan kandidaatin tutkintoa varten.

Päätöksellään huhtikuun 30 p:ltä 1952 valtioneuvosto vahvisti seuraavat virat ja toimet valtionavustukseen oikeuttaviksi:

11 professorinvirkaa, 15 lehtorinvirkaa, joista 1952 saadaan perustaa 2 kielten lehtorinvirkaa, v. 1953 1 lehtorinvirka ja v. 1954 1 lehtorinvirka, 13 opettajan tointa, kaikki sivutoimia, 8 dosentintointa, joista kahden entisen lisäksi v. 1952 3 uutta dosentintointa, ja v. 1953 3 uutta dosentintointa, kaikki sivutoimia (dosentintointia korkeakoulu oli esittänyt 10).

Korkeakoulun esitys muistakin viran- ja toimenhaltijoista tuli pääpiirteissään vahvistetuksi ja on päätöksen mukaan korkeakoulussa: kansleri, rehtori, vararehtori, taloudenhoitaja, kanslerin sihteeri, 1 sihteerin virka, 1 kirjastonhoitajan virka, 1 kirjastoamanuenssin virka, 4 kirjastoapulaista, 1 kirjanpitäjä-kassanhoitajan toimi, 3 kanslia-apulaisen tointa, 1 puhelinkeskuksen hoitajan toimi, 1 laboraattorin toimi, 1 laboratorioapulaisen toimi, 3 vahtimestarin tointa, 1 koneenhoitajan toimi, 2 talonmiehen sekä 12 siivoojan tointa.

Valtioneuvoston päätös poikkeaa vain muutamissa kohdin Kauppakorkeakoulun ehdotuksesta. Kun asetuksen mukaan näin vahvistettuun suunnitelmaan kauppa- ja teollisuusministeriö on erityisten syiden nojalla oikeutettu tekemään välttämättömiksi harkittuja muutoksia, on toiveita siitä, että viran- ja toimenhaltijain valtionapu voidaan joustavasti soveltaa tarpeen mukaiseksi. Virkoja ja toimia, joita varten valtionapua ei saada, saa korkeakoulu tietenkin perustaa ja ylläpitää harkintansa mukaan.

Samalla kun täten Kauppakorkeakoulun viran- ja toimenhaltijain suhteen on päästy vakaalle kannalle, on se tapahtunut myös palkkausmääriin nähden. Edellä mainitussa asetuksessa säädetään, että valtionavustusta myönnettäessä opettajien ja muun henkilökunnan palkkauksiin ja eläkkeisiin lasketaan palkat ja eläkkeet teknillistä korkeakoulua

varten vahvistetun palkka- ja eläketason mukaan. Koska teknillisessä korkeakoulussa joko ei ole vastaavia virkoja ja toimia tai ne ovat toisenluontoisia, on Kauppakorkeakoulussa sellaisiin virkoihin ja toimiin nähden noudatettu yliopiston palkkatasoa. Ylitunneista on kuitenkin niiden erikoiseen luonteeseen nähden täytynyt useissa tapauksissa maksaa jonkin verran korkeampia palkkioita. Asetus antaa siten yksityiskohdissaan tulkinnalle varaa. Lokakuulla 1950 päivätyllä muistiolla kauppa- ja teollisuusministeriö antoi selvityksen, miten ministeriön mielestä asetusta oli eri viranhaltijoihin nähden tulkittava kauppakorkeakouluissa, mutta ei muistio sisältänyt suurempia periaatteellisia muutoksia siihen menettelyyn, jota siihen saakka Kauppakorkeakoulussa oli noudatettu, lukuunottamatta sitä, että tuntiopettajain tuntipalkat ja ylitunneista maksettavat palkkiot määrättiin pienemmiksi ja eräille viranhaltijoille maksettavista palkoista annettiin uusia säännöksiä. Myöhemmin vuoden kuluessa valtioneuvosto otti kauppakorkeakoulujen palkkausperusteet lopulliseen käsittelyyn. Käsittelyn perustana oli syyskuun 3 p:nä 1951 päivätyt esitys, jonka kauppa- ja teollisuusministeriö oli laatinut. Ennen päätöksen tekemistä valtioneuvosto kuitenkin pyysi ministeriön esityksestä valtion palkkauslautakunnan lausunnon. Tämä lautakunta teki lausunnossaan lokakuun 10 p:ltä 1951 eräitä olennaisia muutoksia ministeriön esitykseen, josta ja palkkauslautakunnan tekemistä muutoksista Kauppakorkeakoulun rehtorilla oli tilaisuus antaa lausuntonsa. Samalla kun lausunto lokakuun 24 p:nä jätettiin valtioneuvostolle Kauppakorkeakoulun rehtori yhdessä Helsingin Ruotsalaisen Kauppakorkeakoulun rehtorin kanssa kävi sekä pääministerin että kauppa- ja teollisuusministerin luona suullisesti selvittämässä näiden kauppakorkeakoulujen kantaa palkkauslautakunnan tekemien esitysten suhteen. Valtioneuvosto siirsi asian raha-asiainvaliokuntaansa, jonka päätöksiin nojaten kauppa- ja teollisuusministeriö päätöksellään joulukuun 4 p:ltä 1951 lopullisesti vahvisti ne palkkaperusteet, joiden mukaan valtionavustus kauppakorkeakouluille määrätään ollen tämä avustus 70 % laissa toukokuun 12 p:ltä 1950 lueteluista ja mainitulla päätöksellä vahvistetuista menoista. Tällä päätöksellä muutetaan eräissä kohden tähän asti noudatettua ja ministeriön edellä mainitun lokakuussa 1950 annetun muistionkin mukaista palkkatasoa. Tärkein periaatteellinen muutos on se, että kauppakorkeakoulujen lehtorit on asetettu 27 palkkausluokkaan, kun teknillisen korkeakoulun lehtorit ovat 29 palkkausluokassa, minkä mukaisesti Kauppakorkeakoulu on tähän asti maksanut lehtorien palkan. Tosin päätökseen sisältyi samalla se, että lehtorien viikkotuntien lukumäärä alennettiin 12:sta 10:een. Jos täten vähennetyistä 2 tunnista makse-

taan ylituntipalkkio, ei lehtorien palkkatuloissa tapahdu suurta muutosta, mutta lehtorien eläke-etuihin tulee muutos vaikuttamaan. Periaatteellisesti on tietenkin nurinkurista, että tällaisella päätöksellä lehtorit ikäänkuin kehoitetaan ylituntien pitoon. Palkkausluokan alentamista taas, jota ei millään tavoin perusteltu, tuskin voidaankaan ase- tuksen mukaiseksi perustella. Assistenttien ja eräiden viranhaltijain palkkaus ministeriön päätöksessä on määrätty niin pieneksi, ettei sel- laisilla palkoilla ole mahdollista saada pätevää väkeä näihin toimiin. Palkkauslautakunta ja sen mukaisesti ministeriö on myös katsonut asiakseen määrätä rehtorien työvelvollisuuden, mikä valtioneuvoston vahvistamien Kauppakorkeakoulun perussääntöjen mukaan kuuluu korkeakoulun kanslerille. Tässä mainitut säännökset, mikäli ne koh- distuvat palkkamääriin, sitovat Kauppakorkeakoulua vain sikäli, ettei valtionavustusta makseta muuta kuin siten vahvistettujen palkkojen perusteella, mutta on korkeakoululla tietenkin vapaus maksaa kor- keampia tai alempia palkkoja, mikäli katsoo asianhaarojen niin vaativan. Ministeriön päätöstä ylittävistä palkoista sen on kuitenkin itse koko- naisuudessaan vastattava.

Päätöksellä joulukuun 20 p:ltä 1951 valtioneuvosto on antanut mää- räämisperusteet valtionavustukseen oikeutettujen kauppakorkeakou- lujen ja eräiden muiden oppilaitosten omien rakennusten vuokra-arvoille. Tämän kautta on siten myös määrätty, mitä valtio suorittaa vuokra- avustuksena Kauppakorkeakoulun toimitalosta.

Säännökset opettajien palkkauksesta ja talon vuokra-arvosta astui- vat taannehtivasti voimaan v:n 1951 alusta.

Kansleri.

Sen johdosta, että Kauppakorkeakoulun kanslerin tehtäviä toistai- seksi hoitamaan nimitetyn yliopiston kanslerin professori *Antti Tulen- heimon* toimikausi päättyi toukokuun 20 päivänä 1952, Kauppakor- keakoulun hallitus kokouksessaan huhtikuun 28 p:nä 1952 laajennetun opettajaneuvoston yksimielisen ehdotuksen mukaisesti ja kansleri Tulen- heimon ilmoitettua siihen suostuvansa päätti jatkaa hänen toimikaut- taan toistaiseksi toukokuun 31 päivään 1954.

Kauppakorkeakoulun hallinto.

Valtuuskunta on kokoontunut kaksi kertaa. Syyskokouksessa mar- raskuun 26 p:nä 1951 se käsitteli talousarvion vuodeksi 1952 ja valitsi hallituksen jäseniksi tammikuun 1 p:nä alkavaksi kolmivuotiskaudeksi arvalla erovuoroon joutuneet toimitusjohtaja *Olli Caloniuksen*, vuori-

neuvos *John Grundströmin* ja johtaja *Severi Saarisen*. Vuosikokouk- sessaan maaliskuun 26 p:nä 1952 valitsi valtuuskunta puheenjohtajak- seen uudelleen kauppaneuvos *Alwar Niklanderin* ja varapuheenjohta- jakseen vuorineuvos *J. W. Waldenin*. Hallituksen vuosikertomus ja tilit hyväksyttiin ja hallitukselle myönnettiin vastuuvapaus. Tilintarkasta- jiksi valittiin professori (KHT) Martti Saario, johtaja, kauppat. maisteri (KHT) Tyko Vanhala ja kauppat.maisteri (KHT) Olle V. Salmi, jonka tehtävänä on toimia myös numerotarkastajana. Varatilintar- kastajiksi valittiin johtaja, kauppat. maisteri Aulis Kauppinen ja kaup- paneuvos Arvi Raikkala.

Valtuuskunnan kokoonpanossa on kertomusvuoden aikana tapahtu- nut seuraavat muutokset: Vuonna 1951 muodostettu Etelä-Pohjan- maan Kauppakamari on valinnut edustajakseen kauppaneuvos *H. A. Kurikan*. Kauppakamaripiirien valitsemien jäsenten näin lisääntyessä yhdellä, on myös Suomalaisen Liikesivistysrahaston ollut valittava uusi jäsen, miksi rahasto on valinnut ekonomi *Olavi Luumin*. Edelli- senä kertomusvuonna kuolleen professori Wainö Bonsdorffin sijaan on rahasto lisäksi valinnut kauppat.tri *Eino Hirvosen*. Valtuuskunnan syyskokouksessa toimitettiin perussääntöjen määräämä arvonta ero- vuoroon joutuvista valtuuskunnan jäsenistä ja joutuivat sen mukaan erovuoroon herrat *Einar Inkeroinen*, *Aulis Kauppinen*, *Alwar Niklander*, *Niilo Nuotio*, *Artturi Orelma*, *Aarne Toivonen* ja *Artturi Virtanen*. Asianomaiset järjestöt valitsivat kaikki erovuoroon joutu- neet uudelleen valtuuskunnan jäseniksi.

Hallitus on kertomusvuoden aikana kokoontunut 7 kertaa.

Opettajaneuvosto on lukukausien aikana kokoontunut joka perjan- tai, minkä lisäksi on pidetty muutamia ylimääräisiä kokouksia. Samoin on pidetty erinäisiä kokouksia kesä- ja joululomien aikana.

Laajennettu opettajaneuvosto on kokoontunut yhden kerran käsi- tellen siinä kysymystä kanslerinviran hoidosta.

Virat ja toimet.

Lukuvuoden 1950—51 päättyessä luopui espanjankielen opettaja professori *Arthur Långfors* toimestaan Kauppakorkeakoulussa. Sen johdosta että professori Långfors saman vuoden tammikuun 12 p:nä oli täyttänyt 70 vuotta, esitin jo viime vuosikertomuksessa korkeakoulun kiitokset hänelle hänen yli 20 vuotta jatkuneesta etevästä ja uskollisesta toiminnastaan. Professori Långforsin toimintakauden aikana espanjan- kieli on tullut yhä tärkeämmäksi kauppakieleksi nimenomaan sen joh- dosta, että sitä puhutaan suuressa osassa Etelä-Amerikkaa, jonka

kanssa Suomella on yhä kehittyvä kauppavaihto. Tämän kielen opetus on siten saanut entistä suuremman merkityksen Kauppakorkeakoulussa-kin ja professori Långforsia on pidettävä uranuurtajana laitoksemme espanjan kauppakielen opetuksessa. Uudistan tässä korkeakoulun ja opettajatoverien kiitokset hänelle.

Helmikuun 20 p:nä 1950 haettavaksi julistetun kauppaja liikkeenhoito-opin professorinviran ainoan jälleläolevan hakijan, kauppat.tri *Reino Heinon* peruutettua hakemuksensa virkaan ja samana päivänä haettavaksi julistetun liikelaskentaopin professorinviran jälleläolevien molempien hakijoiden, kauppat.trien *Henrik Virkkusen* ja *Unto Virtasen* samoin peruutettua hakemuksensa virkaan, Kauppakorkeakoulun kansleri opettajaneuvoston ehdotuksen mukaisesti päätti helmikuun 19 p:nä 1952, ettei kumpaakaan edellämainittua professorin virkaa nyt uudelleen julisteta haettavaksi, vaan virkojen täyttämisen jätetään vastaiseksi.

Marraskuun 27 p:nä 1951 päivätyllä anomuksella kauppat.tri *Henrik Virkkunen* anoi tulla nimitetyksi liikelaskentaopin dosentiksi. Avoinna olleen liikelaskentaopin professorinviran hakijoiden pätevydestä asiantuntijalausunnon antaneen professori Eino Niinen katsottua kauppat.tri *Virkkusen* tieteellisesti päteväksi mainittuun professorinvirkaan ja toisen asiantuntijan, professori Martti Saarion annettua myönteisen lausuntonsa hakijan pätevydestä anomaansa dosentintoimeen sekä hakijan pidettyä helmikuun 8 p:nä 1952 säädetyn näyteluennon opettajaneuvosto samana päivänä pitämässään kokouksessa julisti kauppat.tri *Virkkusen* päteväksi anomaansa toimeen ja päätti esittää hänen nimittämistään dosentiksi. Helmikuun 19 p:nä 1952 antamallaan päätöksellä kansleri nimitti kauppat.tri *Henrik Virkkusen* dosentiksi liikelaskentaopissa.

Kauppat.tri *Reino Rikhard Heinon* anottua joulukuun 16 p:nä 1951 päivätyllä anomuksella opettajaneuvostolta, että hänet nimitettäisiin dosentiksi kauppaja liikkeenhoito-opissa, opettajaneuvosto kutsui asiantuntijoiksi antamaan lausunnot kauppat.tri *Heinon* tieteellisestä pätevydestä professori *Kyösti Järvisen* ja professori *Huugo Ranisen*, jotka jo olivat antaneet lausuntonsa avoinna olleen kauppaja liikkeenhoito-opin professorinviran hakijoiden pätevydestä. Antamissaan lausunnoissa kumpikin asiantuntija piti kauppat.tri *Heinoa* tieteellisesti pätevänä hakemaansa toimeen ja kun hakija helmikuun 15 p:nä 1952 oli pitänyt säädetyn näyteluennon, julisti opettajaneuvosto samana päivänä pitämässään kokouksessa hänet päteväksi ja päätti esittää hänen nimittämistään dosentiksi. Maaliskuun 17 päivänä 1952 antamallaan päätöksellä kansleri nimitti kauppat.tri *Reino Rikhard Heinon* dosentiksi kauppaja liikkeenhoito-opissa.

Kokouksessaan syyskuun 14 p:nä 1951 opettajaneuvosto päätti kutsua suorittamaan kuulusteluja valtio- ja yhteiskuntaopissa professori *Helena Charlotta Johanna Lolo Krusius-Ahrenbergin*. Päätöksellään syyskuun 21 p:nä 1951 nimitti kansleri opettajaneuvoston tekemän virkaehdotuksen mukaan englanninkielen opettajaksi *Mr. Roland Carterin*, BA.

Kanslerin päätöksellä ovat opettajaneuvoston ehdotuksen mukaan professorit *A. R. Heikonen* ja *Ilmari Melander* määrätty hoitamaan avoinna olevan kauppaoikeuden professorinvirkaan kuuluvaa opetus- ja tutkintovelvollisuutta siihen saakka kunnes virkaan määrätään vakinainen haltija.

Kokouksessaan maaliskuun 7 p:nä 1952 opettajaneuvosto määräsi dosentti *Henrik Virkkusen* toukokuun 1 p:stä 1952 lukien hoitamaan avoinna olevaa liikelaskentaopin professorinvirkaa siksi kunnes virka vakinaisesti täytetään.

Kokouksessaan huhtikuun 25 p:nä 1952 opettajaneuvosto päätti julistaa kirjastonhoitajan viran haettavaksi. Määrätyn hakuajan kuluessa hakivat virkaa fil.maist. *Nils Berndtson*, dipl.ins. *Stina Niskanen*, fil.maist. *Arvo Seppälä*, fil.maist. *Sorella Soveri*, fil.maist. *Taimi Terä* ja fil.maist. *Niilo Paavo Virtanen*. Viran hakijoiden pätevydestä opettajaneuvosto päätti pyytää lausunnot prof. *Lauri O. Th. Tudeerilta* ja prof. *Aarno Maliniemeltä*.

Antamaan opetusta englanninkielessä lukuvuonna 1952—1953 on opettajaneuvosto määrännyt fil.tri *Erik Erämetsän*, fil.tri *Auvo Kurvisen*, fil.maist. *Elvi Sivikka-Liisa Norko-Turjan* sekä fil.maist. *Liisa Oksasen*.

Antamaan opetusta espanjankielessä lukuvuonna 1952—53 on määrätty fil.maist. *Jukka Peitso* ja on hän oikeutettu käyttämään apulaisena ylioppilas *Erkki Vierikkoa*.

Antamaan opetusta saksankielessä lukuvuonna 1952—53 on määrätty yliopiston apulaislehtori, *Carl-August Joseph Curtson von Willebrand*.

Sitten kun professori *Aarne Rekola*, *Gunnar Palmgren* ja *A. R. Heikonen*, joilta opettajaneuvosto oli pyytänyt lausunnot avoinna olevaa kauppaoikeuden professorinvirkaa hakeneiden, professori *Huugo Ranisen* ja apulaisprofessori *Väinö Vihman* tieteellisestä pätevydestä, olivat antaneet lausuntonsa, joissa he katsoivat kummatkin hakijat tieteellisesti päteviksi hakemaansa virkaan ja apulaisprofessori *Vihma* tammi-kuun 25 p:nä 1952 oli pitänyt säädetyn näyteluennon ja professori *Raninen* opettajaneuvoston päätöksellä oli vapautettu näyteluennon pitämisestä, opettajaneuvosto julistettuaan kummatkin hakijat päteviksi, haettuun professorinvirkaan teki maaliskuun 14 p:nä 1952 virkaehdotuksen viran täyttämiseksi ja tällöin äänestyksen jälkeen asetti

hakijoista ensimmäiselle sijalle professori Huugo Ranisen ja toiselle sijalle apulaisprofessori Väinö Vihman. Tästä ehdollepanosta on apulaisprofessori Vihma valittanut ja kanslerin pyydettyä valituksen johdosta opettajaneuvoston lausuntoa, opettajaneuvosto varattuaan professori Raniselle tilaisuuden antaa vastineensa valituksen johdosta uudisti aikaisemman ehdollepanonsa neljällä äänellä kolmea vastaan vähemmistön asettaessa apulaisprofessori Vihman ensimmäiselle sijalle ja professori Ranisen toiselle sijalle. Ehdolle asetetuista kansleri päätöksellään heinäkuun 29 p:ltä 1952 nimitti avoimna olleeseen kauppa-oikeuden professorin virkaan apulaisprofessori *Väinö Vihman*. *)

Avoimna olevia liikkeenhoito-opin ja myynti- ja mainosopin lehtorinvirkoja hakeneista ovat peruuttaneet hakemuksensa kauppat.lis. lainopin kand. *Jorma Pasanen*, joka haki vaihtoehtoisesti kumpaakin virkaa sekä kauppat.kand. *Arvo Litukka*, joka oli hakenut myynti- ja mainosopin lehtorinvirkaa, joten virkoja hakeneista ovat jälellä kauppat.lis. *Arvo Puukari*, kauppat.lis. *Mika Kaskimies* sekä fil.maist. *Väinö Peltonen*, jotka kaikki ovat vaihtoehtoisesti hakeneet kumpaakin virkaa. Pyydettyt asiantuntijat ovat jo antaneet lausuntonsa, mutta opettajaneuvosto ei ole vielä tehnyt virkaehdotustaan.

Promoottoriksi on valittu edelleen professori *O. W. Louhivuori*.

Valtion apurahat tieteenharjoittajille.

Kansleri myönsi Kauppakorkeakoululle osoitetut nuorille tieteenharjoittajille tarkoitetut apurahat filosofian maisteri *Jukka Jutilalle*, kauppatieteiden liseniaatti *Mika Kaskimiehelle*, kauppatieteiden liseniaatti *Jorma Pasaselle*, kauppatieteiden liseniaatti *Arvo Puukarille* sekä kauppatieteiden liseniaatti *Fedi Vaiviolle*. Koska apurahat ovat nuorten tieteenharjoittajien osalta niin pienet, etteivät varsinkaan perheelliset tieteenharjoittajat voi niiden turvin antautua tieteelliseen työhön ansiotyöstä vapaina, kuten akatemialaki edellyttää, on Suomalainen Liikesivistysrahasto Kauppakorkeakoulun rehtorin esityksestä antanut kaikille edellämainituille apurahan saajille lisäksi 220.000 markan suuruiset apurahat.

Valtion opintolainarahasto.

Valtion opintolainarahaston neuvottelukunnassa on korkeakoulua edustanut prof. *Kaarlo Hildén*, varamiehenään prof. *Pekka Heinänen*.

*) Koska päätös saatiin tiedoksi tämän vuosikertomuksen painatusasteella, otetaan se tähän vaikkakaan se ei kuulu kertomusvuoteen.

Opintolainlautakunnassa ovat edustajina olleet prof. *Hildén*, varamiehenään prof. *Heinänen*, sekä prof. *Huugo Raninen*, varamiehenään tohtori *Irma Rantavaara*.

Kauppakorkeakoulujen yhteistoiminta.

Viime syyskuun 27—30 p:nä pidettiin tavanmukainen pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous Kööpenhaminassa. Kokouksessa esitettiin katsaukset kauppakorkeakouluopetuksen kehitykseen kussakin korkeakoulussa Tukholmassa 1949 pidetyn kokouksen jälkeen. Katsaukset antoivat aihetta laajaan ja rikastuttavaan ajatusten vaihtoon. Lähimpiä käytännöllisiä tuloksia oli, että koska Kööpenhaminan ja Bergenin kauppakorkeakouluissa ei voida väitellä kauppatieteiden tohtoriksi, Helsingin ja Tukholman kauppakorkeakoulujen puolesta luvattiin valmistaa mahdollisuuksia siihen, että ensin mainittujen korkeakoulujen siihen pätevät oppilaat saisivat väitellä viimeksi mainituissa.

Suomen Akatemian aloitteesta perustettiin aikoinaan valtion tieteellinen keskustoimikunta, jonka johtosäännön valtioneuvosto vahvisti tammikuun 19 p:nä 1950. Kun laki Suomen Akatemiasta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyksen edistämiseksi (3 p:ltä lokakuuta 1947) joutui akatemialautakunnan käsiteltäväksi siihen tehtyjen muutosehdotusten vuoksi, sekä teknillisen korkeakoulun rehtori että allekirjoittanut valitti, ettei teknillisiä ja kauppa- ja teollisuusministeriölle esitys, että kauppa- ja teollisuusministeriö ryhtyisi toimenpiteisiin teknillistieteellisen toimikunnan perustamiseksi valtion tieteelliseen keskustoimikuntaan nykyisen luonnontieteellisen ja humanistisen toimikunnan lisäksi. Kuultuaan tästä allekirjoittanut kääntyi ministeriön puoleen pyytäen, että kauppakorkeakoulujen sallittaisiin antaa lausunto teknillisen korkeakoulun aloitteesta ja pyysikin minis-

teriö allekirjoittaneelle osoitetulla kirjelmällä 15 p:ltä toukokuuta 1951 kauppakorkeakoulujen lausunnon. Tässä lausunnossa, joka jätettiin kauppa- ja teollisuusministeriölle toukokuun 25 p:nä 1951, kauppakorkeakoulut esittivät, että riippumatta siitä, minkä muodon laki Suomen Akatemiasta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi ja sen soveltamisesta annettu asetus saavat, ministeriö alistaisi opetusministeriön harkittavaksi, eikä valtion tieteelliset toimikunnat olisi järjestettävä uudelle pohjalle siten, että 1) myös teknilliset tieteet tulisivat niissä edustetuiksi, liittämällä niiden edustus sopivimmin luonnontieteelliseen tai, jos niin harkitaan, perustettavaan yhteiskunta- (valtio-) ja teknillistieteelliseen toimikuntaan, ja 2) että yhteiskuntaa ja sen taloutta tutkivat tieteet saisivat oman toimikuntansa joko yhdessä teknillisten tieteiden kanssa tai ilman niitä. Kauppakorkeakoulujen kirjelmä päättyy seuraavasti: »Kun tämän mukaisesti valtion tieteellisten toimikuntien koko rakenne joutuisi uuden järjestelyn alaiseksi, eivät kauppakorkeakoulut pidä asianmukaisena vielä tässä yhteydessä tehdä esitystä siitä, mitkä tieteelliset tai muut organisaatiot ehdottaisivat jäsenet eri toimikuntiin, vielä vähemmän siitä, miten paljon kunkin toimikunnan käytettäväksi valtionvaroja olisi myönnettävä (teknillinen korkeakoulu oli ehdottanut teknillistieteelliselle toimikunnalle 50 milj. mk. vuodessa). Sen sijaan kauppakorkeakoulut kunnioittaen ehdottavat, että sekä teknillisen korkeakoulun esityksestä että tämän kirjelmän johdosta pyydetään Helsingin yliopiston lainopillisen ja valtiotieteellisen tiedekunnan lausunto, ja toiseksi, että mikäli valtion tieteellisiä toimikuntia ryhdytään uudelleen järjestämään, siihen saavat osallistua ne tieteelliset organisaatiot, joiden toiminta tarkoittaa valtion ja yhteiskuntarakenteen ja talouden tutkimista, siis toisaalta lainopillinen ja valtiotieteellinen tiedekunta Helsingin yliopistossa ja myös muissa yliopistoissa sen mukaan kuin niissä on vastaavat tiedekunnat, ja kauppakorkeakoulut, sekä toisaalta teknillinen korkeakoulu ja siinä edustettuja teknillisiä tieteitä viljelevät muiden korkeakoulujen tiedekunnat.» Kauppakorkeakoulujen esityksen mukaisesti opetusministeriö, sitten kun kauppa- ja teollisuusministeriö oli osoittanut sille sekä teknillisen korkeakoulun että kauppakorkeakoulujen esitykset, pyysi niistä Helsingin yliopiston lausunnon. Kuuleman mukaan esitykset joutuivat yliopistossa erittäin perinpohjaisen käsittelyn alaisiksi. Asiaa ei tätä kirjoitettaessa ole asianomaisissa valtion elimissä loppuun käsitelty. — Jos asia ratkeaa kauppakorkeakoulujen esittämällä tavalla, merkitsee se paitsi huomattavaa virallista tunnustusta taloudellisille ja teknillisille tieteille, todennäköisesti myös entistä suurempaa valtion taloudellista tukea tieteelliselle tutkimukselle.

Periaatteellisesti on sovittu, että kemian ja tavaraoopin opetus Svenska Handelshögskolan-nimisen korkeakoulun oppilaille annetaan Kauppakorkeakoulussa ja sen professorin johdolla. Tämä opetus alkaneen osittain jo lähitulevaisuudessa.

Paitsi edellä mainittua yhteistoimintaa on mainittava, että Kauppakorkeakoulujen oppilaita ja entisiä oppilaita on edelleen ollut lukuisasti opiskelemissa ulkomaisissa, etenkin amerikkalaisissa korkeakouluissa ja yliopistoissa. Erityisesti on myös mainittava, että eräs ekonomi oli Kööpenhaminan kauppakorkeakoulussa sen stipendin turvin, minkä mainittu korkeakoulu lahjoitti Kauppakorkeakoululle sen toimitalon vihkiäislahjana, ja että allekirjoittanut on myöntänyt johtaja Thure Mårtenssonin lahjoittamista kruunuvaroista avustusta erälle ekonomille, joka on koko lukuvuoden jatkanut opintojaan Tukholman kauppakorkeakoulussa. Niinikään ovat oppilaat tehneet tutustumismatkoja eri maihin.

Toiminta ulospäin.

Talouspoliittinen luentosarja.

Suomalaisen Liikesivistysrahaston myönnettyä Kauppakorkeakoululle 300.000 markkaa koulun perussääntöjen 54 §:n mukaisesti varsinaisen opetusohjelman ulkopuolella pidettävien luentokurssien järjestämistä varten, päätti Kauppakorkeakoulun hallitus toimeenpanna taloudellisella ja hallinnollisella alalla toimiville henkilöille luentokurssit, joiden tarkoituksena oli valaista liikealan yrittäjän asemaa siinä viime vuosikymmeninä suuresti muuttuneessa ympäristössä, jossa yrittäjä ja muu liikemies nykyään joutuu toimimaan. Tarkoituksena oli samalla esittää yleisjohdatusta niihin tärkeimpiin probleemeihin, jotka yhteiskunnassa ovat päivänpolttavia tai merkitykseltään jatkuvia, niin että kuulijat voisivat muodostaa omintakeisen käsityksen eduskunnassa ja hallituksessa tapahtuvista ratkaisuista, kansainvälisestä talouspolitiikasta, sosiaalipolitiikasta ym. Luentokurssien ala keskittyi näin ollen aiheeseen »Yritys ja yhteiskunta», mikä tulikin luentosarjan nimeksi. Luentokurssitoimikuntaan, jonka tehtäväksi jäi laatia lopullinen luento-ohjelma ja hankkia luennoitsijat, kuuluivat Kauppakorkeakoulun valitsemina professori *Kaarlo Hildén* ja allekirjoittanut sekä Suomen Liikemiesyhdistyksen valitsemina toimitusjohtaja, kauppat.maist. *Lauri Kirves* ja pääjohtaja, varatuomari *Olavi Sohlberg*. Toimikunnan sihteerinä toimi Kauppakorkeakoulun sihteri, varatuomari *Olli Tarpila*. Kurssien luennoitsijoiksi pyydettyt, kukin alansa parhaita asiantunti-

joita, suhtautuivat suurella myötämielisyydellä asiaan. Luennot aloitettiin tammikuun 18 p:nä ja pidettiin ne joka viikon perjantaina kello 18—20 ollen viimeinen maaliskuun 21 p:nä. Luentoja oli kaikkiaan 21 ja pitivät niitä seuraavat henkilöt:

18. 1. professori *O. W. Louhivuori*, Katsaus talousjärjestelmien kehitykseen,

18. 1. professori *Kaarlo Hildén*, Suomen talousmaantieteellinen sijainti,

25. 1. vuorineuvos *Lauri Helenius*, Suomen teollisuuden rakenne-
muutokset,

25. 1. pääjohtaja, fil.tri *C.-E. Olin*, Ulkomaankaupan rakenne-
muutokset,

25. 1. kauppat.maisteri *Lauri Kirves*, Kotimaankaupan rakenne-
muutokset,

1. 2. professori *Mikko Tamminen*, Yritysmuodot,

1. 2. kansliapäällikkö *Reino R. Lehto*, Valtion taloudelliset yri-
tykset Suomessa,

8. 2. professori *Matti Leppo*, Verotusperiaatteet,

8. 2. lakit.lis. *Yrjö Fellman*, Verotus ja sen vaikutus talouselä-
mään,

15. 2. tuomari *Väinö Tanner*, Valtion talousarvion synty ja rakenne
sekä sen toteuttaminen,

15. 2. varatuomari *Aarre Simonen*, Kaupunkikuntien talousarvi-
oiden synty ja rakenne ja niiden toteuttaminen,

22. 2. pankinjohtaja, fil.tri *Kaaperi Kivialho*, Suomen Pankki
talouselämän ohjaajana,

22. 2. pääjohtaja *Matti Virkkunen*, Liikepankit ja talouspoli-
tiikka,

29. 2. pääjohtaja *Teevo Aura*, Taloudelliset järjestöt talouspoliit-
tisina voimatekijöinä,

29. 2. professori *V. K. Merikoski*, Hallinnolliset toimenpiteet yri-
tystoiminnan rajoittajina.

7. 3. fil.tri *T. Junnila*, Voidaanko taloudelliset eturistiriidat rat-
kaista tieteen tai talouspolitiikan avulla,

7. 3. hallitusneuvos *Niilo A. Mannio*, Sosiaalipolitiikka ja talous,

14. 3. lähetystöneuvos *Artturi Lehtinen*, Ulkomaankauppapo-
litiikkamme,

14. 3. fil.maisteri *T. A. Wiherheimo*, Yrittäjän suhtautuminen
yhteiskuntaan ja hänen mahdollisuutensa vaikuttaa sen kehitykseen,

21. 3. professori *Klaus Waris*, Kilpailuvapauden sisäiset rajoituk-
set, kartellit ja muut kilpailua ehkäisevät yhtymät ja

21. 3. kauppat. tri *Eino Hirvonen*, Liikeyrityksen johto nyky-
oloissa.

Tämän lisäksi lausui allekirjoittanut luentosarjan sekä avajais- että
lopettajaisanat.

Kurssille oli oikeutettu saapumaan jokainen, joka ennen sen
alkamista oli ilmoittautunut korkeakoulun kansliaan ja maksanut
kurssimaksun 1.000 markkaa. Lisäksi oli halukkailla mahdollisuus seu-
rata luentoja maksaen kertamaksun, mikäli eivät halunneet osallistua
koko luentosarjaan. Osanotto kurssiin oli varsin runsas. Vaki-
naisiksi kuulijoiksi ilmoittautui 559 henkilöä, minkä lisäksi useita luen-
toja seurasi huomattava määrä kertamaksullisia kuulijoita. Harrastus
kurssia kohtaan pysyi suurimmalla osalla kuulijakuntaa kurssin lop-
puun saakka vireänä ja yleisesti todettiin kurssin olleen antoisan ja
täysin vastanneen tarkoitustaan. Todistuksen osallistumisesta kurssiin
halusi 280 osallistujaa.

Kauppakorkeakoulu lausuu tässä parhaat kiitoksensa Suomalaiselle
Liikesivistysrahastolle, jonka tuella kurssit saatiin toimeenpannuksi,
sekä kurssien luennoitsijoille, jotka kiireestään ja useat suuresta työ-
taakastaan huolimatta katsoivat voivansa uhrata aikaansa kurssien
hyväksi.

»Studia Generalia»-luentosarja.

Ylioppilaiden Kulttuuritoimikunta lähetti vuoden 1952 alussa
Kauppakorkeakoulun opettajaneuvostolle kirjelmän, jossa selostettiin
Helsingin yliopiston »Studia Generalian» ohjelmaa ja jätettiin Kauppa-
korkeakoulun harkittavaksi, voitaisiinko samanlainen luentosarja jär-
jestää myös Kauppakorkeakoulussa. Opettajaneuvosto jätti asian edel-
leen kehittämisen toimikunnalle, jonka jäseninä olivat opettajaneuvos-
ton valitsemina professori *Kaarlo Hildén* puheenjohtajana, professori
Pekka Heinänen ja fil.tri *Erik Erämetsä* sekä Kauppakorkeakoulun
Ylioppilaskunnan valitsemina ylioppilaat *Leena Viheroksa*, *Eero Koski*
ja *T. K. Ritvala*. Toimikunnan tekemän esityksen perusteella järjestet-
tiinkin Kauppakorkeakoulun opiskelijoille oma Studia Generalia-ohjelma,
joka käsitti kaikkiaan 10 esitelmää. Niistä pidettiin kuluneena kevät-
lukukautena 4 ja loput 6 tulevat pidettäväksi syyslukukaudella 1952.
Kevätlukukaudella pidetyt esitelmät olivat: 18/3 prof. *Pentti Eskola*,
Maapallo ja elämän kehityksen suuntaviivat, 1/4 prof. *Pontus Palmgren*,
Mitä on elämä, 8/4 prof. *Niilo Pesonen*, Ihmisen yleisrakenne, 22/4 prof.
Niilo Mäki, Puheen ja puhumisen psykologinen tausta. Esitelmää

kohtaan opiskelijoiden piirissä ilmeni ilahduttavan suurta harrastusta ja Kauppakorkeakoulun suuri luentosali, jossa esitelmät pidettiin, oli joka esitelmätilaisuudessa täynnä kiinnostuneita kuulijoita.

Stenroth-puolisoiden lahjoittaman tontin käyttö.

Tontille Kammionkatu 13—Topeliuksenkatu 7 rakennettavan opettajakunnan asuintilanteen helpottamiseksi suunnitellun asuintalon rakennustyöt ovat lukuvuoden aikana huomattavasti edistyneet. Sitten kun tontilla sijaitsevan vanhan rakennuksen purkamistyöt oli alkukestästä 1951 saatu päätökseen, suoritti Elovuori & Kumpp. niminen lounhintaliike urakalla uuden talon perustusten loubinnan, mikä saatiin päätökseen lokakuussa 1951. Saman kuun 12 p:nä sisäasiainministeriö vahvisti tonttia koskevan asemakaavamuutoksen, jonka mukaan tontille saadaan rakentaa 8-kerroksinen asuintalo. Varsinaista rakennustyötä koskevat urakkasopimusneuvottelut saatiin päätökseen joulukuun 10 p:nä 1951, jolloin solmittiin urakkasopimus Otto Wuorio Oy:n kanssa. Heti seuraavina päivinä mainittu liike ryhtyikin rakennustöihin. Putkityöt annettiin Vesijohtoliike Onninen Oy:n, sähkötyöt Koistisen Sähköliike Oy:n ja maalaustyöt Maalausliike Paavo Kaires Oy:n suoritettaviksi, ja liitettiin näitä koskevat urakkasopimukset varsinaiseen rakennusurakkaan. Sopimusten mukaan talon pitää olla valmiina joulukuun 15 p:nä 1952 mennessä ja mikäli yllättäviä vaikeuksia ei ilmene, tulee rakennus määräaikaan valmiiksi. Harjannostajaisvaihe oli rakennustöissä toukokuun 10 päivänä 1952. Korkeakoulun puolesta rakennusasioita hoitamaan määrättyyn rakennustoimikuntaan valitsi Kauppakorkeakoulun hallitus kokouksessaan lokakuun 24 p:nä 1951 lisäjäseneksi ekonomi *Olavi Rannikon*. Rakennustoimikunnan sihteerinä on toiminut varatuomari *Olli Tarpila*.

Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiö.

Helmikuun 25 p:nä 1898 »annettiin Keisarillisessa Suomen Senaatissa ja Sen Talousosastossa» päätös, jolla vahvistettiin säännöt »Suomen Liikemiesten Kauppaopiston Osakeyhtiölle». Yhtiön tarkoituksiksi mainittiin järjestää, kannattaa ja voimassa pitää Helsingissä sijaitsevaa suomenkielistä kauppaopistoa. Osakepääoma oli 60.000 mk jaettuna 200:aan osakkeeseen, kukin arvoltaan 300 mk. Tämä osakeyhtiö perusti Suomen Liikemiesten Kauppaopiston ja sen yhteyteen v. 1911 Kauppakorkeakoulun. V. 1918 osakeyhtiön osakepääoma korotettiin 120.000 mk:aan ollen osakkeen arvo nytkin 300 mk. Sellaisena on osakepääoma ja osakkeen nimellisarvo pysynyt tähän saakka. Vaikka sääntöjä muu-

tettiin v. 1918 ja 1920, ei enempää yhtiön tarkoitusta kuin sen nimeäkään muutettu. Vasta marraskuun 23 p:nä 1927 tehdyllä kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä yhtiön nimi muutettiin »Korkeamman Kauppaopetuksen Kannatusosakeyhtiöksi» ja sen tarkoitukseksi mainittiin »ylläpitää Helsingissä sijaitsevaa suomenkielistä kauppakorkeakoulua ja kauppaopistoa sekä edistää yleensä korkeampaa kauppasivistystä.»

Muodollisesti olivat Korkeamman Kauppaopetuksen Kannatusosakeyhtiön omistuksessa sekä Suomen Liikemiesten Kauppaopisto v.teen 1950, jolloin se siirtyi sitä varten perustetulle säätiölle, että Kauppakorkeakoulu, kunnes se tammikuun 18 p:nä 1951 annetun ohjesäännön (perussääntöjen) mukaisesti muuttui itsenäiseksi laitokseksi. Asiallisesti molemmat oppilaitokset jo kauan olivat toimineet erillisinä omine hallintoineen ja valtionapuineen ja osakeyhtiön osuus niiden kannatuksessa oli supistunut niiden toimitalon omistukseen ja hallintaan. Osakeyhtiöllä oli kuitenkin ollut myös sikäli merkitystä, että se valitsi molempien oppilaitosten hallitusten jäsenet, Kauppakorkeakoulussa muutamaa poikkeusta lukuunottamatta.

Kun Kauppakorkeakoulun uutta taloa ryhdyttiin rakentamaan, täytyi sen tapahtua osakeyhtiön nimessä, koska Kauppakorkeakoulun asema oikeussubjektina oli määrittelemätön (sille ei siitä syystä mm. voitu myöntää lainhuutoja kiinteistöihin). Vasta lailla kauppakorkeakoulujen valtionavustuksesta 12 p:ltä toukokuuta 1950, jolloin uusi talo oli jo valmis, säädettiin, että Kauppakorkeakoulu »voi sääntöjensä mukaan toimia itsenäisenä laitoksena». Asetuksella kauppakorkeakoulujen valtionavustuksesta annetun lain soveltamisesta 2 p:ltä kesäkuuta 1950 määrättiin, että tällainen laitos voi nimiinsä saada oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä kantaa ja vastata.

Kauppakorkeakoulun uuden toimitalon omistaa edelleen kannatusosakeyhtiö. Mutta kun nyttemmin Suomen Liikemiesten Kauppaopisto on oman säätiönsä hallussa ja Kauppakorkeakoulu on ainoa kannatusosakeyhtiön kannattama, joskin itsenäinen oppilaitos, on nähty olevan syytä muuttaa säännöt osakeyhtiön uuden aseman mukaisiksi. Yhtiön nimi on muutettu Kauppakorkeakoulun kannatusosakeyhtiöksi ja sen tehtäväksi määrätään »avustaa Helsingissä sijaitsevaa suomenkielistä kauppakorkeakoulua sekä edistää sen tarkoituksien saavuttamista».

Edelleen osakeyhtiö, jonka aikaisemmissa säännöissä ei ollut mitään säännöksiä yhtiön lopettamisesta ja sen omaisuuden käytöstä, vaan sen oli näissä suhteissa noudatettava osakeyhtiölakia, on lisännyt sääntöihinsä seuraavan pykälän: »Päätös näiden sääntöjen muuttamisesta tai yhtiön purkamisesta vaatii, tullaksensa voimaan, että vähintään

kaksi kolmasosaa kaikista yhtiökokouksessa edustetuista pääoman äänistä sitä kannattaa. Jos yhtiö on päätetty purkaa, siirtyy omaisuus, mikäli sitä jää, kun pesän selvitys on toimitettu, Kauppakorkeakoululle, mikäli tämä toimii itsenäisenä laitoksena. Ellei silloin ole niin laita, päättää yhtiön johtokunta omaisuuden käyttämisestä näissä säännöissä määrättyyn tarkoitukseen.» Viimeksi mainittu viittaus kohdistuu Kauppakorkeakoulun perussääntöjen 1 §:ään, jossa Kauppakorkeakoulun tehtäväksi määrätään »vapaalla tieteellisellä tutkimus- ja opetustyöllä edistää aineellista ja henkistä viljelyä ja kehittää maan nuorisoa kykeneväksi talouselämän palvelukseen».

Osakeyhtiön nimen ja sääntöjen muutokset on kauppa- ja teollisuusministeriö vahvistanut päätöksellään 13 p:ltä kesäkuuta 1952.

Täten vahvistetut säännöt ja se että Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiön johtokuntaan kuuluu nyt vain Kauppakorkeakoulun hallituksen ja valtuuskunnan jäseniä, ovat takeena, että jos niin onnettomasti kävisi, että valtiollisten olojen kehitys pyrkisi muuttamaan Kauppakorkeakoulun luonnetta, tämä vanha ja kunnianarvoisa osakeyhtiö säilyttää omaisuutensa ja toimii edelleen korkean tarkoituksensa hyväksi.

Toimitalo.

Kauppakorkeakoulun toimitalon hankinta-arvo on nyttemmin katsottu voitavan vahvistaa 391.499.365 markaksi. Tällöin on rakennuskustannuksiin laskettu kaikki taloon hankittu uusi irtaimisto, sekä taloon kiinni asetettu, kuten koneet, seinäpaneelit, pulpetit, seinätaulut yms., että irtaimena oleva aina opetusvälineitä ja soittokonetta myöten. Irtaimiston arvoksi on arvioitu (tällaisessa talossa on aina vaikeata tarkoin määritellä, mikä on luettava irtaimistoon, mikä kiinteistöön) n. 82 milj. mk. — Huomattava kuitenkin on, että talosta vielä puuttuu yhtä ja toista ja jälkikorjauksia on suoritettava, niin hyvin kuin talo yleensä onkin rakennettu, joten summa hieman nousee.

Rahoitus on tapahtunut seuraavasti. Entisestä kiinteistöstä, joka myytiin valtiolle, saatiin 84.500.000 mk. Valtionapu oli 30.000.000 mk. Suomalaisen Liikesivistysrahaston Kauppakorkeakoulun pyynnöstä toimeenpaneman keräyksen tuloksena saatiin 37.400.000 mk, ja muina lahjoituksina, osittain myös tavaran muodossa, 1.084.543 mk. Kauppakorkeakoulun Keräyksen naistoimikunta hankki 6,5 milj. mk lähinnä sisustusta varten. Sekalaisina tuloina saatiin 500.000 mk. Eräs toiminimi sai Kauppakorkeakoulun suosituksella lisenssejä ja antoi myyntivoittona 12.000.000 mk. Loput ja suurimman summan, yli 100.000.000

mk, hankki erittäin tarmokkaasti toiminut Kauppakorkeakoulun Keräysniminen järjestö lähinnä myymällä erinäisiä maassa silloin vaikeasti saatavissa olevia tavaroita.

Velkaa taloon on tilinpäätöksen mukaan 31. 12. 1951 101.047.569 mk, siitä valtionlainaa 45.000.000, eräältä säästöpankilta ja kahdelta vakuutusyhtiöltä 50.000.000 ja loput tonttivelkaa Helsingin kaupungille.

Lahjoitukset.

Kauppakorkeakoulu on saanut vastaanottaa osittain yleiseen käyttöön, osittain lahjoittajan määräämään tarkoitukseen seuraavat lahjoitukset: Villatehtaiden Ostokonttori Osuuskunta r. l. 500.000 mk, Suomalainen Liikesivistysrahasto 300.000 mk, A. Ahlström Oy 100.000 mk, Talous-Osakekauppa 25.000 mk, Weilin & Göös Oy 500.000 mk, Oy Gustav Paulig 500.000 mk, kauppaneuvos I. Lindforsin testamentin mukaan 2.000.000 mk, Kauppakorkeakoulun keräyksen naistoimikunta 2.000.000 mk, Eevi ja Emil Tannisen säätiö 300.000 mk, Ekonominaisten kerho 5.000 mk, Weilin & Göös Oy 1.300.000 mk, Talous-Osakekauppa 25.000 mk, Osuuskunta Kompensatio r.l. 1.817.867 mk, Kilpiö Oy 400.000 mk. Lisäksi on konsuli Olavi Tammivuori Istambulista lahjoittanut Kauppakorkeakoululle sijoitettavaksi rehtorin virkahuoneeseen arvokkaan turkkilaisen maton, sekä Myyntimiesten Kerho r.y., professorien Wäinö Bonsdorff'in ja R. V. Stigell'in kehystetyt valokuvasuurenukset, jotka sijoitettiin tavaraopin luentosaliin.

Tavaraopin opetuksessa käytettäväksi on Friitalan Nahka Oy lahjoittanut hienonahka- ja turkinäytteitä, J. W. Suomisen Nahkatehdas Oy pohjanahkanäytteitä, Gustaf Paulig Oy brasilialaisen kahvin luokittelutaulun, Kouluaitta Oy lyijy- ja teräskynien valmistusta esittävän taulun ja näytteet, Outokumpu Oy malmi- ja rikastenäytteitä, Oy Shell Ab voiteluainenäytteitä sekä Kasviöljy Oy rypsiöljynäytteitä.

Eräs entinen Kauppakorkeakoulun oppilas, joka ei halua nimeään julkisuuteen, on lahjoittanut 20.000 mk käytettäväksi englanninkielen opiskelijain hyväksi.

Kauppakorkeakoulu pyytää esittää arvoisille lahjoittajille kunnioittavat kiitoksensa.

Stipendivarat.

Seuraavassa esitetään rahastojen suuruudet 1. 1. 1952 siihen saakka kertyneine korkoineen. Miten korkovaroja on stipendeinä jaettu vuonna 1952, selostetaan jälempänä, luvussa VII.

Professori W. Bonsdorffin rahasto oli 1.394.850: — ja korot 126.376: —. Rahastosta jaettiin tänä keväänä 40.000: — palkintoina seminaarikirjoituksista, julistettiin haettavaksi 63.000: — ja jaettiin 21.000: —

Herman Otto Geselliuksen stipendirahaston pääoma oli 47.875: — ja korot 4.149: —.

Rudolf Geselliuksen stipendirahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 33.915: — ja korkovarot 13.400: —. Rahastosta julistettiin matkasti-pendeinä haettavaksi 13.000: —, mikä jaettiin.

Helsingin Yleisen Ravintoyhdistyksen rahaston pääoma oli 97.858: — ja kertyneet korot 8.235: —. Näistä on tänä keväänä julistettu 8.000: — haettavaksi.

Donovan Hjelmmannin stipendirahasto oli vuoden vaihteessa 3.875: —.

Kauppaneuvos Osk. Huttusen stipendirahaston pääoma oli 125.379: — ja kertyneet korot 9.105: —. Rahastosta julistettiin tänä keväänä stipendinä haettavaksi 9.000: — ja jaettiin 6.000: —.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahaston pääoma oli 500.000: —. Rahaston korkovarot olivat 42.957: —.

Kauppakorkeakoulun Naistoimikunnan keräyksen stipendirahasto, pääoma 2.000.000: —.

Kauppakorkeakoulun opettajien stipendirahaston pääoma oli 100.000: — ja korkovarot olivat vuoden vaihteessa 5.492: —. Näistä julistettiin tänä keväänä korkeakoulun opettajien haettavaksi 5.000: —, mikä jaettiin.

Kilpiä Oy:n rahaston pääoma 600.000: — ja korot 62.630: —.

Aleksanteri Konkosen lahjoitusrahaston pääoma oli 150.000: —. Rahaston korot olivat 12.231: —, joista julistettiin haettavaksi ja jaettiin 12.000: —.

Konttoritekniiikan palkintorahaston pääoma oli 16.300: — ja kertyneet korot 2.313: —. Rahastosta julistettiin stipendinä haettavaksi 2.000: —.

Maanviljelysneuvos Alfred Kordelinin stipendirahaston pääoma oli 272.698: — ja korot olivat 26.522: —, joista tänä keväänä julistettiin haettavaksi ja jaettiin 14.000: —.

Kauppaneuvos Juho Lallukan muistorahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 94.722: — ja stipendeiksi käytettävät korot 7.774: —. Korko-varoista julistettiin tänä keväänä stipendinä haettavaksi ja jaettiin 7.000: —.

Kauppaneuvos K. H. Lehtisen stipendirahaston pääoma oli 139.302: — ja korot 13.807: —. Rahastosta julistettiin tänä keväänä stipendinä haettavaksi 13.000: —, mikä jaettiin.

Kauppaneuvos I. Lindforsin rahasto, pääoma 2.000.000: —

Kauppaneuvos P. A. Luostarisen stipendirahaston pääoma oli

500.000: — ja korkovarot 38.045: —, joista tänä keväänä julistettiin stipendeinä haettavaksi ja jaettiin 38.000: —.

Kauppaneuvos Otto A. Malmin stipendirahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 31.205: — ja käytettävissä olevat korot 4.284: —. Rahastosta julistettiin haettavaksi ja jaettiin palkintona seminaarikirjoituksesta 4.000: —.

Oy Mars Ab:n stipendirahaston pääoma oli 240.984: —. Rahaston korot olivat 30.982: —, joista tänä keväänä julistettiin stipendeinä haettavaksi 30.000: —.

Tukkukauppias S. Mäntysen rahaston pääoma oli 500.000: — ja korko-varat 114.761: —. Korkovaroja ei vielä voida käyttää.

Olga J. Nissisen stipendirahasto oli vuoden vaihteessa 42.943: —.

Anni ja Samuli Pajarisen rahasto oli vuoden vaihteessa 67.830: —.

Gustav Pauligin stipendirahaston pääoma oli 550.000: — ja korot 11.629: —. Julistettiin stipendinä haettavaksi ja jaettiin 11.000: —.

Pohjolan stipendirahaston pääoma oli 33.232: — ja korot 2.680: —, joista tänä keväänä 2.000: — julistettiin stipendinä haettavaksi.

Kauppaneuvos Juhani Santaholman rahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 58.503: — ja korkovarot 5.672: —, joista tänä keväänä julis-tettiin stipendinä haettavaksi ja jaettiin 5.000: —.

Elin ja Evert Viktor Sellgrenin stipendirahaston pääoma oli 116.557: — ja kertyneet korot 13.494: —. Rahastosta julistettiin tänä keväänä stipendinä haettavaksi ja jaettiin 28.000: —.

Kauppaneuvos A. Sergejeffin stipendirahaston pääoma oli 2.424.823: —. Korkovarot eivät vielä ole korkeakoulun käytettävissä.

Oy G. W. Sohlberg Ab:n stipendirahaston pääoma oli 49.640: — ja korkovarot 10.271: —. Julistettiin stipendinä haettavaksi 10.000: —.

Otto ja Anna Stenrothin rahaston pääoma oli 3.266.364: —.

Suomen Yhdyspankin Riemujuhlarahaston pääoma oli 717.347: — ja korkovarot 57.816: —. Rahastosta julistettiin tänä keväänä matkasti-pendinä haettavaksi ja jaettiin 57.000: —.

Talous-Osakekaupan stipendirahaston pääoma oli 247.655: — ja käy-tettävissä olevat korot 15.247: —. Koroista julistettiin haettavaksi 15.000: — ja jaettiin 12.000: — palkintoina seminaarikirjoituksista.

Tampereen Säästöpankin rahaston pääoma oli 6.785: — ja korot 870: —.

Knut Wallinin stipendirahaston pääoma korkoineen oli vuoden vaih-teessa 25.663: —.

Pankinjohtaja Birger Wegeliuksen rahasto oli vuoden vaihteessa 94.654: — ja korot 3.364: —. Rahastosta julistettiin tänä keväänä 3.000: — stipendinä haettavaksi.

Weilin & Göösin stipendiraasto oli vuoden vaihteessa 1.238.985: — ja korkovarot 129.552: —. Rahastosta julistettiin palkintoina haettavaksi 129.000: — mistä jaettiin 124.000: —.

Kirjasto.

Lukuvuoden 1951—1952 kuluessa kirjastoon on saatu uusia teoksia 1346 nidettä, joista lahjoituksina 1064 nidettä. Lahjakirjoista on suuri osa hankittu USA:n Suomen lainan apurahoista myöntämän \$ 1.500 määrärahan avulla. Lisäksi ovat lahjoituksia tehneet mm. United States Information Service, Helsinki, National Kassa Oy, University of California Library, Valtion Teknillinen tutkimuskeskus, Tukholman, Göteborgin, Kööpenhaminan, Bergenin ja St.Gallen'in kauppakorkeakoulut, Helsingin yliopisto, Åbo Akademi, Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos ja Göteborgin yliopisto. Myös eräät kustantajat, kuten Kustannus Oy Tammi ja Kooperativa Förbundet, Tukholma, ovat muistaneet kirjastoa lahjoituksin.

Lukuvuoden aikana on ilmestynyt 3 uutuusluettelo.

Kirjaston nidosmäärä oli lukuvuoden lopussa n. 25.000 nidettä.

Kuten aikaisemminkin ovat lukuisat virastot, kauppakamarit, kauppaoppilaitokset, liitot, yhdistykset, yhtiöt ja laitokset lähettäneet kirjastolle tilasto- ja juhlaulkaisujaan sekä vuosikertomuksiaan.

Lahjoittajille korkeakoulu esittää tässäkin yhteydessä kunnioittavat kiitoksensa.

Lukusaliin ovat lukuvuoden 1951—1952 aikana tulleet seuraavat 173 aikakauslehteä, joista tähdellä merkityt ovat asianomaiselta toimittajalta lahjaksi saatuja:

The Accountant, Acta Chemica Scandinavica, Advanced Management, Affärsökonomi, Affärsökonomisk Revy, Affärsvärlden, *Aika ja Mies, The American Economic Review, Angewandte Chemie, Applied Statistics, *Arkkitehti, *Asutuskiinteistö, Aussenwirtschaft, *Bank of Finland, Monthly Bulletin, *Bankvärlden, *Die BASF, Bedriftsökonomien, *Ciba-Rundschau, *City, *Danish Foreign Office Journal, Det Danske Marked, Defensor Legis, Econometrica, Economica, Economic Geography, The Economic Journal, The Economist, Ekonomen, *Ekonomi, Ekonomiska Samfundets Tidskrift, Ekonomisk Tidskrift, *Elanto, *Finnish Trade Review, erikiel. *Ford-Uutiset, *Foreign Commerce Weekly, Fortune, *Friitalan Nahkalastuja, Giornale di Matematica Finanziaria, *Globen, Handelsvidenskabeligt Tidskrift, Harvard Business Review, *HOK, *Holland Shipping and Trading, *IBM-Nyheter, Industria, Industrielle Organisation, *Industriförbundets Meddelanden,

The International Law Quarterly, Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik, The Journal of Accountancy, The Journal of the American Statistical Association, The Journal of the Institute of Actuaries, The Journal of Marketing, The Journal of Political Economy, Journal of Retailing, *Kangaskauppias, *Kansallis-Osake-Pankki: Taloudellinen katsaus, Kansamme Talous, Kansantaloudellinen Aikakauskirja, *Kelloseppä, *Keskuskauppakamarin Tiedoituksia, Kommersiella Meddelanden, *Konsumentbladet, Kontorsvärlden, *Kotiteollisuus, Kulturgeografi, *Kuluttajain Lehti, Kyklos, *Köpmanen, Lakimies, The Law Quarterly Review, Liiketaito, *Liiketaloudellinen Aikakauskirja, *Liikeväki, *Mainostaja, *Meidän Tehdas, Mercator, *Merenkulkuhallituksen Tiedonantoja, *Metos-Uutiset, *Metsälehti, Metsätaloudellinen Aikakauslehti, *Midland Bank Review, Mitteilungen der Vereinigung Schweizerischer Versicherungsmathematiker, *Monsanto International, Myyjä ja Myymälä, *Myyntimiehet, *NACA-Bulletin, *Nahka ja Kenkä, The National Geographic Magazine, Nationaløkonomisk Tidsskrift, *Netherlands Industrial and Commercial, *Neuvostoliitto, *Nordisk Försäkringstidskrift, *Nordiskt Industriellt Rättsskydd, Office Management and Equipment, *Office Tunisien de Standardisation, Opetuslokkuva, Der Organisation, *Osuuskauppalehti, *Osuusliike, Oxford Economic Papers, *PAIS-Bulletin, Pikakirjoituslehti, *Pirkka, Public Finance, *La Qualité Française, The Quarterly Journal of Economics, *Rakennustaito, *Rautakaupan Uutiset, *Rautatieliikenne, Review of Economic Studies, Review of Economics and Statistics, Revue Française de Science Politique, *Sairaala-talous, *Savon Sanomat, Schweizerische Zeitschrift für Volkswirtschaft und Statistik, Skandinavisk Aktuarietidskrift, *Skandinaviska Banken, Kvartalsskrift, Skrifter utgivna av Svenska Bankföreningen, *Sosiaalinen Aikakauskirja, Sosialistinen Aikakauslehti, Statsökonomisk Tidskrift, Suomen Asetuskokoelma, Suomen Asetuskokoelman Sopimus-sarja, Suomen Kemistilehti, *Suomen Kirjakauppalehti, *Suomen Laivasto, Suomen Puutalous, *Suomen työ, *S.V.T. Ulkomaankauppa, *S.V.T. Pankkitilasto, *Svensk Handel, Svensk Juristtidning, Svensk Trävarutidning, Den Svenska Marknaden, *Svenska Turistföreningens Tidning, *Säästöpankki, *Talous ja koti, Talouselämä, *Tehostaja, Teknillinen Aikakauslehti, *Teollisuuslehti, *Teollisuusliiton Tiedoituksia, *Teollisuustalous, Terra, Things English, *Think, Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland, Tidsskrift for Rettsvitenskap, *Tikkilas, *Tilastokatsauksia, *Time, *Työn Äärestä, *Työtoveri, *Ulkoasiainministeriön Taloudellisia Tiedoituksia, *Unesco Bulletin for Libraries, *Unitas, *United Nations World, Die Unternehmung, Vakuutussanomia,

*Valtiovarainministeriön Kansantaloudellisen Osaston Suidannesarjat, *Varokeino, *Weltwirtschaftliches Archiv, *Venezuela Up-to-date, Verotus, *Viljelijä, *Virkamieslehti, *Yhdyslanka, *Yhteishyvä, Yksityisyrittäjä, Die Zeit, Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht und Konkursrecht, Zeitschrift für handelswissenschaftliche Forschung.

Korkeakoulun opettajainhuoneeseen on tilattu tärkeimmät pääkaupungin päivälehdet ynnä koti- ja ulkomaisia aikakauslehtiä.

Kotilainoista laaditun tilaston mukaan on lukuvuonna 1951—1952 lainattuja teoksia ollut 2.700, edellisenä lukuvuonna vastaava määrä oli 2.550. Tämän lisäksi on kirjaston teoksia lainattu korkeakoulun suojissa käytettäväksi.

Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos.

Tutkimuslaitoksessa on valmistunut vuoden 1950 rautakauppatutkimus sekä sekatavara-alan ja tekstiilialan yksityisten vähittäiskauppaliikkeiden kannattavuutta v. 1950 koskeva tutkimus. Edelleen on suoritettu kannattavuustutkimuksia huonekalu- ja kemikalikaupan aloilta.

Julkaisujen sarjassa on ilmestynyt:

- N:o 12. *Huugo Raninen*: Valmiin puutavaran kauppa. Helsinki 1951. (Julkaissut Otava)
- N:o 13. *Henrik Virkkunen*: Teollisuuden kertakustannukset; niiden degressio sekä käsittely kustannuslaskennassa. Helsinki 1951.

Tutkielmien sarjassa on ilmestynyt:

- N:o 19. *Huugo Raninen*: Kaupan käsitteestä. Helsinki 1951.
- N:o 20. *Huugo Raninen*: Kuluttajan kantaostopaikan valintaan vaikuttavista syistä. Helsinki 1951.
- N:o 21. *Huugo Raninen—Mika Kaskimies*: Sekatavara-alan yksityisten vähittäiskauppaliikkeiden kannattavuus v. 1950. Helsinki 1951.
- N:o 22. *Huugo Raninen—Mika Kaskimies*: Tekstiilialan yksityisten vähittäiskauppaliikkeiden kannattavuus v. 1950. Helsinki 1951.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja on edelleen vuorineuvos *John Grundström* ja johtokunnan puheenjohtaja kauppaneuvos *Alvar Niklander*.

Tutkimuslautakuntaan kuuluvat Tutkimuslaitoksen johtajan lisäksi professorit *Kyösti Järvinen*, *Kalle Kauppi*, *O. W. Louhivuori* ja *Martti Saario*.

Tutkimuslaitoksen johtajana on professori *Huugo Raninen* ja johtajan apulaisena kauppat. lis. *Mika Kaskimies*.

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen Kannatusyhdistyksen johtokunnan puheenjohtajana on kauppaneuvos *Einari Haaki*. Asiamiehenä toimii ekonomi *Urpo Lappalainen*.

III. Luennot ja harjoitukset kertomuskautena 1951-1952.

A. KAUPPATIETEIDEN KANDIDAATTITUTKINTOA VARTEN OPISKELEVILLE PIDETYT ERIKOISLUENNOT.

Kauppaoikeus.

Professori *Kalle Kauppi* on pitänyt koko lukuvuoden 1951-52 kestäneen luentosarjan (2 tuntia viikossa) *teollisoikeudesta*. Sen yhteydessä on tutustuttu Patentti- ja rekisterihallituksen työhön, jota sanotun laitoksen taholta ystävällisesti selvitettiin luentosarjan osanottajille.

Liikelaskentaoppi.

V.t. professori, kauppat. tohtori *Henrik Virkkunen* on syys- ja kevätlukukaudella pitänyt 2 viikkotunnin luentosarjan *teollisuuden laskentatoimesta*.

B. EKONOMIN TUTKINTOA VARTEN OPISKELEVILLE PIDETYT LUENNOT JA HARJOITUKSET.

Kansantaloustiede.

Professori *O. W. Louhivuori* on ollut rehtorin toimen hoitamisen takia vapautettu luento- ja tutkintovelvollisuudesta.

Professori *Mikko Tamminen* on luennoinut I peruskurssilla syyslukukaudella 3 v.t. ja kevätlukukaudella 2 v.t. yleistä kansantaloustiedettä käsitellen pääkohdissaan seuraavaa: kansantaloustieteen kohde ja metodi; tarpeet, niukkuus ja taloudenpito; väestökysymys; vaihdanta ja erikoistuminen; hyödykkeet; yhteiskunnallinen tuotantoprosessi, kulutus ja pääomanmuodostus; vallitsevan talousjärjestelmän luonteenomaiset piirteet; yritysmuodot.

II peruskurssilla professori *Tamminen* on luennoinut syyslukukaudella 2 v.t. yleistä kansantaloustiedettä käsitellen pääasiallisesti hinta- ja tulonjako-oppia sekä johdatusta kansantulon ja työllisyyden määrätymisen teoriaan.

I erikoiskurssilla professori *Tamminen* on luennoinut kevätlukukaudella 2 v.t. kansainvälisen kaupan peruskysymyksistä, kehitystendensseistä ja ajankohtaisista kysymyksistä. Luentosarjan perusteella on pidetty kertauskuulustelu.

Syyslukukaudella on kauppat.lis. *F. L. Vaivio* luennoinut II erikoiskurssilla 2 v.t. työllisyyden ja kansantulon määräytymisen teoriaa käsitellen pääkohdissaan seuraavaa: makroekonomista analyysistä yleensä, kokonaiskysynnän riittävyys ehtoja ja kokonaistaloudellista tasapainoa, säästämisen ja sijoitustoiminnan käsitteitä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä, sijoitustoiminnassa ja kulutusalttiudessa tapahtuvien muutoksien vaikutuksia (kerroinvaikutuksia), kiihtyvyyperiaatetta sekä suhdanneanalyysin pääkohtia.

Kansantaloustieteen seminaariharjoituksissa, joita on johtanut professori TAMMINEN, on pidetty seuraavat esitelmät:

Orpana, Veikko, Budjetin tasapainon käsite; *Wegelius, Yrjö*, Havannan peruskirja; *Erving, Olavi*, Pohjois-Suomen taloudellisten mahdollisuuksien hyväksikäyttäminen; *Snellman, Eero*, Pientuotannon tarpeellisuus maaseudun teollistamisessa; *Ora, Pirkko*, Hintojen erilaistamisesta monopoliluontoisessa yrityksessä; *Vesanen, Aimo*, Sotakorvaukset tavarasuorituksina - Suomen kokemukset; *Bister, Rauno*, Työllisyyden ja kansantulon määräytymisen teoria; *Bärlund, Pentti*, Taloudellinen tasapaino; *Lammimäki, Ahti*, Nykyinen vakauttamisohjelma; *Mattinen, Pirkko*, Ns. stagnaatioteoria; *Talsi, Jaakko*, Kapitalismin elinmahdollisuudet (J.A. Schumpeterin Kirjan »Capitalism, Socialism, and Democracy» valossa); *Latola, Paavo*, Suomen teollisuuden kehittymismahdollisuuksista; *Miekk-oja, Erkki*, Elintason vaihtelut Suomessa vv. 1926-1950; *Lehtonen, Keijo*, Säästäminen, luotonannon laajentaminen ja sijoitustoiminta; *Haka, Iikka*, Suhdannevaihtelujen syyt.

Kauppa- ja liikkeenhoito-oppi.

Professori *Huugo Raninen* on luennoinut II erikoiskurssilla syys- ja I erikoiskurssilla kevätlukukaudella 2 v.t. valittuja osia liikeorganisaatiosta ja kauppatavoista. Eräät liikemiehet ovat esittäneet oman alansa erikoiskysymyksiä.

Professori *Ranisen* johtamissa ja kauppat. lis. *Mika Kaskimiehen* avustamissa seminaariharjoituksissa on syvennetty niitä tietoja, joita osanottajat saavat kurssia seuratessaan, mutta osittain on käsitelty yleiseen kurssiin välittömästi kuulumattomia, mutta siihen liittyviä aiheita.

Osanottajat ovat kirjoittaneet ja pitäneet esitelmän seuraavista aiheista:

Aaltonen, J., Tilausrutiini eräässä monimyyväläliikkeessä; *Ahlholm, P.*, Vähittäiskaupan sijaintitutkimus Munkkiniemessä; *Aho, K.*, Vähittäiskaupan aluetutkimus;

Aimala, Pirkko, Tutkimus myymälän valintaan vaikuttavista syistä; *Alho, O.*, Vienti-kaupallinen markkinatutkimus; *Aminoff, L.*, Näkökohtia sabetavaran kotimaan kuljetuksista; *Anttila, A.*, Pankin ulkomaiset perittävät ja niiden käsittely; *Anttonen, T.*, Nahka- ja kumitarvikealan jakelutiet Suomessa; *Backman, T.*, Keskeytysvakuutuksesta; *Björkman, R.*, Vähittäiskaupan aluetutkimus; *Bärlund, P.*, Tavaratalomuodon suosiminen rautakauppa-alalla; *Ervasti, J.*, Konttorikoneiden jakeluteiden rakenne; *Forsman, M.*, Suomen radioalan markkinointikysymyksiä; *Färkkilä, A.*, Vähittäiskaupan aluetutkimus Loimaalta; *Haarti, E.*, Vähittäiskaupan aluetutkimus; *Hakomaa, M.*, Tavaroiden myyntipalkkiot säännöstelytaloudessa; *Hakuri, Maija-Liisa*, Vähittäiskaupan aluetutkimus; *Hankala, P.*, Vähittäiskaupan aluetutkimus; *Helanterä, A.*, Kontrolliperiaatteen sovellutus vähittäiskauppaliikkeessä; *Helme, E.*, Valo myymälä- ja näyteikkunamainonnan palveluksessa; *Himanen, A.*, Vähittäiskaupan rationalisointi; *Hirvonen, J.*, Tavaratarkkailun ja varastoinnin järjestely tukkuliikkeessä; *Hirvonen, S.*, Rautakauppa-alan sivuartikkeleista; *Honkanen, S.*, Hedelmien jakeluteiden rakenne; *Huovila, S.*, Hävikistä ruoka- ja siirtomaatavarakaupan alalla; *Husa, J.*, Kuljetusten järjestely eräässä tukkuliikkeessä; *Huhtanen, A.*, Palkkausjärjestelmät teollisuudessa; *Häkkinen, Y.*, Pukimo- ja turkisliikkeiden paikallistuminen Helsingissä; *Ignatius, P.*, Valuuttakaupasta Suomen liikepankeissa; *Iivonen, I.*, Puutavaran autokuljetus muihin kuljetusmuotoihin verrattuna; *Ives, J.*, Rembursit; *Immonen, S.*, Vähittäiskaupan aluetutkimus; *Jaatinen, M.*, Kelloteollisuuden ja sen myynnin organisaatio nimenomaan Sveitsin oloja tarkastellen; *Jousi, P.*, Johtoperiaate vähittäiskauppaliikkeissä; *Järventaus, Kyllikki*, Vähittäiskaupan aluetutkimus; *Kahila, K.*, »Brand naming»-tutkimus eräässä siirtomaatavaraliikkeessä; *Kaikko, E.*, Suora myynti kotimaan kaupassa; *Kakkonen, E.*, Ostoaajan vaihtelut vähittäiskaupassa; *Karinen, P.*, Vähittäiskaupan aluetutkimus; *Kause, H.*, Myyntialueen suuruuden määrittäminen; *Keränen, L.*, Kajaani Oy:n yhteisostot; *Kiuru, M.*, Lyhytelokuvamainonta; *Kiviniemi, E.*, Kirjakauppa-alan organisaatio ja kauppatavat Suomessa; *Kivioja, H.*, Näkökohtia kaupallisen ja teknillisen henkilökunnan yhteistyöstä; *Kiviranta, Essi*, Jakeluteiden rakenteen tutkimusmenetelmistä; *Korhonen, U.*, Kesko Oy:n Kajaanin konttorin osto- ja myyntitoiminnasta; *Korhonen, V.*, Petroolituotteiden kauppa Suomessa; *Kortström, Sirkka*, Jalkineiliikkeiden sijainnista Helsingissä; *Kousa, A.*, Lähiliikkeiden hankintatoiminnan järjestely maassamme; *Kunttu, P.*, Erään keskustukkuliikkeen autokuljetusten järjestely; *Kuula, V.*, Vähittäiskaupan aluetutkimus; *Kääriäinen, H.*, TWI-menetelmä kaupallisissa liikkeissä; *Laaksonen, J.*, Kontrolliperiaatteen toteuttaminen teollisuuslaitoksessa; *Laanti, M.*, Vähittäiskaupan sijaintitutkimus Käpylässä; *Laijoki, Lea*, Jakelukustannukset ja niiden tutkimus; *Laine, Pirja*, Erään tavaratalon organisaatio; *Lamminpää, E.*, Vähittäiskaupan aluetutkimus; *Lampi, J.*, Myyntisuunnitelman laadinta; *Lappi, J.*, Pakkausjärjestelmät vähittäiskaupan alalla; *Latola, P.*, Kysynnän teoria ja kauppiaiden osuus siinä; *Lautjärvi, J.*, Suunnitelmallisuuden ja johdon periaate teollisessa yrityksessä; *Lehtinen, Aune*, Vähittäiskaupan aluetutkimus; *Lehtola, O.*, Valokuvaustarvikkeiden jakelutiet Suomessa; *Liljus, K.*, Kemikalialan jakeluteiden rakenne; *Lind, E.*, Mainosbudjetin laadinta; *Lindelöf, Maritza*, Kilpailua rajoittavat sopimukset kaupan alalla; *Liukko, I.*, Leipomotuotteiden jakeluteiden rakenne; *Louhivaara, Maija-Liisa*, Tehokkuuden periaate liikeorganisaatiossa; *Luikko, O.*, Rahtikonferenssit; *Löyttyniemi, H.*, Vähittäiskaupan Keskusliitto ry ja sen rakenne; *Mahkonen, P.*, Yksityisten autokuljetusyritysten kaukokuljetuksista Suomessa; *Makkonen, Raili*, Suoran myyntitavan esiintymisestä eräässä teollisuuslaitoksessa; *Malinen, T.*, Satamatoiminnan rationalisoinnista maassamme; *Mansukoski, E.*, Kesko Oy:n myynti- ja ostomaksujen hoito; *Merisalo, P.*, Ns. Apteekkitavaroiden

myynnistä kemikaliliikkeissä; *Metsänheimo, Mirja-Liisa*, Työnteon kannustaminen kauppalikkeissä; *Myllymäki, K.*, Kontrolliperiaate liikeorganisaatiossa; *Mäkilaurila, Leena*, Kontrolliperiaatteen toteuttaminen teollisessa yrityksessä; *Mäkinieki, K.*, Vähittäiskaupan aluetutkimus; *Määttä, O.*, Ostojen järjestely ja rahoitus eräässä puutavaraliikkeessä; *Nasibullen, L.*, Lähimyyvälöiden asiakaspiirit; *Nupponen, P.*, Suunnitelmallisuuden ja kontrollin periaatteiden toteuttaminen eräässä tukkuliikkeessä; *Nuoraho, R.*, Mainoskontrollin menetelmät; *Nurmi, Eeva*, Vähittäiskaupan sijaintitutkimus Lauttasaaressa; *Nuutinen, O.*, Valomainonta; *Näykki, L.*, Integraatiosta kaupan alalla; *Ojanen, R.*, Vähittäiskaupan aluetutkimus; *Oksa, Kirsti*, Näkökohtia Suomen kotiteollisuudesta; *Oksanen, M.*, Suunnitelmallisuuden periaate liikeorganisaatiossa; *Oksanen, P.*, Palkkaussysteemit tukkukaupan alalla; *Ollonqvist, M.*, Suomen selluloosan myynnin nykyinen organisaatio; *Paavola, M.*, Huonekaluteollisuus Jurvan pitäjässä; *Pajarinen, J.*, Funktionaalinen väri teollisuuden ja kaupan palveluksessa; *Paukku, V.*, Merkkitarvikkeiden kulutustavaroiden myynnissä; *Pelkonen, E.*, Rautatie-tariffiperiaatteet Suomessa; *Pietilä, E.*, Bruttohintaperiaate; *Poranen, A.*, Porotalouden organisoimista ja tuotteiden markkinoimista; *Poutanen, H.*, Tavaravaunujen jakelun hoito ja järjestely rataverkostolla; *Poutainen, Kirsti*, Erään tavaramerkin luominen ja toteuttaminen kilpailutiloudessa; *Pulliainen, K.*, Varkauden kauppalan vähittäiskaupan sijaintikehitys; *Putkonen, I.*, Suunnitelmallisuuden periaate kauppa-toiminnassa; *Rajala, J.*, Reikäkorttimenetelmän pääperiaatteet; *Rantamäki, A.*, Paperitarvikkeiden jakeluteiden rakenne; *Rapelä, P.*, Myyntimieskokoukset ja niiden järjestely; *Rimppi, R.*, Ostosten suuruuteen vaikuttavista syistä vähittäiskaupassa; *Rissanen, S.*, Eräiden jokapäiväisten tavaroiden jakelupaikoista; *Ritvala, T.*, Palkoista ja niihin vaikuttavista tekijöistä myynnissä ja mainonnassa; *Ruponen, Liisa*, Erään linja-autoliikkeen organisaatio; *Räsänen, P.*, Kajaani Oy:n ostotoiminnan järjestely; *Räty, P.*, Myyjän työajan ja töiden järjestely myyntityön tehostamiseksi eräässä ruokatavaramyymälässä; *Saarinen, T.*, Ulkomaankaupassa nykyään esiintyvät kauppasopimustyyppit; *Saavalainen, Maija*, OTK:laisten osuuskassojen säästökassatoiminta; *Salakari, J.*, Sanomalehtipaperin kuljetuksen järjestely; *Salmenkivi, O.*, Maakauppojen asiakaspiirin muodostuminen; *Salmi, P.*, Kilpailu kaupallisissa yrityksissä; *Salminen, M.*, Johtoperiaate liikeorganisaatiossa; *Salminen, O.*, Elintarvikealan pakkauksista; *Salonen, H.*, Näkökohtia menekin edistämisestä; *Seppä, T.*, Alennusjärjestelmistä teollisuuden alalla; *Siikava, S.*, Helsingin ns. kellariliikkeet; *Simelius, Inkeri*, Valtakunnallisten lehti-ilmoitusten koot tavararyhmittäin aikana 1. 10—31. 12. 50; *Sirén, Kirsti*, Good-will-toiminta vähittäiskauppaliikkeissä; *Summa, V.*, Myyntityön kontrolli vähittäiskaupan alalla; *Suni, M.*, Pienten tekstiilivähittäiskauppaliikkeiden sijainnista Helsingissä; *Suonne, O.*, Fredrikinkatu liikekatuna; *Suortti, T.*, Puhelinliikenteen järjestely Suomessa; *Syrjänen, J.*, Vähittäiskaupan aluetutkimus; *Syrjänen, T.*, Myynnin ja valmistuksen yhteistyön merkityksestä villateollisuutemme kilpailumahdollisuuksien edistämiseksi; *Talvela, Sirkka*, Suomen Selluloosayhdistyksen organisaatio; *Teittinen, O.*, Warranttimakasiinien toiminnasta; *Toivakka, Anja*, Merkkitarvikketutkimus; *Tornivuori, T.*, Sähkeiden käyttö liiketoiminnassa; *Tossavainen, Mirja*, Vähittäiskaupan aluetutkimus; *Tuominen, J.*, Vähittäiskauppaliikkeiden sijaintitutkimus Marjaniehemessä; *Turja, Maija-Liisa*, Mitä maksavat useat merkkitarvikkeet kauppiaille? *Uotinen, S.*, Riihimäen Lasi Oy:n kehitys sekä tuotanto- ja myyntiorganisaatio; *Vainikka, E.*, Säästöpankkitoiminnan rakenne ja toimintamuodot; *Wegehus, Y.*, Suunnitelmallisuuden ja johdon periaate pankkilaitoksissa; *Weneskoski, J.*, Erään tekstiilitukkuliikkeen asiakaspiirin analysointi; *Vesänen, A.*, Tietoliikenne meriliikenteessä; *Westerling, L.*, Kauppa-agenttitoiminta agentin oikeuksia ja velvolli-

suuksia silmällä pitäen; *Vikström, T.*, Huonekalujen jakeluteiden rakenne; *Viljakainen, V.*, Agenttitoiminta puutavarakaupassa; *Winberg, A.*, Jäälauseke; *Wirzenius, O.*, Funsiot; *Vuorinen, Pirkko*, Tutkimus kantamyymälän valintaan vaikuttavista tekijöistä; *Väisänen, Leena-Maija*, Sotevan kaupallisen osaston myyntielimen toiminta ja sen perusteet; *Väisänen, P.*, Saneeraus; *Ylönen, R.*, Organisaatioperiaatteiden soveltaminen konttorityöhön.

Myynti- ja mainosoppi.

Kauppat.lis. *Arvo Puukari* on luennoinut II erikoiskurssilla 2 v.t. syyslukukaudella myynnin ja mainonnan tekniikkaa ja uudella I erikoiskurssilla 2 v.t. kevätlukukaudella myynnin ja mainonnan perusteita.

Seminaariharjoitusten osanottajat ovat kirjoittaneet ja pitäneet esitelmän seuraavista aiheista:

Hankala, P., Mainostaja ja eri-ikäiset kuluttajat; *Helme, E.*, Suomalainen mainoskirjallisuus; *Himanen, A.*, Iskulauseet mainonnassa; *Häkkinen, Y.*, »Heikistä» heraldiikkaan — Ford-tavaramerkin kehitys.

Taloushistoria.

Dosentti *Aulis J. Alanen* on luennoinut kevätlukukaudella 1 v.t. yleistä taloushistoriaa käsitellen myös eräitä Suomen taloushistorian peruskysymyksiä. Eräät kauppatieteiden kandidaattitutkintoa suorittavat ovat saaneet ohjausta laudaturtutkielman laadinnassa.

Finanssioppi.

Kauppat.lis. *F. L. Vaivio* on II peruskurssilla luennoinut syyslukukauden aikana 2 v.t. finanssioppia käsitellen pääkohdissaan seuraavaa: finanssiopin asemaa tieteenä ja sen tutkimusalaa, julkisen talouden asemaa kansantaloudessa sekä sen vaikutusta taloudelliseen kokonaisprosessiin, tulo- ja menoarvion rakennetta sekä sen käsittelyä, veropillisiä käsitteitä ja veroja, finanssipolitiikan osuutta yleisessä talouspolitiikassa.

Liikelaskentaoppi.

Professori *Martti Saario* on syyslukukauden aikana luennoinut II peruskurssilla 2 v.t. taseopin ja liikeverotuksen perusteita sekä II erikoiskurssilla 2 v.t. liikekirjanpitoa, kirjaustekniikkaa ja liikeverotusta ynnä kevätlukukauden aikana II erikoiskurssilla 3 v.t. kaupallista kirjanpitoa ja kirjanpidon organisaatiota.

Tohtori *Unto Virtanen* on opettanut kirjanpitoa I peruskurssilla 6 viikkotuntia ja II peruskurssilla 2 viikkotuntia käyttäen opetuksessaan pääasiallisesti Nurmilahti-Saarion Kirjanpidon harjoitussarjojanimistä oppikirjaa. Kirjanpidon yhteydessä on selvitelty kirjanpitolain, ennakkoperintälain, liikevaihtoverolain ja verolakien perusteita. — Luennoilla ovat esiintyneet myös ekonomit *Viljo Ruoho* ja *Valter Hämeen-Aalto*, jotka ovat luennoineet kirjanpidossa käytettävistä kor-tistoista.

Seminaariharjoituksissa, joita on johtanut prof. *Saario*, on pidetty seuraavat esitelmät:

Ahlholm, Pauli, Autokuljetusten taloudellisuuden tarkkailu; *Eriksson, O. A.*, Rakennusliikkeen laskentatoimet ja jälkilaskennan osuus niissä; *Halonen, Juha*, Käyttöomaisuuden hankinta-arvo kirjanpidon ja verotuksen kannalta; *Ikkala, Olli*, Ammattimaisen ansiotoiminnan ja satunnaisen luovutuksen välisestä rajasta tuloverotuksessa; *Koski, Eero*, Harkintataksoituksesta ja sen vaikutuksesta liike-elämään; *Köresaar, Arvid*, Monimyymäläliikkeen laskentatoimi; *Lager, Veikko*, Perustettavan liikkeen investointikalkyylistä; *Laitasalo, Lauri*, Eräitä verotusnäkökohtia fusiossa; *Laitinen, P. J.*, Työliikkeen asema liikevaihtoverotuksessa; *Lamminmäki, Ahti*, Perustamis- ja järjestelykustannuksista verotuksessa; *Linnanvirta, Olli*, Verotarkastajan toiminta kirjanpitovelvollisten verotuksessa; *Myllymäki, Kauko*, Tukkuliikkeen tilintarkastuksesta; *Poussa, Kalle*, Selostus J. B. Heckertin teoksesta: The Analysis and Control of Distribution Costs; *Salminen, Maj-Lis*, Selostus G. E. Bennetin teoksesta: Fraud, its Control through Accounts; *Siuko, Irma*, T-tilipuitteiden kaupallinen kirjanpito; *Sunila, Olavi*, Matkatoimiston kirjanpito; *Valasmo, Leo*, Pankkisiirron teknillinen suoritus; *Valtonen, Pentti*, Selostus Nils Västehagenin tutkimuksesta »Inkomst- och utgiftsbegreppen i förvaltningsbokföring och affärsbokföring».

Kauppat.tri *Henrik Virkkunen* on syyslukukaudella luennoinut II peruskurssilla kustannuslaskennan perusteita 1 viikkotunnin ja II erikoiskurssilla teollisuuskirjanpitoa, standardikustannuslaskentaa ja budjetointia.

Kevätlukukaudella tri *Virkkunen* on I erikoiskurssilla luennoinut kustannuslaskentaa 2 viikkotuntia.

Seminaariharjoituksissa, joita on johtanut tri *Virkkunen*, on pidetty seuraavat esitelmät:

Helenius, Antti, Tukkukaupan varastokontrollista; *Kangaspunta, Veikko*, Teollisuuden palkkalaskennan perusteista ja niiden vaikutuksista kustannuksiin; *Kauppinen, Voitto*, Erään puuvillatehtaan kustannuslaskennasta; *Kivenheimo, Sinikka*, Tekstiili-teollisuuden ainehukat ja vikatyöt sekä niiden tarkkailu; *Kivioja, Heikki*, Budjetointiin perustuvista käyttötarkkailumetodeista; *Korhonen, Seppo*, Ainevaraston optimaaliseen suuruuteen vaikuttavista tekijöistä; *Lamminpää, Eero*, Sisäisten suoritteiden laskennasta; *Larikko, Risto*, Sahateollisuuden puutavaranhankintojen kustannuslas-

kenta; *Latva-Kiskola, Veikko*, Saksalaisten ja ruotsalaisten tilipuitteiden vertailua; *Oksanen, Teuvo*, Yrityksen sisäiset työntekijä- ja palkkatilastot; *Pasanen, Pentti*, Korjauskustannusten käsittely eräässä selluloosatehtaassa; *Piironen, Jorma*, Yrityksen normaalin toiminta-aste ja sen määrääminen; *Pulkki, Liisa*, Suurehkon konepajan kustannuspaikkajako sekä välillisten kustannusten laskenta; *Pärssinen, Salme*, Liikekirjanpidon ja kustannuslaskennan välinen suhde suuressa puutavarayhtiössä; *Saarela, Tauno*, Uittoyhdistyksen kustannuslaskenta; *Saavalainen, Ulla-Maija*, Näkökohtia tuotteiden hinnoittelusta ja kannattavuudesta; *Syrjänen, Tauno*, Neste-mäisiä poltto- ja voiteluaineita myyvän yhtiön laina-astiatarkkailu; *Tirronen, Jouko*, Erityisesti kustannuslaskentaan ja valmistuskirjanpitoon soveltuvien kirjanpitokoneiden tyypeistä; *Vikari, Maire*, Ainevaraston varastokirjanpito; *Wilkki, Juha*, Huolintaliikkeen kustannusten rakenne sekä palvelus- ja rahoitustarkkailun mahdollisuudet ja muodot.

Kauppaoikeus.

Professori *Kalle Kauppi* on luennoinut II erikoiskurssilla 4 tuntia viikossa erinäisistä kauppaoikeudellisista kysymyksistä.

Professori *A. R. Heikonen* on luennoinut kauppaoikeuden peruskurssilla syys- ja kevätlukukaudella 2 v.t. sekä pitänyt joka toinen viikko 2 t. kertauskuulustelua.

Professori *Ilmari Melander* on luennoinut syyslukukaudella kauppaoikeuden peruskurssilla 2 t. viikossa ja pitänyt joka toinen viikko 2 t. kertauskuulustelua sekä luennoinut kevätlukukaudella 3 t. viikossa I erikoiskurssilla osakeyhtiölainsäädäntöä.

Sitäpaitsi professori *Kauppi* on johtanut seminaariharjoituksia II erikoiskurssilla 2 t. viikossa, syyslukukaudella ja I erikoiskurssilla kevätlukukaudella 2 t. viikossa (2 ryhmää). Niissä on prof. *Kauppi* pitämässä johdatusluennoissa sekä niiden jälkeen osanottajien pitämässä esitelmässä sekä näiden pohjalla käydyissä keskusteluissa käsitelty ensinmainituilla harjoituksilla velkakirjoja ja osaksi vekseleitä koskevia kysymyksiä, viimeainituilla teollisoikeudellisia kysymyksiä. Opiskelijat ovat pitäneet seuraavat esitelmät:

II erikoiskurssi:

Aaltonen, Jorma, Velkakirjan siirtäjän vastuu; *Aarnio, Sakari*, Kahden tai useamman tekemät velkakirjat velallisten välistä regressiä silmälläpitäen vanhan ja uuden lain mukaan; *Haataja, Mauri*, Kahden tai useamman velallisen vastuuta ja regressiä koskevat periaatteet velkakirjalain ulkopuolelle jäävissä sitoumuksissa; *Hytönen, Eila*, Takauksen vanhentuminen useampien takaaajien sitoumuksissa uuden velkakirjalain voimaantulon jälkeen; *Jousi, P.* Velkojaolettama juoksevan velkakirjan haltijan

suhteen; *Kaarni, Kurt-Erik*, Juoksevan velkakirjan maksupaikka; *Kakkonen, Esko*, Kahden tai useamman tekemät velkakirjat velkojan ja velallisten välistä suhdetta silmälläpitäen vanhan ja uuden lain mukaan; *Kauppi, Jorma*, Velkasitoumuksen oikeusperuste; *Kauppinen, Lauri*, Vilpittömässä mielessä tapahtuneen saannon suoja ja sen edellytykset juoksevan velkakirjan luovutuksessa; *Kekoni, Eeva-Liisa*, Juoksevan velkakirjan uuden velkojan suoja velallisen väitteitä vastaan; väitesuojan edellytykset velkojan puolella; *Korhonen, Martti*, Suullisten velkasitoumusten oikeusperiaatteet ja velkakirjalaki; *Laitinen, Paavo*, Kohtuuttomat ehdot velkakirjassa; *Linnanvirta, Olli*, Velallisen viivästys ja siitä aiheutuva vahingonkorvaus; *Nieminen, Hannu*, Velkakirjan syntyä koskevat ehdottomat väitteet juoksevan velkakirjan uutta velkojaa vastaan; *Nuotio, Olli*, Vekselin siirtäjän vastuu; *Orava, Joonas*, Takauksen vanhentumista koskevien säännösten soveltaminen useamman takausmiehen takaussitoumuksen vanhan lainsäädännön aikana; *Orava, Joonas*, Ostajan oikeus vaatia tavaraa in natura; *Pasanen, Pentti*, Velkakirjan määritelmä ja muoto; *Poranen, Antti*, Väite kuittauksesta juoksevan velkakirjan uutta haltijaa vastaan; *Saarinen, Timo*, Väite tapahtuneesta koron tai pääoman lyhennyksen maksusta juoksevan velkakirjan luovutuksen jälkeistä haltijaa vastaan; *Salminen, Matti*, Velkakirjan panttausta koskevat periaatteet velkakirjalaisissa; *Salonen, Reimo*, Ulkomaan rahan määräinen velkakirja verrattuna vekseliin; *Tirronen, Jouko*, Velkasuhteen lakkaamista ja muuttamista koskevat ehdottomat väitteet; *Valtonen, Pentti*, Väite määränneisvelkakirjan siirtäjän vajaavaltaisuudesta esitettynä sitä vastaan, joka luovutuksen jälkeen on tullut velkakirjan haltijaksi; *Varonen, Marja*, Juoksemattoman velkakirjan maksupaikka; *Verho, Olavi*, Tallettaminen velan maksun sijakkeena; *Verho, Olavi*, Kaupan täyttämisaika; *Väisänen, Pentti*, Velkakirjan maksuaika.

I erikoiskurssi.

Aunola, A., Toiminimen siirto ja liikkeen siirto Suomen oikeuden mukaan; *Brade, J.*, Nimi- ja firmaoikeus; *Georgsson, L.*, Service-merkin ja sloganin suojakysymys; *Haka, Iikka*, Keksintö patenttioikeudellisessa merkityksessä; *Kaski, Erkki*, Patentin lakkaaminen ja uudelleen voimaan saattaminen; *Komsi, Mauri*, Sekaannuksen vaarasta toiminimien ja tavaramerkkien suhteen; *Iisala, Martti*, Pakkolisenssi; *Jaatinen, Matti*, Patenttihakemus; *Kuortti, Peytti*, Patentin etuoikeus ja sen valvominen; *Lahtala, Erkki*, Patenttihakemuksen käsittely patentti- ja rekisterihallituksessa; *Paa-vola, Matti*, Keksinnön uutuus; *Rinne, Mauno*, Toiminimen muoto; *Ruokonen, Mikko*, Patentin julistaminen mitättömäksi; *Salminen, H.*, Patenttirekisteri; *Santanen, Seppo*, Patentinhaltijan patenttioikeuden sisällys ja oikeussuoja; *Tenkanen, Jouko*, Tavaramerkin ominainen tunnus; *Toppari, Unto*, Toiminimivelvollisuus Suomen oikeuden mukaan; *Tynkkynen, Pentti*, Tavaramerkin valinta ja rekisteröiminen; *Vihavainen, U. K.*, Patenttioikeudenkäyntejä; *Vuitala, Y.*, Keksijä ja patenttioikeuden haltija.

Talousmatematiikka.

Professori *Ensio Kivikoski* on luennoinut II erikoiskurssilla finanssi- ja vakuutusmatematiikkaa 4 v.t. ja integraalilaskentaa 2 v.t. syyslukukaudella ja I erikoiskurssilla finanssimatematiikkaa 3 v.t. ja differentiaalilaskentaa 3 v.t. kevätlukukaudella. Luentoihin on liittynyt lasku-harjoituksia.

Fil. tri *Sakari Mattila* on luennoinut I peruskurssilla kauppa-matematiikkaa 3 v.t. syys- ja kevätlukukaudella, II peruskurssin yleisellä linjalla tilastotiedettä 3 v.t. syyslukukaudella ja I erikoiskurssilla tilastotiedettä 3 v.t. kevätlukukaudella. Luentoihin on liittynyt lasku-harjoituksia ja kertauskokeita.

Talousmaantiede.

Professori *Kaarlo Hildén* on luennoinut peruskurssilla talousmaantieteen perusteita syys- ja kevätlukukaudella 2 v.t., erikoiskurssilla Suomen talous- ja asutusmaantiedettä kevätlukukaudella 2 v.t. sekä yleistä tuotanto- ja liikennemaantiedettä syyslukukaudella 2 v.t.

Prof. *Hildén*'in johtamissa talousmaantieteen seminaariharjoituksissa (kaksi ryhmää) on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Aho, Kalevi, Kokkola satamakaupunkina; *Alho, Olli W.*, Norjan kalastus; *Backman, Tapuni*, Järvenpää - nuorin kauppalamme; *Helanterä, Aarne*, Hämeenlinna teollisuuskeskuksena; *Huovila, Sakari*, Kumin tuotantoalueet ja Suomen kumiteollisuus; *Ignatius, Panu*, Suomen raakasokerin tuottajamaiden tuotannosta ja viennistä; *Kiiski, Kalevi*, Salo Lounais-Suomen raakasokerintuotannon keskuksena; *Kolbe, Boris*, Colombia maailmantaloudessa; *Korhonen, Unto*, Kajaanin talousalue; *Korpela, Solmu*, Amerikan Yhdysvaltojen sisävesiliikenne; *Korvenoja, K. A.*, Suomen vientipuuhiomoteollisuus ja puuhiokkeen vienti; *Löyttyniemi, Heikki*, Riihimäki liikennekeskuksena; *Mahkonen, Pentti*, Suomen sianhoito ja sianlihan vienti; *Niemiäho, Ilmari*, Tupakka ja sen tuotantoalueet maapallolla; *Näreneva, K.*, Suomen lentoliikenne; *Orava, Joonas*, Siirtoväen asuttaminen maanhankintalain mukaan; *Ottela, Helge*, Riihimäki Suomen lasiteollisuuden keskuksena; *Rautemaa, Heikki*, Suomen kartongintuotanto ja vientitiet maailmanmarkkinoille; *Santala, Jaakko*, Oliivi; *Tossavainen, Mirja*, Suomen viljelyssuot; *Uotila, Pekka*, Riihimäen teollisuus ulkomaankaupassa; *Uotinen, Seppo*, Suomen nikkeliäsiintymät; *Valasmo, Leo*, Riistatalous Nyky-Suomessa; *Wegelinus, Martti*, Ruhrin alue ja sen merkitys Euroopalle; *Westerling, Lassi*, Katsaus Islannin talouselämään; *Wirzenius, O.*, Pohjois-Karjalan Uittoyhdistyksen uittoväylät; *Vähä-Kirvelä, Mirjam*, Unikko; *Ägren, Outi*, Hollannin kukkasipulinviljely ja -vient.

Kauppakemia ja tavaraoppi.

Kauppakemiaa ja tavaraoppia on professori *Pekka Heinänen* luennoinut I peruskurssilla syyslukukaudella 3 v.t., kevätlukukaudella 2 v.t., II peruskurssilla syyslukukaudella 2 v.t., I erikoiskurssilla kevätlukukaudella 3 v.t. ja II erikoiskurssilla syyslukukaudella 3 v.t.

Kemian harjoitustöissä on I peruskurssilla työskennelty kevätlukukaudella 2 v.t. 5 ryhmässä, jolloin alustavien harjoitustöiden jälkeen on suoritettu 9 kvalitatiivista ja 5 kvantitatiivista analyysiä.

Tavaraopin harjoitustöissä on II peruskurssilla työskennelty syyslukukaudella 5 ryhmässä 2 v.t., I erikoiskurssilla kevätlukukaudella 2 ryhmässä 3 v.t. ja II erikoiskurssilla syyslukukaudella 2 ryhmässä 3 v.t. Kurssista riippuen on suoritettu erilaisia kemiallisia, fysikaalisia ja tavaraoppilisia määrityksiä, jotka ovat koskeneet kauppatavaroiden alkuperän selvittämistä, laadun arvostelua, säilyttämistä yms. Tutkimuskohteina ovat olleet mm. tärkeimmät elintarvikkeet, puulajit, tekstiiliteollisuuden raaka-aineet ja tuotteet, paperiteollisuuden tuotteet, bensiini ja voiteluöljyt. Lisäksi on suoritettu tavarantuntemuskoe sekä pitkän kurssin arvosanaa varten lyhyt erikoistyö, joka on lähemmin perehdyttänyt opiskelijan jonkin häntä kiinnostavan kauppatavaran, raaka-aineen tai puolivalmisteen ominaisuuksiin, laatuun, tutkimus- ja arvostelumenetelmiin tms. Erikoistyöstä on laadittu lyhyt kirjallinen selostus. Harjoitustöitä ovat ohjanneet prof. *Heinänen*, laboraattori *E. Åberg* ja fil.maisteri *Jukka Jutila*.

Ekonomian ja kandidaatin tutkintoon liittyviä erikoistöitä ja kokeita on suoritettu osittain eräissä tutkimus- sekä tehdas- ja kauppalaboratorioissa, jotka ovat antaneet oppilaille tilaisuuden käyttää hyväkseen niiden erikoiskojeita ja tutkimusvälineitä.

Prof. Heinänen johtamissa tavaraopin seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Aaltonen, Jorma, Luuteollisuuden päätuotteet; *Aminoff, Lassi*, Havupuuleimikosta sahan lajittelupöydälle tavaraopin kannalta katsottuna; *Forsius, Raimo*, Huumausaineet; *Happonen, Pertti*, Rakennuspahvit ja -paperit; *Husa, Jorma*, Puhdas alumiini; *Immonen, Sulo*, Kupari ja kupariseokset, niiden valmistus kuparirikasteesta; *Kaarni, Kurt-Erik*, Wolman-suolat; *Kaikkio, Esko*, Puuvillakankaiden valmistus ja kauppa; *Kallio, Pentti*, Juustojen arvostelusta; *Karinen, Pentti*, Sementti; *Keränen, Lauri*, Sahatavaran keinokuivaus ja höyläys; *Korhonen, Martti*, Vahat; *Kärkkäinen, Helge*, Kipsilevy; *Lautjärvi, Jarmo*, Kalsiumkarbiidi, kalkkityppi ja asetyleeni; *Nordman, Olavi*, Vuotaliiman valmistus, ominaisuudet ja kauppa; *Nurmi, Eva*, Silkkikankaat; *Ojanen, Risto*, Kautsu, sen jalostus ja kauppa; *Oksanen, Teuvo*, Sulfiittiselluloosan valmistus, ominaisuudet ja kauppa; *Rikala, Heikki*, Raakavuodasta lammasturkiksi; *Räsänen, P. A.* Teräksen muovaamisesta; *Tuominen, Pentti*, Lihan säilytys; *Uotila, Pekka*, Talous- ja taidelasi; *Virtala, Y.*, Kivihülestä koksiin; *Vorma, Erkki*, Lasikuidut; *Väisänen, Leena-Maija*, Hajuvesiteollisuudessa käytetyt hajusteet.

Kotimaiset kielet.

Lehtori *Jari Louhija* on esittänyt suomenkieltä ja suomenkielistä kauppakirjeenvaihtoa kummallakin peruskurssilla 1 viikkotunnin. Oppikirjoina on käytetty Usva-Kovala: »Kauppakirjeenvaihto» sekä muoto-

lause ja tyylioppia ja oikeakielisyyseikkoja käsittelevää J. Louhijan monistettua luentosarjaa. Harjoituskirjana: J. Louhijan »Suomen kielien koetehtäviä 1944—50». I erikoiskurssilla, kevätlukukaudesta 1951 alkaen, jolloin suomenkielen opetusta varten ei lukuohjelmassa ole yhtään viikkotuntia, on kertauskokeiden muodossa kuulusteltu osia E. A. Saarimaan teoksesta »Kielenopas» ja L. Kettusen teoksesta »Hyvää vapaata suomea». Lisäksi on tutustuttu J. Louhijan monisteeseen, joka käsittelee tyylioppia, II erikoiskurssilla on oppikirjoina käytetty seuraavia tyyliopillisia ja kielitieteellisiä teoksia: E. N. Setälä: Oikeakielisyys ja kielentutkimus, E. A. Saarimaa: Kielen ja tyylin alalta, Lauri Hakulinen: Suomenkielen rakenne ja kehitys, K. Nieminen: Juhani Ahon sanataide. Kaikkiin kursseihin on liittynyt kirjallisia harjoituksia ja välikokeita.

Lehtori Louhija on esittänyt ruotsinkieltä ja ruotsinkielistä kauppakirjeenvaihtoa peruskurssilla 2 v.t. Oppikirjoina: Jarl Louhijan »Svenska handelsbrev» ja »Kotimaisen kauppakirjeenvaihdon ruotsinkielisen harjoitustehtäviä» sekä Y. M. Biesen »Ruotsin kielioppi». I erikoiskurssilla, 3 v.t., on edellisten lisäksi tutustuttu muihin ruotsinkielisen kauppakirjeenvaihdon oppikirjoihin sekä luettu P. G. Morberg: »Mina bankaffären». E. Gullberg: »Handelskorrespondens». G. Widegren: »Herrar och hundar stänger aldrig dörren (romaani)». II erikoiskurssilla, 2 v.t., on luettu loppuun Pippingin teos »Finlands näringsliv», 2—4 kaunokirjallista ja 2—4 kauppätieteellistä ruotsinkielistä teosta sekä Hugo Bergrothin »Högsvenska». Kaikkiin kursseihin on liittynyt kirjallisia harjoituksia ja välikokeita, molempiin erikoiskursseihin lisäksi keskusteluharjoituksia.

Vieraat kielet.

Fil. tri *Irma Rantavaara* on esittänyt englanninkieltä ja englanninkielistä kauppakirjeenvaihtoa syyslukukaudella 1951 II erikoiskurssin yleisen linjan yhdelle ryhmälle 2 v.t., II erikoiskurssin kirjeenvaihtolinjan yhdelle ryhmälle 2 v.t., II peruskurssin yleisen linjan kolmelle ryhmälle 2 v.t. ryhmää kohti, kirjeenvaihtolinjan kahdelle ryhmälle 1 v.t. ryhmää kohti, ja aloittelevien yhdelle ryhmälle 3 v.t.; I peruskurssin kirjeenvaihtolinjan kahdelle ryhmälle 3 v.t. ryhmää kohti, yhteensä 21 v.t. — Kevätlukukaudella 1952 erikoiskurssin pitemmän kirjeenvaihtolinjan kahdelle ryhmälle 2 v.t. ryhmää kohti, yleisen linjan kahdelle ryhmälle 2 v.t. ryhmää kohti, yleisen linjan lyhyen kurssin kolmelle ryhmälle 2 v.t. ryhmää kohti; peruskurssin kirjeenvaihtolinjan kahdelle ryhmälle, toiselle 2 v.t. ja toiselle 3 v.t., yhteensä 19 v.t.

Lehtori *Erkki Penttilä* on esittänyt englanninkieltä ja englanninkielistä kauppakirjeenvaihtoa syyslukukaudella 1951 II erikoiskurssin yleisen linjan kahdelle ryhmälle 2 v.t. ryhmää kohti, kirjeenvaihtolinjan pitkän kurssin yhdelle ryhmälle 2 v.t. ja lyhyen kurssin yhdelle ryhmälle 2 v.t., II peruskurssin yleisen linjan yhdelle ryhmälle 2 v.t. ja kirjeenvaihtolinjan kahdelle ryhmälle kummallekin 1 v.t.; I peruskurssin kirjeenvaihtolinjan kahdelle ryhmälle kummallekin 3 v.t., yleisen linjan kahdelle ryhmälle kummallekin 2 v.t., sekä vasta-alkajien ryhmälle 3 v.t. yhteensä 25 v.t. — Kevätlukukaudella 1952 erikoiskurssin yleisen linjan pitkän kurssin yhdelle ryhmälle 2 v.t., lyhyen kurssin yhdelle ryhmälle 2 v.t., kirjeenvaihtolinjan kahdelle ryhmälle kummallekin 2 v.t. Peruskurssin kirjeenvaihtolinjan yhdelle ryhmälle 2 v.t. ja yhdelle ryhmälle 3 v.t. Yleisen linjan kahdelle ryhmälle kummallekin 2 v.t., sekä vasta-alkajien yhdelle ryhmälle 3 v.t. Oppikirjat Bohnhof-Forsberg, Modern English Business Correspondence; Miettinen, Englannin kielioppi ja Eckersley-Kaufmann, A Commercial Course for Foreign Students.

Fil. tri *Erik Erämetsä* on esittänyt englanninkieltä ja englanninkielistä kauppakirjeenvaihtoa syyslukukaudella 1951 II erikoiskurssin kolmelle ryhmälle 2 v.t., II peruskurssin pitemmälle ehtineitten kahdelle ryhmälle 2 v.t., yhdelle alkeisryhmälle 3 v.t. sekä I peruskurssin pitemmälle ehtineitten kahdelle ryhmälle 2 v.t. ja yhdelle alkeisryhmälle 3 v.t. kutakin ryhmää kohti eli yhteensä 20 v.t. — Kevätlukukaudella peruskurssin kahdelle pitemmälle ehtineitten ryhmälle 2 v.t. ja alkeisryhmälle 3 v.t. ryhmää kohti eli yhteensä 7 v.t.

Rouva *Helen Goldthwait-Väänänen*, B A., on esittänyt englanninkieltä ja englanninkielistä kauppakirjeenvaihtoa syyslukukaudella 1951 II peruskurssilla 2 v.t., ja II erikoiskurssilla puheluharjoituksia ja intonaation opetusta 7 v.t., yhteensä 9 v.t.; kevätlukukaudella 1952 englanninkieltä ja englanninkielistä kauppakirjeenvaihtoa II erikoiskurssilla (lyhyt kurssi) 3 v.t., ja puheluharjoitusta ja intonaation opetusta magnetofonin avulla 7 v.t., yhteensä 10 v.t.

Mr. *Roland Carter*, B A., on esittänyt englanninkieltä syyslukukaudella 1951 II erikoiskurssin yleisen linjan kahdelle ryhmälle 2 v.t. ryhmää kohti, kirjeenvaihtolinjan kolmelle ryhmälle 2 v.t. ryhmää kohti, ja yhdelle lyhyen kurssin ryhmälle 1 v.t.; II peruskurssin kirjeenvaihtolinjan kolmelle ryhmälle 2 v.t. ryhmää kohti; I peruskurssin yleisen linjan kahdelle ryhmälle 2 v.t. ryhmää kohti, yhteensä 21 v.t. — Kevätlukukaudella 1952 erikoiskurssin pitemmän kirjeenvaihtolinjan neljälle ryhmälle 2 v.t. ryhmää kohti, yleisen linjan kolmelle ryhmälle 2 v.t. ryhmää kohti; peruskurssin kirjeenvaihtolinjan kahdelle ryhmälle 1 v.t.

ryhmää kohti sekä yleisen linjan kahdelle ryhmälle 2 v.t. ryhmää kohti, yhteensä 20 v.t.

Fil.maisteri *Jukka Peitso* on opettanut espanjankieltä ja espanjankielistä kauppakirjeenvaihtoa seuraavasti: Syyslukukaudella 1951 II peruskurssilla 2 ryhmälle yhteensä 6 v.t., jolloin on kerrattu espanjankielen kielioppi pääpiirteittäin, luettu John M. Pittaro'n kirjasta »Siempre Amigos» kappaleet 1—6, sekä linguaphone-levyt 7—22; kevätlukukaudella 1952 I erikoiskurssin lyhyellä linjalla 3 v.t. jolloin on luettu edellämainittu Pittaro'n kirja loppuun sekä kauppakirjeenvaihtoa oppikirjana G.R. Macdonald: »Manual of Spanish Commercial Correspondence», ja pitkällä linjalla 4 v.t. jolloin luettu edellämainittu Pittaro'n kirja loppuun, espanjalaista sanomalehteä A.B.C. sekä kauppakirjeenvaihtoa oppikirjana edellämainittu Macdonald'in kirja; syyslukukaudella 1951 II erikoiskurssin lyhyellä linjalla 3 v.t., jolloin käyty läpi edellämainittu Macdonald'in kauppakirjeenvaihdon oppikirja, ja pitkällä linjalla 4 v.t., jolloin edellämainitun lisäksi perehdytty espanjalaiseen kirjallisuuteen sekä pidetty seuraavat seminaariesitelmät:

Häkkinen, Nilo, El cálculo industrial y la cantabilidad; *Santala, Jaakko*, El asedio del Alcázar durante la guerra civil de España; *Santala, Sirkka*, La Reina Isabel; *Seppänen, Seppo*, La Moderna legislación social de la Argentina; *Tapola, Tuulikki*, Velázquez; *Viikari, Maire*, Algunos aspectos de la estructura económica de la Argentina.

Fil.yliopp. *Evkki Vierikko* on opettanut 1 v.k.:lla espanjankielen alkeita kahdelle ryhmälle 3 v.t., yht. 6 v.t. Oppikirjoina on käytetty Berlitzin metodin mukaista »Libro Español»-teosta sekä Eero K. Neuvosen Lyhyttä espanjan kielioppia. Edellisestä on luettu sivut 9—112, 245, 268, 271 ja 283—291. Lukukappaleisiin liittyvät harjoitukset on käyty läpi osittain. Kieliopista on luettu olennaisin; kuitenkin niin, että verbioppi on saanut suurimman huomion osakseen. Tekstiluvun lomassa on myös kuunneltu neljä ensimmäistä Linguaphone-kurssin oppituntia ja opittu lähes sata jokapäiväistä lausepartta. Kirjallisia harjoituksia on syyslukukaudella ollut viisi ja kevätlukukaudella neljä.

Fil.tri *Reino Hakamies* on esittänyt ranskankieltä ja ranskankielistä kauppakirjeenvaihtoa syyslukuk. 2 v.t., kevätlukuk. 3 v.t. peruskurssin pitkällä kielilinjalla ja 3 v.t. peruskurssin lyhyellä kielilinjalla. Edellisellä luettu kielellisesti analysoiden sanomalehteä le Figaro sekä Sohlbergin ranskan kielioppia, jälkimmäisellä opittu ranskankielen alkeet Lahden Parlez-vous français oppikirjana käyttäen. Toista vuotta opiskelevien alkeiskurssilla luettu alkeiskirja pääpiirteissään loppuun sekä sanomalehteä le Figaro, kielioppi kokonaan. Saman vuosikurssin

pitkällä kielilinjalla luettu Nurmelmän Manuel de français commercial sekä osittain yksi numero Revue de Paris, v.t. lyh. 3, pitk. 4. Kolmatta vuotta opiskelevien lyhyellä kurssilla luettu Nurmelmän Manuel, pitkällä kurssilla luentojen ja harjoitusten muodossa ranskan fonetiikkaa, sivistys- ja kirjallisuushistoriaa, käännösharjoituksia ranskaan. Kaikissa ryhmissä keskusteluharjoituksia. Ne oppilaat jotka ovat suorittaneet ekonomitutkinnon arvosanalla 5 tai 6 pistettä ovat lisäksi kirjoittaneet ranskankielisen pienen tutkielman.

Lehtori *B. E. Hildén* on esittänyt saksankieltä ja saksankielistä kauppakirjeenvaihtoa

Syyslukukaudella 1951

II erikoiskurssin yhdelle ryhmälle 2 v.t.

I peruskurssin viidelle yl.linjan ryhmälle kullekin 2 v.t. = 10

II peruskurssin viidelle yl.linjan ryhmälle kullekin 1 v.t. = 5

II peruskurssin neljälle kirjeenvaihtoryhmälle kullekin 2 v.t. = 8 eli yhteensä 25 v.t.

Kevätlukukaudella 1952

II erikoiskurssin yhdelle kirjeenvaihtoryhmälle 2 v.t.

I erikoiskurssin kahdelle ryhmälle kullekin 4 v.t. = 8.

peruskurssin viidelle ryhmälle kullekin 2 v.t. = 10 eli yhteensä 20 v.t.

I erikoiskurssilla luettu 1 tunti viikossa sanomalehteä: Deutsche Zeitung und Wirtschaftszeitung.

Käytetyt oppikirjat: Katara-Schirmer: »Lehrbuch des deutschen Handelsbriefwechsels», Katara: »Aus dem Handel und Wandel alter und neuer Zeit», Jakobsson-Öhmann: »Saksan kielioppi» sekä lehtori H. Teräksen julkaisema »Saksan kauppakirjeenvaihdon harjoitustehtäviä».

Lehtori *Hannu Teräs* on edellämainittuja oppikirjoja käyttäen esittänyt saksankieltä ja saksankielistä kirjeenvaihtoa syyslukukaudella erikoiskurssin kahdelle kirjeenvaihtajaryhmälle 4 v.t. kummallekin, erikoiskurssin yleisen linjan pitkää kurssia lukevalle ryhmälle 4 v.t., lyhyen kurssin kahdelle ryhmälle 1 v.t. kummallekin sekä I peruskurssin kolmelle kirjeenvaihtajaryhmälle 3 v.t. kullekin eli yhteensä 23 v.t. Kevätlukukaudella I erikoiskurssin kolmelle kirjeenvaihtajaryhmälle 3 v.t. kullekin yleisen linjan kahdelle lyhyttä kurssia lukevalle ryhmälle 1 v.t. kummallekin sekä peruskurssin kolmelle kirjeenvaihtajaryhmälle

3 v.t. kullekin eli yhteensä 20 v.t. I erikoiskurssilla luettu yksi tunti viikossa sanomalehteä *Deutsche Zeitung und Wirtschaftszeitung*.

Lehtori *C.-A. v. Willebrand* on esittänyt saksankieltä syyslukukaudella pitkän erikoiskurssin kirjeenvaihtajalinjan kahdelle ryhmälle 1 v.t. kummallekin, lyhyen kurssin ryhmälle 1 v.t., yleisen linjan pitkän kurssin ryhmälle 1 v.t., lyhyen kurssin kahdelle ryhmälle 1 v.t. kummallekin, II peruskurssin kirjeenvaihtajalinjan neljälle ryhmälle 1 v.t. kullekin, sekä yleisen linjan viidelle ryhmälle 1 v.t. kullekin, eli yhteensä 15 v.t. Kevätlukukaudella I erikoiskurssin kolmelle pitkälle kirjeenvaihtajaryhmälle 2 v.t. kullekin, lyhyelle kirjeenvaihtajaryhmälle 1 v.t., yleisen linjan pitkän kurssin kahdelle ryhmälle 1 v.t. ja lyhyen kurssin kahdelle ryhmälle 1 v.t. kullekin, eli yhteensä 11 v.t. Oppikirjana käytetty Kataran kirjaa »Aus dem Handel und Wandel alter und neuer Zeit». Lisäksi käännetty tunneilla sanomalehtiartikkeleja suomesta saksaan.

Eversti evp. *A. E. Lyytinen* on antanut venäjänkielen opetusta.

I vuosikurssilla on luettu H. J. Viherjuuren oppikirjasta »Käytännöllinen nykyvenäjän oppikirja» 15 oppierää.

II vuosikurssilla läpikäyty kielioppi yllämainitun oppikirjan perusteella ja harjoitettu kauppakirjeenvaihtoa G. S. Pedersen—G. N. Kulikovskin oppikirjan mukaan; pitemmällä oppijaksolla on lisäksi luettu kirja »Prostory i bogatstva nashei rodiny».

III vuosikurssilla harjoitettu kirjeenvaihtoa edellisessä kohdassa mainitun oppikirjan ja eräiltä helsinkiläisiltä liikkeiltä saatujen kirjoitusten perusteella.

Kone- ja pikakirjoitus.

Rouva *Ruth Hangasjärvi* on ohjannut konekirjoitusharjoituksia 10-sormijärjestelmän mukaan I vuosikurssilla 2 v.t. kutakin ryhmää kohti.

Fil. maist. *Outeri Kallioniemi* on opettanut pikakirjoitusta syyslukukaudella 2 v.t. I ja II peruskurssilla ja I erikoiskurssilla sekä kevätlukukaudella 2 v.t. I peruskurssilla ja I erikoiskurssilla.

C. Kauppakorkeakoulun opettajain toiminta korkeakoulun ulkopuolella.

Toiminnastaan korkeakoulun ulkopuolella, luottamustehtävistään, saamista huomion- ja kunnianosoituksista ja kirjallisesta tuotannostaan ovat opettajat antaneet vuosikertomusta varten seuraavat tiedot:

ALANEN, AULIS:

Toiminut Helsingin normaalilyseon historian ja siihen liittyvien aineiden yliopettajana. Toiminut Helsingin yliopiston Suomen ja Skandinavian historian dosenttina.

Suomen Historiallisen Seuran tutkijajäsen. — Talonpoikauskulttuurisäätiön jäsen. Talous- ja sosiaalhistoriallisen ym. yhdistyksen sihteeri ja hallituksen jäsen. Esitelmöinyt Pohjoismaisessa historiantutkijakongressissa (8—11. VIII -51) Göteborgissa Antti Chydeniuksesta. Suomen Historiallisessa Seurassa maalisk. 1952 hansakaupan myöhäisvaikutuksesta Suomessa.

Julkaisut:

Myöhäistä hansavaikutusta Suomen liike-elämässä (Hist. Aikakauskirja 1952, n:o 1) H:ki 1952.

ERÄMETSÄ, ERIK:

Ylioppilaiden Kulttuuritoimikunnan puheenjohtaja 15. 3. 1951 alkaen. Esitelmöinyt Satakuntalaisen Osakunnan vuosijuhlissa 24. 3. 52 aiheesta »Sanan merkityksen muuttumisesta», sekä Uusfilologisen Yhdistyksen vuosikokouksessa aiheesta »Studies in the Prose Style of Joseph Addison by Jan Lannering».

Julkaisut:

Tämän hetken näyttämötaidetta *Deutsches Theater*issa, Valvoja N:o 5, 1951. Notes on Richardson's Language. *Neuphilologische Mitteilungen* N:o 1—4, LII, 1952.

GOLDTHWAIT-VÄÄNÄNEN, HELEN:

Kääntänyt englanniksi ja varustanut hakemistolla: Väinämöinen, Central Figure of the Finnish Runes, by Martti Haavio, Professor of Finnish Folk Poetry at the University of Helsinki. (FF Communications, No. 144; *Academia Scientiarum Fennica*. (260 pages).

Pitänyt esitelmää Espanjan taiteen muistomerkeistä, valaistuna v. 1950 Espanjan valtion stipendiaattina tehdyllä matkalla itse ottamin värivalokuvien.

HAKAMIES, REINO:

Kutsuttu *Romanistisches Jahrbuch*in toimituskuntaan, Suomi-Ranska yhdistyksen hallituksen, työvaliokunnan ja kulttuurivaliokunnan jäsen. Esitelmöinyt syksyllä 1951 Uusfilologisessa Yhdistyksessä aiheesta: Les prêtres dans les romans d'Anatole France.

Julkaisut:

Franskt, kirj.arv. *Nya Argus* 11, 1951; Satiirien Horatius ja Horatius-arvoitus, Valvoja 6, 1951, Svennung, La préposition italienne *da*, arvost, *Neuphilologische Mitteilungen* 1—4, 1952.

HANGASJÄRVI, RUTH:

Helsingin kaupungin Kotitalouslautakunnan laulunopettaja. — Sotaleskien Huolto r.y. H:gin alaosaston puheenjohtaja.

HEIKONEN, ARVO:

Helsingin yliopiston kauppaoikeuden professori. — Turun kauppakorkeakoulun kauppaoikeuden vt. professori. — Turun yliopiston kanslerin sihteeri. — Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen hallituksen jäsen.

Toiminut jäsenenä alusrekisterilain kiinnitystä koskevien säännösten muuttamista käsitelleessä komiteassa.

Antanut asiantuntijanlausunnon Kauppakorkeakoulun toista kauppaoikeuden professorin virkaa täytettäessä.

Esitelmöinyt Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen Tampereen, Oulun ja Turun osastoissa lainvalmistelukunnan ehdotuksesta laiksi eräistä yhteisomistussuhteista.

Osallistunut Tukholmassa elokuussa 1951 pidettyyn XIX Pohjoismaiseen lakimieskokoukseen.

Julkaisuut:

Kahden ostettua yhdessä kiinteistön kauppakirjan osoittamatta, miten omistus-oikeus on ostajien kesken jaettu, kumpaisenkin on katsottava omistavan yhtä suuren osan kiinteistöstä. 10 s. (Defensor legis) Hämeenlinna 1951.

Liikevaihtoverotoimiston avoimen yhtiön suoritettavaksi määräämää liikevaihtoveroa ei liikevaihtoverotoimisto myöhemmin voi vahvistaa yhtiön osakkaiden maksettavaksi. 4 s. (Defensor legis) Hämeenlinna 1952.

HEINÄNEN, PEKKA:

Helsingin yliopiston dosentti. — Toiminut Lääketehtas Orion Oy:n laboranttikoulun johtajana.

Suomalaisten Kemistien Seuran hallituksen jäsen. — Valtion kielitutkintolautakunnan apujäsen. — Pohjoismaisen Farmakopeaneuvoston jäsen. — Kauppakorkeakoulun uutisrakennuksen rakennustoimikunnan jäsen.

Esitelmöinyt Myyntimiehet r. y:n vuosikokouksessa 13. 2.—52 aiheesta »Näkemys ja kokemuksia kauppakemian ja tavaraopin opetuksesta Kauppakorkeakoulussa» sekä saman yhdistyksen kokouksessa 17. 4.—52 Kauppakorkeakoulussa tavaratutkimuksessa käytettävistä menetelmistä ja kojeista.

Saanut patentin keksinnölleen »Dikarbonihappojen valmistustapa» (Patentti N:o 25264, julkaistu 6. 2.—52).

Julkaisuut:

»Sulfonamidien paperikromatografisesta erottamisesta» yhdessä Saara Nyssösen ja Leo Tudermanin kanssa (Farmaseuttinen Aikakauslehti 60). H:ki 1951.

»Väinö Waldemar Bonsdorff» (Suomen Kemistilehti A 24) H:ki 1951.

»Matematiikan esimerkikirja» III osa yhdessä Niilo Kallion kanssa, Hki 1951.

HILDÉN BROR:

Tehnyt Liikesivistysrahaston myöntämällä stipendillä 2 ½ kuukautta kestäneen opintomatkan Saksaan ja Itävaltaan.

HILDÉN, KAARLO:

Helsingin yliopiston dosentti, josta toimesta ollut vapaa koko lukuvuoden.

Pitänyt Suomen talousmaantiedettä käsittelevän luentosarjan S.O.K:n liikkeenharjoittajien suomenkiel. kesäkurseilla Jollaksessa 4. 6. 51 ja 22. 8. 51 sekä ruotsinkiel. kesäkurseilla 8. 8. 51. Esitelmöinyt aiheesta »Finland — en geografisk-ekonomisk översikt» pohjoismaisilla libristipäivillä Järvenpäässä 5. 7. 51, aiheesta »Tropikerna som produktionsområde» Ruots. kauppakorkeakoulussa Helsingissä 11. 10. 51, aiheesta »Trooppilinen vyöhyke ihmiskunnan huoltajana» Kauppatiet.yhdistyksessä 19. 10. 51

ja samasta aiheesta Tampereen Kauppaseurassa 14. 1. 52 sekä aiheesta »Suomen talousmaantieteellinen sijainti» Kauppakorkeakoulun Yritys ja yhteiskunta-luentosarjan puitteissa 17. 1. 52. Pitänyt radioesitelmän aiheesta »Belgia, vastakohtien maa» 27. 1. 52.

Norjan kauppakorkeakoulun kutsumana pitänyt Bergenissä kaksi kaksoisluentoa aiheista »Tropikernas produktionsgeografi med särskild hänsyn till Cuba» ja »Drag ur Finlands näringsgeografi» 6—8. 9. 51. — Osallistunut pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen rehtorinkonferenssiin Kööpenhaminassa 27—30. 9. 51; kokouksessa esittänyt selonteon Kauppakorkeakoulun toiminnasta viime rehtorinkonferenssin jälkeen. — Osallistunut Pohjoismaisen kulttuuritoimikunnan järjestämään pohjoismaisten akateemisten maantieteenopettajien konferenssiin Saltsjöbadenissa 3—5. 1. 52 ja toiminut yhtenä kokouksen puheenjohtajana. — Osallistunut Ruotsin maantieteellisen seuran vuosijuhlaan Vegan-päivänä 24. 4. 52.

Antanut huhtik. 1952 asiantuntijalausunnon Helsingin yliopiston matemaattisluonnontiet.osastolle maantieteen toisen suomenkielisen professorinviran hakijoiden, prof. Leo Aarion, dos. Ilmo Helan, dos. Reino Kalliolan ja prof. A. Tammekannin tieteellisestä pätevyydestä sekä toukok. 1952 toisen asiantuntijalausunnon toisen maantieteen professorinviran hakijoiden, edellämainittujen ynnä dos. Oiva Tuomisen pätevyydestä.

Suomen Marsalkan ratsastajapatsasvaltuuskunnan Uudenmaan piirin sekä patsastoimikunnan varapuheenjohtaja. — Suomen Tiedeseuran varapuheenjohtaja 29. 4. 52 alkaen.

Julkaisuut:

Suomen Marsalkka Mannerheimin Aasia-teoksen valmistusvaiheita. Muutamia muistelmia. 12 s. (Suomalais-ugrilaisen Seuran Aikakausk. 55.) Hki 1951.

Mannerheim tutkimusmatkailijana. 20 s. 4:o. (C. G. Mannerheim, Suomen Marsalkka.) Hki 1951.

Finland — en geografisk-ekonomisk översikt. 5 s. (Krebsen, Norske bokhandlermedhjelperes blad 43.) Oslo 1952.

Tropiikkien kasvitutanto ja sen merkitys maailmantaloudessa. Summary: Vegetable production in the tropics and its significance in world economy. 11 s. (Terra, Suomen Maantiet.seuran aikakauskirja 64.) Hki 1952.

Kirja-arvosteluja Luonnon Tutkijassa ja Ruotsin maantiet. seuran aikakauskirjassa Ymer. — Kirjoituksia päivälehdissä.

JUTILA, JUKKA:

Toiminut fysiikan opettajana Lääketehtas Orion Oy:n laboranttikoulussa v. 1951 loppuun saakka.

KASKIMIES, MIKA:

Virkavapaa Vaasan Kauppaoppilaitoksen kaupallisten aineiden lehtorin virasta.

Esitelmöinyt Suomen Kemikalikauppiaaliiton vuosikokouksessa 23. 3. 52 ja Oy Ford Ab:n myyntikursseilla. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimitussihteeri. Osallistunut touko-kesäkuussa 1952 Institut für Weltwirtschaft'in järjestämään kansantaloustieteen tutkijaseminaariin Kielissä.

Julkaissut:

Sekatavara-alan yksityisten vähittäiskauppaliikkeiden kannattavuus v. 1950 (yhdessä Huugo Ranisen kanssa). Helsinki 1951. 43 s. Tekstiilialan yksityisten vähittäiskauppaliikkeiden kannattavuus v. 1950 (samoin). Helsinki 1951. 26 s. Rauta-kauppatutkimuksen tuloksia vuodelta 1950, Suomen Rauta- ja Koneliikkeiden Yhdistyksen vuosikirja 1951. Helsinki 1952. 10 s. Lyhyitä kirjoituksia ja kirjallisuusarvosteluja alan aikakauslehdissä.

KAUPPI, KALLE:

Koska aikaisempina vuosina tiedot ovat jääneet antamatta tai vaillinaisiksi, mainitaan tässä toimintaa v:sta 1949 alkaen.

Eduskunnan jäsen heinäkuun v. 1951. Osallistunut 1949 Suomen eduskunnan edustajana Pariisin teollisuusnäyttelyn Suomen osaston avajaisiin.

Osallistunut 1950 Suomen eduskunnan edustajana Parlamenttien välisen liiton yleiseen kokoukseen Tukholmassa.

Samoin 1951 Pohjoismaiden parlamenttien välisen liiton kokoukseen Tukholmassa.

Osallistunut 1951 Pohjoismaiden teollisoikeudellisten yhdistysten edustajakokoukseen Oslolla.

Antanut 1952 asiantuntijanlausunnon »Svenska Handelshögskolan i Helsingfors»-nimisen korkeakoulun kauppaoikeuden professorinviran hakijain lakit. tohtorin Curt Olssonin ja Berndt Godenhjelmän tieteellisestä pätevydestä sanottuun virkaan.

KIVIKOSKI, ENSIO:

Toiminut Helsingin yliopiston dosenttina.

Julkaissut:

Lukioluokkien geometria (yhdessä tri A. Nykäsen kanssa). Jyväskylä 1951.

LOUHLJA, JARL:

Suomen Kirjailijaliiton ja Suomen Näytelmäkirjailijaliiton sihteeri. — Taiteen Olympiatoimikunnan jäsen v:sta 1951 alkaen. — Uinnin Olympiatoimikunnan sihteeri.

Osallistunut Kansainvälisen Uimaliiton elokuussa 1951 pidettyyn kongressiin.

Pitänyt 15. 4. alustuksen aiheesta »Oikeakielisyys ja kielenkäyttö myynnissä ja mainonnassa» Suomen Myynti- ja mainosyhdistyksen kokouksessa. Kirjoittanut oppikirjan »Ruotsin kauppakirjeenvaihdon harjoitustehtäviä».

LOUHIVUORI, O. W.:

Akatemialautakunnan jäsen. Societas gerontologica Fennican, Liiketaloustieteellisen tutkimuslaitoksen tutkimuslautakunnan, johtokunnan ja hallintoneuvoston sekä Kansallis-Osake-Pankin hallintoneuvoston jäsen. Suomen Vakuutus Oy:n johtokunnan puheenjohtaja. Veronmaksajain Keskusliiton puheenjohtaja. Suomalaisen Liikesivistysrahaston hallituksen jäsen v:sta 1952.

Kutsuttu kertomusvuoden aikana Suomen Liikemiesyhdistyksen ja Helsingin Suomalaisen Klubin kunniajäseneksi.

Tieteellisiä esitelmiä: Teorin och tekniken i affärlivet Pohjoismaisessa ekonomikongressissa 1951. Katsaus talousjärjestelmien kehitykseen Kauppakorkeakoulun järjestämällä talouspoliittisilla kursseilla 1952.

Lukuisia puheita eri tilaisuuksissa.

Julkaissut: Rehtorin puhe Kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 11. 9. 1950. Kauppakorkeakoulu. Kertomus lukuvuodesta 1950—51. Ss. 73—86. Sanomalehtikirjoituksia ja haastatteluja.

LYYTINEN, ARVO:

Toiminut venäjänkielen opettajana armeijan kouluissa.

MATTILA, SAKARI:

Matematiikan ja tilastotieteen opettaja Helsingin yliopiston maatalous-metsätiet. tiedekunnassa luennoiden s.l. 1951 aikana matematiikan (diff. ja integraalilasku) peruskurssin sekä k.l. 1952 aikana kauppamatematiikan ja tilastotieteen kurssit.

Matematiikan opetuksen assistentti Teknillisessä Korkeakoulussa.

MELANDER, ILMARI:

Helsingin yliopiston talousoikeuden professori.

Werner Söderström Oy:n hallintoneuvoston puheenjohtaja. — Yhtyneet Kuvalehdet Oy:n sekä Kouluaitta Oy:n hallituksen jäsen. — Kansallis-Osake-Pankin Erottajan konttorin valvoja. — Eräiden asunto-osakeyhtiöiden johtokunnan jäsen.

PEITSO, JUKKA:

Toiminut Oy Pohjoismaiden Yhdyspankin ulkomaanosastolla.

Suomalais-Amerikkalaisen Yhdistyksen Helsingin Paikallisosaston puheenjohtaja. Suomalais-Amerikkalaisen Stipenditoimikunnan jäsen.

Laatinut »A General Survey of Academic Education in Finland». (Julkaisija: Suomalais-Amerikkalainen Stipenditoimikunta).

PENTTILÄ, ERKKI:

Kääntänyt englanniksi prof. Jalmari Jaakkolan artikkelin »Registrum Ecclesiae Aboensis». (25 sivua).

Päivälehtiarvostelu Eero Alanteen kirjasta »An American Reader».

PUUKARI, ARVO:

Suomen Mainos- ja Myyntiyhdistyksen I varapuheenjohtaja, sen työvaliokunnan ja luentopäivätoimikunnan puheenjohtaja, VII Pohjoismaisen Mainoskongressin päätoimikunnan ja esitelmätoimikunnan puheenjohtaja. — Valtion Tiedoitustoimikunnan jäsen 25. 10. saakka. — Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan lehdistökerhon ja Käytännön kerhon kuraattori. — Suomen Marsalkan Ratsastajapatsasvaltuuskunnan tiedotusjaoston puheenjohtaja.

Osallistunut Ruotsin Mainosliiton luentopäiviin 1951 ja tarkastanut 21. 3.—19. 4. Yhdysvalloissa Suomea käsittelevän tietoteoksen. Esitelmiä: »Markkinomiskoneisto myynnin ja mainonnan näkökannalta» Suomen Mainos- ja Myyntiyhdistyksen luentopäivillä 23. 10., »Yksityisyritteliäisyyden päämäärät» Yksityisyritteliäisyyden Viikon avajaisissa Tampereella 12. 11., »Kaupan informaatio» Ulkomaankaupan Agenttiliiton vuosikokouksessa 17. 12., neljä luentoa Rauman Kauppaoppilaitoksen järjestämällä myynti- ja mainospäivillä 18. ja 19. 2. ym. — Alustus »Valtio kilpailevana yrittäjänä» 8. kauppa- ja teollisuuspäivillä 14. 2. Kaksi radioväittelyä samasta aiheesta.

Julkaisuut:

Myyvää kieltä. Helsinki 1951. 75 sivua.

J. B. Condliffe: Kansakuntien Kaupankäynti (Suomennos). Helsinki 1952. 510 sivua.

Kiertokäynti 90-vuotiaassa suurpankissa. 18 pankkioppiin liittyvää ilmoitusta Pohjoismaiden Yhdyspankille.

Lukuisia artikkeleita sanoma- ja aikakauslehdissä.

RANINEN, HUUGO:

Tampereen hiippakunnan Talousneuvoston puheenjohtaja. — Helsingin ev.luterilaisten seurakuntain kirkkovaltuuston jäsen ja sanotun valtuuston valmisteluvaliokunnan varapuheenjohtaja sekä näiden seurakuntain tilintarkastaja ja useiden komiteain puheenjohtaja ja jäsen. Kirkon Keskusrahaston tilintarkastaja. Osa- eli vähittäismaksukauppaa koskevan lainsäädännön uudistamista koskevan valtion komitean jäsen.

Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan inspektori ja Taloudellisen Neuvottelukunnan jäsen. Kauppatieteellinen Yhdistys r.y:n ja Kaatuneiden Vanhemmat r.y:n puheenjohtaja. — Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen johtaja ja sen tutkimuslautakunnan puheenjohtaja sekä laitoksen johtokunnan ja hallintoneuvoston jäsen. Keskuskauppakamarin Liikekilpailun valvontakunnan sihteeri-asiamies ja saman kamarin Välytyslautakunnan sihteeri ja jäsen. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan päätoimittaja ja toimituskunnan jäsen. »Liiketaito- ja maailma»-julkaisun toimituskunnan jäsen. Eräiden yhdistysten ja osakeyhtiöiden tilintarkastaja.

Pitänyt esitelmäsarjan yrityksen organisaatiosta Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta r. l:n järjestämällä liikkeenjohtajien kurssilla kesäkuussa 1951 ja saman yhteisön järjestämällä hallinnollisella kurssilla elokuussa 1951 esitelmäsarjan maamme talouselämän rakenteesta, esitelmöinyt Tampereen hiippakunnan seurakuntien luottamusmiesten päivillä 8/10 1951 talousneuvoston tehtävistä ja Suomen Mainos- ja Myyntiyhdistyksen vuosikokouksessa 20/2 1952 eräiden myynti- ja mainostapojen säännöstelystä sekä useissa tilaisuuksissa Istanbulista kauppa- ja satamakaupunkina.

Antanut seuraavat asiantuntijalausunnot: kauppatohtori Axel Grandellin tieteellisestä pätevyydestä liiketaloustieteen professorinvirkaan Handelshögskolan vid Åbo Akademi nimisessä korkeakoulussa, kauppatohtori Reino Rikhard Heinon tieteellisestä pätevyydestä kauppa- ja liikkeenhoito-opin professorinvirkaan Kauppakorkeakoulussa sekä kauppatieteiden lisensiaattien Mauri Mika Kullervo Kaskimiehen ja Arvo Johannes Puukarin, kauppatieteiden lisensiaatti ja lainopin kandidaatti Jorma Kalevi Pasasen ja filosofian kandidaatti Väinö Rafael Peltosen kelpoisuudesta liikkeenhoito-opin lehtorinvirkaan Kauppakorkeakoulussa sekä neljän viimeksimainitun ynnä kauppatieteiden maisteri Arvo Johannes Litukan kelpoisuudesta myynti- ja mainosopin lehtorinvirkaan Kauppakorkeakoulussa ja kauppatohtori Reino Rikhard Heinon tieteellisestä pätevyydestä kauppa- ja liikkeenhoito-opin dosentiksi Kauppakorkeakoulussa.

Julkaisuut:

Kuluttajain kantaostopaikan valintaan vaikuttavista syistä. Helsinki 1951. 39 sivua.

Kauppan käsitteestä. Helsinki 1951. 52 sivua.

Sekatavara-alan yksityisten vähittäiskauppaliikkeiden kannattavuus v. 1950 (yhdessä Mika Kaskimiehen kanssa). Helsinki 1951. 43 sivua.

Tekstiilialan yksityisten vähittäiskauppaliikkeiden kannattavuus v. 1950 (yhdessä Mika Kaskimiehen kanssa). Helsinki 1951. 26 sivua.

Eräiden myynti- ja mainostapojen säännöstelystä. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1952 ss. 4—22, 19 sivua.

Kauppasopimusten sitovuudesta. Tiklas lehti 1952 n:o 2.

Suomen Tukkukaupan rakenne ja kehitys. Kauppalehti 13/2 1952.

Kirja-arvosteluja Liiketaloudellisessa Aikakauslehdessä ja eri päivälehdissä.

RANTAVAARA, IRMA:

Edelleen Akateemisten Naisten Liiton puh.joht.

Edelleen Finnish-British Society'n johtokunnan jäsen.

Edellämainitun yhdistyksen opetuskomitean jäsen v:sta 1951.

Minna Canthi'n Kirj.-taiteellisen Seuran johtokunnan jäsen v:sta 1952.

Saanut Wihurin Säätiön apurahan 150.000:—.

Esitelmöinyt 14. 3. 52 Suomen Yleisradiossa aiheesta *Samuel Pepys*.

Esitelmöinyt 31. 3. 52 Finnish-British Society'ssa aiheesta *Aspects of Virginia Woolf's novel To the Lighthouse*.

Esitelmöinyt 27. 4. 52 Akat. Naisten Liiton vuosikokouksessa aiheesta *Virginia Woolf*.

Julkaisuut:

E. M. Forster ja Bloomsbury. Valvoja N:o 6, 1951, (71 vsk., ss. 257—261)

English Books Read in Finland. The Highway, April 1952, Cambridge, pp. 271—274.

SAARIO, MARTTI:

Tilintarkastajana lukuisissa yhteisöissä.

Keskuskauppakamarin tilintarkastajalautakunnan, Liiketaloustieteellisen tutkimuslaitoksen tutkimuslautakunnan ja johtokunnan sekä VR:n kustannuslaskenta- ja tilisuunnitelmakomitean jäsen. Kauppatieteellinen Yhdistys r. y:n varapuheenjohtaja.

Esitelmöinyt HTM yhdistyksen kokouksessa 4. 11. 51 »Tulostasoituksesta».

Julkaisuut:

Käyttöomaisuuden poistot, laiminlyöty kustannustekijä. Kansallis-Osake-Pankin Taloudellinen katsaus N:o 4. Helsinki 1951.

Tulostasoituksesta. Ekonomi N:o 6. H:ki 1951.

Avskrivning och inflation. Affärsökonomisk Revy N:o 1. Hfors 1952.

TAMMINEN, MIKKO:

Kansantaloudellisen Aikakauskirjan, Liiketaloudellisen Aikakauskirjan ja Pohjois-Norden-yhdistyksen jäsenlehden toimikunnan jäsen. — Suomen Pankin rakennuskustannusindeksineuvottelukunnan jäsen. — Valtioneuvoston asettaman, Suomen taloudellisen kehityksen TAA (Yhdistyneiden Kansakuntien teknillisen avun)-komitean varajäsen. — Suomen Kansanpuolueen puoluevaltuuston sekä talous- ja sosiaalipoliittisen neuvottelukunnan jäsen.

Pitänyt Kauppakorkeakoulun toimeenpanemilla luentokursseilla luennon aiheesta »Yritysmuodot» 1. 2. 1952. — Pitänyt talouspoliittisen tilannekatsauksen Suomen Kansanpuolueen puoluekokouksessa 24. 3. 1952.

Julkaisuut:

Keynesin »vallankumous», Kauppalehti N:o 285 ja 286, vuonna 1951.

TERÄS, HANNU:

Toiminut KY:n palloilujoukkueen johtajana sen Kööpenhaminaan ja Giesseniin tekemällä kilpailumatkalla toukokuussa 1951.

Julkaisut:

Saksan kauppakirjeenvaihdon harjoitustehtäviä. 87 s. Hki 1951.

VAIVIO, FEDI LENNART:

Suorittanut kauppatieteiden lisensiaatin tutkinnon 18. 4. 1952. Esitelmöinyt Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistyksessä 23. 11. 1951 aiheesta: »Kokonaiskäsitteet talouspoliittisen keskustelun taustana».

Ottanut osaa touko-kesäkuussa 1952 Institut für Weltwirtschaftin järjestämään kansantaloustieteen tutkijaseminaariin Kielissä.

Julkaisut:

Arvostelu teoksesta: J. R. Hicks, A Contribution to the Theory of the Trade Cycle. 4 s. (Kansantaloudellinen Aikakauskirja III) Hki 1951.

Taloudellisesta kiertokulusta. (Kansamme Talous N:o 37) Hki 1951.

Talousteoria ja käytäntö. 7 s. (Liiketaloudellinen Aikakauskirja I) Hki 1952.

Arvostelu teoksesta: Howard S. Ellis, ed., A Survey of Contemporary Economics. 2 s. (Liiketaloudellinen Aikakauskirja I) Hki 1952.

Kokonaiskäsitteet talouspoliittisen keskustelun taustana. 14 s. (Kansantaloudellinen Aikakauskirja I) Hki 1952.

VIERIKKO, ERKKI:

Laatinut sanaston espanjankielen alkeiden opetuksessa käytetyn Berlitzin oppikirjan »Libro Españolin» lukuihin »Lecciones Preparatorias» ja »Trozos Elementales» (moniste).

von WILLEBRAND, CARL-AUGUST:

Toiminut Helsingin yliopiston saksankielen apulaislehtorina.

VIRKKUNEN, HENRIK:

Toiminut Teknillisen Korkeakoulun teollisuuskirjanpidon erikoisopettajana.

Teollisuustaloudellisen Yhdistyksen r.y. ja Ekonomiliiton r.y. hallituksen jäsen, Helsingin Ekonomit r.y:n liiketecnillisen kerhon puheenjohtaja.

Esitelmöinyt 2. Pohjoismaisilla Ekonomipäivillä aiheena: »De fasta kostnadernas behandling» sekä Oy Rastor Ab:n ja Suomen Tukkukauppiain liiton kursseilla.

Osallistunut Suomen edustajana 9. kansainväliseen rationalisointikongressiin Brysselissä.

Saanut kauppatieteen arvon 1. 6. 1951.

VIRTANEN, UNTO:

Luennoinut Turun Kauppakorkeakoulussa liiketaloustiedettä ja pitänyt siitä seminaareja.

Toiminut Suomen Puutavarakauppiasyhdistys r.y:n asiamiehenä ja tässä ominaisuudessa mm. osallistunut Suomen edustajana pohjoismaisiin puutavarakauppiain neuvottelupäiviin Göteborgissa 18-19. 9. 1951.

Sihteerinä Suomen Sahateollisuusmiesten Yhdistys r.y:n asettamassa toimikunnassa, jonka tehtävänä on laatia vientilajitteluohjeet höylätylle puutavaralle.

Ekonomiyhdistys r.y:n asettaman, liiketecnillistä sanastoa suunnittelevan toimikunnan jäsen.

Tilintarkastajana eräissä yhteisöissä ja laatinut tilisuunnitelmia ja kannattavuus selvityksiä taloudellisille järjestöille ja yhteisöille.

Pitänyt dosenttiluennon kustannusten arvostuksesta Turun Kauppakorkeakoulussa 5. 5. 1952.

Julkaisut:

Artikkeleita puutavarakaupan sekä kustannuslaskennan ja kirjanpidon alalta sanoma- ja aikakauslehdissä.

IV. Tilastollisia tietoja oppilaista.

Korkeakoulun oppilaat voivat olla:

1. *varsinaisia oppilaita*, jotka opiskelevat suorittaakseen ekonomin tutkinnon;
2. ekonomin tutkinnon tai muiden korkeakoulujen loppututkinnon suorittaneita, jotka harjoittavat opintoja *kauppateiden kandidaatin tutkintoa* varten;
3. *ylimääräisiä tai kuuntelijaoppilaita*, jotka harjoittavat opintoja erinäisissä aineissa.

Varsinaisiksi oppilaisiksi haki 1951 611 henkilöä, joista voitiin ottaa vastaan 294.

Opiskelijain kokonaisluku.

Kertomuskautena on korkeakoulussa ollut yhteensä 1099 opiskelijaa, joista

kauppat.kand. tutkintoa lukevia	255
varsinaisia oppilaita	844

1. Varsinaisten oppilaiden luku lukuvuoden lopussa.

	Peruskurssi		II v. kurssi		III v. kurssi		Yhteensä	
	Kokonais- luku	%	Kokonais- luku	%	Kokonais- luku	%	Kokonais- luku	%
Miehiä	197	67,9	161	58,8	177	63,4	535	63,5
Naisia	93	32,1	114	41,2	102	36,6	309	36,5
Yhteensä	290	100	275	100	279	100	844	100

II. Varsinaisten oppilaiden kotipaikka.

	Peruskurssi		II v. kurssi		III v. kurssi		Yhteensä	
	Kokonais- luku	%	Kokonais- luku	%	Kokonais- luku	%	Kokonais- luku	%
Helsingistä	107	36,9	105	38,2	111	39,7	323	38,3
Muualta U. l:stä	20	6,9	11	4,0	12	4,3	43	5,1
Turun ja Porin	21	7,2	26	9,5	20	7,2	67	7,9
Hämeen	45	15,5	43	15,6	38	13,6	126	14,9
Kymen	15	5,2	13	4,7	15	5,4	43	5,1
Mikkelin	14	4,8	19	6,9	18	6,5	51	6,0
Kuopion	17	5,9	11	4,0	22	7,8	50	5,9
Vaasan	39	13,4	21	7,6	20	7,2	80	9,5
Oulun	7	2,4	15	5,5	12	4,3	34	4,0
Lapin	5	1,8	11	4,0	11	4,0	27	3,3
Yhteensä	290	100	275	100	279	100	844	100

III. Varsinaisten oppilaiden vanhempien ammatti.

	Peruskurssi		II v. kurssi		III v. kurssi		Yhteensä	
	Kokonais- luku	%	Kokonais- luku	%	Kokonais- luku	%	Kokonais- luku	%
1. Kauppiaita ja tehtail- joita	36	12,4	33	12,0	73	26,2	139	16,5
2. Muita liikkeenharjoit- tajia ja palveluskuntaa	41	14,1	42	15,3	72	25,8	155	18,4
3. Virkamiehiä ja vapai- den ammattien harjoit- tajia	126	43,4	139	50,5	89	31,9	357	42,2
4. Maanvilj. ja tilallisia ..	19	6,6	20	7,3	9	3,2	48	5,7
5. Ruumiillisen työn teki- jöitä	68	23,5	41	14,9	36	12,9	145	17,2
Yhteensä	290	100	275	100	279	100	844	100

Vastaavat prosenttiluvut olivat lukuvuonna 1950-51 ryhmässä 1) 21,0 % ryhmässä 2) 19,9 %, ryhmässä 3) 40,2 %, ryhmässä 4) 5,2 %, Ryhmässä 5) 13,7 %.

V. Oppiarvot ja tutkinnot.

Annetut oppiarvot.

Kauppatieteiden maisterin arvon ovat ilman juhlallista promoottiota saaneet:

Jokinen, Heikki Olavi, Jokinen, Sulo Väinö, Koskimies, Henrik Ernst Yrjö Jaakko, Kyöstilä, Pentti Ilmari.

Kauppatieteiden lisensiaatin tutkinto.

Kauppatieteiden lisensiaatin tutkinnon ovat suorittaneet:

Niinikoski, Onni Johannes, Honko, Jaakko Olavi, Vaivio, Fedi Lennart.

Kauppatieteiden kandidaatin tutkinto.

Kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon ovat kuluneen lukuvuoden aikana suorittaneet:

Ekonomi *Karl Leo Ahlstedt* 15. 12. 51 arvonimityksellä clarissimus, ekonomi *Heikki Olavi Jokinen* 8. 3. 52 arvonimityksellä clarissimus, ekonomi *Sulo Väinö Jokinen* 19. 12. 51 arvonimityksellä clarissimus, *Martti Untamo Teräsalmi*, 7. 10. 51 arvonimityksellä clarissimus.

Pro gradu kokeen

ovat lukuvuonna 1951—1952 suorittaneet seuraavat kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevat ja ovat he tutkimuksissaan käsitelleet allamainittuja aiheita:

Taloushistoriassa:

Jokinen, Heikki Olavi, Koneellisen jalkineiden valmistuksen vaiheista Suomessa vv. 1875—1939. *Lammi, Kaarina*, Saastamoisen liikkeen ulkomaankauppasuhteista.

Liikelaskentaopissa:

Autio, Simo, Kustannusten jakamisesta kiinteisiin ja muuttuviin sekä jaon hyväksikäytöstä eräissä tapauksissa. *Luotonen, Eino*, Standardikustannuslaskenta trikooteollisuudessa. *Vainio, Veikko*, Liikkeen tulos ja verotettava liike-tulo.

Talousmaantieteessä:

Vilppula, Tarmo, Etelä-Euroopan maat Suomen puutavaran markkina-alueena.

Talousmatematiikassa:

Kervinen, Erkki Antero, Lainojen efektiivisen korkokannan laskeminen iteraatiolla.

Kauppakemiassa ja tavaraopissa:

Elovaara, Martti, Maaliaineiden ominaisuuksista.

Ekonomian tutkinnon 3-vuotisen kurssin perusteella ovat lukuvuonna 1951—1952 suorittaneet:

Aho, K. J. J., Aimala, Pirkko Helena, Alanko, E. S. A., Antikainen, Anja Ellen Kyllikki, Ant-Wuorinen, Anja-Marja, Arra, J. J., Aurio, E. J., Baibulat, E., Björkman, R. K., Fagerström, E. O., Forsman, M. J., Färkkilä, A. J., Hacklin, P. H., Hakomaa, M. E., Harve, Raili Sirkka Marjut, Heikkinen, L. J., Heinämaa, A. H., Helanterä, A. L., Hellemaa, P. A., Hidén, C. E., Hirvonen, J. J. T., Hirvonen, K-S. T., Holopainen, E. J., Honkonen, E. T., Hove, A. A., Hukkinen, Kristina, Hytönen, Eila Annikki, Häkkinen, Y. S., Häkkinen, N. K., Ilves, J. K., Jansson, Anni Jenny Maria, Jolma, Leila Marjatta, Jousi, P. J., Juvonen, J. O., Järvinen, Pirkko Hilikka Anneli, Kaikko, E. O. A., Kalervo, Helmi Marita, Karinen, P. J., Karo, J. L. H., Karvo, E. A., Kautto, K. T., Keränen, L. V., Kiiski, E. K., Knuuttila, Toini Tellervo, Kohvakka, T. O., Korhonen, Katri Annikki, Korhonen, Riitta Helena, Korpikoski, E. J., Koskelo, Tora Inkeri, Koskivaara, E. E., Kotilainen, Eeva-Liisa Marjatta, Kotkanen, P. I., Kovari, H. K., Kuula, V. V. V., Kärkkäinen, H. J., Kääriäinen, H. M., Laakso, E. J., Laine, Pirja Maija-Leena, Laitinen, P. J., Lammimpää, E. K. J., Lappi, J. J., Lehtinen, A. A., Lehtinen, Aune, Lehto, P. J., Lehtonen, V. S., Lohivesi, A. A., Luonteri, K. T., Makkonen, U. P., Malinen, L. T., Mansukoski, E. O., Mantila, E. K. I., Mäkinen, K. J., Neuvonen, A. E., Nopola, R. M., Noranto, P. K., Nuotio, O. V. I., Nurmi, Eva Kyllikki, Oksanen, P. K., Ollonqvist, M. K., Ora, Pirkko Inkeri, Pajarinen, J. K., Parkama, E. A., Partti, P. P., Pekki, E., Penttilä, Aino Annikki, Pietilä, E. J., Piironen, Ritva Einikki, Poranen, A. I., Poutanen, H. E. I., Pylkkänen, E. A., Pärssinen, Salme Sisko, Raeste, M. V. A., Raja-aho, P. M., Riit'aho, H. S., Rimpä, R. E., Ruonakangas, K. J., Rydman, Tuula Marianna, Saarela, T. G., Saarinen, T. M., Saavalainen, Ulla-Maija, Salmenkivi, R. O., Salmi, V. P. T., Salminen, M. A., Salo, Y. E. A., Salonen, R. K., Scholz, Raili Linnea, Sipilä, Sirkka-Liisa, Siuko, Irma Pirjo Kaarina, Snellman, E. J., Soisalo, M. Kr., Summa, V. I., Suni, M-J. A., Suominen, Maila Tellervo, Suonne, O. J., Syrjänen, J., Söderlund, Kirsti Päivikki, Tandefelt, H. O., Teittinen, O. N., Terho, E. A., Tirronen, J. I., Tornivuori, T. U., Toropainen, O. A., Torvinen, Liisa Annikki, Tuominen, J. Y., Uitti, M. I., Valla, L. M., Varis, Aune Mirjam, Vartiainen, Marianna, Vasenius, E. E., Westerling, L. A. E., Viheroksa, Leena Kyllikki, Viikari, Maire Maria, Vikkula, V. M. A., Wilander, P. R. K., Voipio, O. M., Voutilainen, Maija-Liisa, Väisänen, P. K., Välinen, Aira Annikki, Vääänen, Kaisa Annikki, Ylhä, J. O.

VI. Stipendit.

Valtion ylioppilasstipendit.

Korkeakoulussa opiskelevien lahjakkaiden, ahkerien ja vähävaraisten ylioppilaiden opintojen tukemiseksi Kauppakorkeakoulu sai keväällä 1952 44 kokostipendiä määrältään 56.000 mk, 43 puolistipendiä määrältään 36.000 mk ja 43 opiskeluvälinestipendiä määrältään 11.000 mk eli yhteensä 4.485.000 mk.

Stipendilain 8 §:n edellyttämän stipendilautakunnan puheenjohtajaksi opettajaneuvosto määräsi professori *Kaarlo Hildén*'in, varapuheenjohtajaksi professori *Hugo Ranisen* ja kolmanneksi jäseneksi professori *Pekka Heinäsen*. Ylioppilaskunta valitsi edustajikseen stipendilautakuntaan kauppat. ylioppilaat *Pekka Jäntin* ja *Heikki Lappi-Seppälän*.

Stipendilautakunta julisti maaliskuun 28 päivänä stipendit haettaviksi, jolloin määräajan kuluessa niitä haki 60 erikoiskurssin ja 58 peruskurssin oppilasta sekä 2 kauppat.kand. tutkintoa opiskelevaa.

Kokouksessaan toukokuun 20 päivänä lautakunta päätti jakaa lukuvuoden 1952—1953 stipendit seuraavasti:

a) kokostipendin saivat:

erikoiskurssin oppilaat Niilo Juhani Airaksinen, Alpo Aarre Aunola, Rauno Emil Bister, Pentti Olavi Bärlund, Jaakko Kullervo Eskelinen, Iikka Kustaa Haka, Pertti Johannes Happonen, Ada Iris Hartonen, Anelma Vellamo Iivarinen, Veikko Kalervo Kangaspunta, Erkki Juhani Kaski, Karin Matilda Kaukiainen, Helvi Elina Kettunen, Juho Artturi Kuronen, Pekka Martti Johannes Laaksonen, Seija Tuulikki Linnakunnas, Rauno Vilho Nuoraho, Arvo Leonard Palo, Jorma Tapio Piironen, Matias Aarno Antero Rantamäki, Heikki Matias Rikala, Jouko Paavo Juhani Tenkanen, Ahti Kalevi Tirkkonen, Maria Mielikki Tuohimetsä, Pauli Antero Valtanen, Maija Riitta Vitikka, peruskurssin oppilaat Martti Kullervo Asumaa, Jorma Mikael Hakkarainen, Ahti Ilmari Hirvonen, Kerttu Kaarina Kauppila, Erkki Antero Kautiala, Paavo Kullervo Kerttula, Aaro Päiviö Kettunen, Veikko Armas Korhonen, Aira Kyllikki Lehtonen, Jouko Tuomas Lehtovuori, Harri Klaus Väinämö Melarti, Pirjo Inkeri Miettinen, Yrjö Hermanni Niskanen, Erkki Antero Paunonen, Matti Veli Sara-kontu, Riitta-Liisa Vartio ja Reijo Iisakki Vähätuitto sekä kauppat.kand. tutkintoa opiskeleva Simo Jaakko Peltonen;

b) puolistipendin saivat:

erikoiskurssin oppilaat Raimo Uolevi Aarnio, Jouko Arttur Brade, Elvi Helena Forsberg, Irja Tuulikki Hallavirta, Oma Sisko Irmeli Harju, Antti Kalervo Helenius, Mertsi Irene Holmberg, Anna-Liisa Kerttula, Martti Olavi Kiuru, Jorma Antero Lehtimäki, Keijo Aatos Lehtonen, Helvi Annikki Nyman, Vieno Lydia Pakarinen, Aimo Olavi Pentinsaari, Erkki Valdemar Permanto, Liisa Marjatta Pulkki, Matti Antero Puttonen, Heikki Erkki Rautemaa, Mauno Urho Rinne, Yrjö Olavi Tähtinen, Hilpi Tuulikki Vainikka, Usko Kaarlo Vihavainen, Yrjö Kaarle Rikhard Viitala, Selma Karin Anita Winter ja Pirkko Leena Väätäinen sekä peruskurssin oppilaat Anja Sinikka Kyllikki Ajo, Seppo Ensio Haatainen, Esa Kustaa Hietala, Harri Uolevi Immonen, Kaarlo Pentti Kohonen, Ritva Anna-Liisa Koistinen, Riitta-Liisa Kumpulainen, Ritva Kaisa Kyllönen, Onni Malinen, Immo Seppo Samuli Mattila, Mauri Kalervo Niittyjoki, Mirja Anelma Poso, Reijo Kalevi Pukonen, Reino Edward Routamo, Auvo Kalervo Ruoppa, Pekka Johannes Sillanpää, Martti Kullervo Torkkeli ja Anja Armiida Vänskä;

c) opiskeluvälinestipendin saivat:

erikoiskurssin oppilaat Ada Iris Hartonen, Antti Kalervo Helenius, Veikko Kalervo Kangaspunta, Anna-Liisa Kerttula, Martti Olavi Kiuru, Sirkka Sinikka Kivenheimo, Pekka Martti Johannes Laaksonen, Jorma Antero Lehtimäki, Erkki Olli Antero Lehtola, Eeva Eila Anneli Liuha, Rauno Vilho Nuoraho, Ilmi Kaarina Marita Oksanen, Vieno Lydia Pakarinen, Arvo Leonard Palo, Liisa Marjatta Pulkki, Seppo Ilmari Santanen, Maire Talvikki Tiainen, Usko Kaarlo Vihavainen, Pirkko Leena Väätäinen, peruskurssin oppilaat Pertti Juhani Berg, Eila Inkeri Hahtela, Harri Uolevi Immonen, Tauno Kalervo Janhunen, Raimo Järvi, Ari Veijo Uolevi Laine, Antti Paavo Ilmari Laurinus, Riitta Armi Esteri Linna, Pekka Tapani Monni, Mauri Kalervo Niittyjoki, Erkki Einar Nyman, Arvo Johannes Paatero, Seija Laila Anita Palin, Paavo Jaakko Pouttu, Terttu Kaarina Rantanen, Roine Veikko Antero Rastas, Pekka Johannes Sillanpää, Paula Ulla Inkeri Tervala, Hilikka Anneli Vartiainen, Carl-Heinz Winkler, Aune Kyllikki Virta, Anja Armiida Vänskä ja Maila Helinä Ylinen sekä kauppat.kand. tutkintoa opiskeleva Olli Väinö Ilmari Nuotio.

Korkeakoulun omat stipendit.

Ottaen huomioon stipendirahastojen määräykset stipendien tarkoituksesta on seuraaville korkeakoulun opettajille jaettu stipendejä:

Rudolf Gesellin rahastosta kauppat.tri Unto Virtanen 13.000: —;
Osk. Huttusen stipendirahastosta leht. C.-A. v. Willebrand 6.000: —;
Kauppakorkeakoulun Opettajien stipendirahasto leht. C.-A. v. Willebrand 5.000: —;
Kauppakorkeakoulun Hallituksen käytettäväksi myöntämistä varoista prof. O. W. Louhivuori 50.000: —, fil.tri Sakari Mattila 30.000: —, leht. Erkki Penttilä 50.000: —, leht. Hannu Teräs 50.000: —;
K. H. Lehtisen rahastosta leht. C.-A. v. Willebrand 1.000: — ja kauppat. tri Unto Virtanen 12.000: —;
Weilin & Göös lahjoittamista varoista prof. Mikko Tamminen 160.000: — ja v.t. prof. Henrik Virkkunen 40.000: —.

Kauppakorkeakoulun entiset ja nykyiset oppilaat ovat tänä keväänä saaneet stipendejä seuraavasti:

Prof. W. Bonsdorffin rahastosta ylioppilas Martti Kiuru 21.000: —;

Aleksanteri Konkosen lahjoitusrahastosta ekonomi Katri Korhonen 6.000: — ja ylioppilas Seppo Santanen 6.000: —;

Ekonominaisten kerhon stipendin ekonomi Aune Varis 5.000: —;

Alfred Kordelinin apurahan ylioppilaat Kaj Jonsson ja Kirsti Juntunen, kumpikin 7.000: —;

Juho Lallukan muistorahastosta ekonomi Salme Pärssinen 7.000: —;

P. A. Luostarisen stipendirahastosta ylioppilaat Seppo Jokipiä, Tuulikki Nuora, Arvo Palo, Aune Reunanen, Pekka Sillanpää ja Pentti Soinne kukin 5.000: — sekä ylioppilas Karin Winter 8.000: —;

Gustav Pauligin stipendirahastosta ekonomi Hannu Kääriäinen 11.000: —;

Kauppaneuvos Juhani Santaholman rahastosta ylioppilas Paula Puolanne 5.000: —;

Elin ja Evert Sellgrenin stipendirahastosta ylioppilas Iikka Haka 15.000: — ja ylioppilas Vieno Pakarinen 13.000: —;

Suomen Yhdyspankin Riemujuhlarahastosta ekonomit Kai Palmgren 10.000: —, Ulla-Maija Saavalainen 30.000: — ja Aune Varis 17.000: —;

Weilin & Göösin apurahan ylioppilaat Vilma Hakala 10.000: —, Ahti Hirvonen 10.000: —, Veikko Kangaspunta 20.000: —, Erkki Kaski 10.000: —, Veikko Korhonen 10.000: —, Erkki Paunonen 10.000: —, Antero Rantamäki 20.000: —, Matti Sarakontu 20.000: — ja Pauli Valtanen 10.000: — sekä ekonomit Martti Hakomaa 10.000: —, Pirja Laine 10.000: —, Jouko Paakkanen 20.000: —, Simo Peltonen 10.000: —, Kirsti Söderlund 10.000: —, Eero Vasenius 10.000 ja Orma Väänänen 10.000: —.

Palkintoina seminaarikirjoituksista ovat saaneet:

Prof. W. Bonsdorffin stipendirahastosta ylioppilaat Pauli Ahlholm, Olli Alho, Rauno Bister, Maija-Liisa Hakuri, Olli Ikkala, Yrjö Häkkinen, Matti Jaatinen ja K.A. Korvenoja kukin 4.000: — sekä ekonomit Pirkko Aimala ja Jouko Hirvonen kumpikin 4.000: —;

Otto A. Malmmin stipendirahastosta ekonomi Asko Kousa 4.000: —;

Talous-Osakekaupan stipendirahastosta ylioppilas Ahti Lamminmäki, ekonomit Viljo Kuula ja Aune Lehtinen kukin 4.000: —;

Weilin & Göösin stipendirahastosta ylioppilaat Paavo Latola, Kurt Lilius, Olli Linnanvirta, Sulo Immonen, Pirkko Mattinen, Lauri Näykki, Teuvo Oksanen, Kyösti Pulliainen, Risto Ojanen, Heikki Rautemaa, Jaakko Santala, Pekka Uotila, Erkki Vorna, Timo Vikström, Pentti Pasanen, Lauri Kauppinen, Seppo Santanen, Helge Salminen, Mauri Kömsi, Heikki Kivioja ja Antti Helenius kukin 4.000: — sekä ekonomit Lauri Keränen, Jorma Lappi, Kalevi Mäkinen, Eva Nurmi, Pirkko Ora, Timo Saarinen, Olli Suonne, Martti Suni, Ulla-Maija Saavalainen ja Jukka Syrjänen kukin 4.000: —;

Eevi ja Emil Tannisen Säätiön stipendeiksi lahjoittaman 300.000: — ovat saaneet ekonomi Heikki Ilveskoski 100.000: — ja ylioppilaat Aulis Himanen 50.000: —, Esko Kaikko 50.000: —, Riitta Korhonen 50.000: — sekä Sirkka Sipilä 50.000: —.

Eräs entinen korkeakoulun oppilas, joka haluaa pysyä tuntemattomana, on lahjoittanut 20.000: — käytettäväksi englanninkielen opiskelijain hyväksi. Summa on jaettu seuraaville opiskelijoille, kullekin 5.000: —:

Irmeli Harju, Karin Winter, Juhani Lampi ja Seppo Ritokangas.

Helsingissä kesäkuulla 1952

O. W. Louhivuori.

Rehtorin puhe Kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 10. 9. 1951.

Pyydän lausua Kauppakorkeakoulun opettajat ja oppilaat tervetulleiksi lukuvuoden työhön. Olkoon tunnuksenamme edelleenkin: *semper excelsio*, aina korkeampiin päämääriin.

Kauppakorkeakoulun opettajaneuvosto on jälleen suorittanut oppilaiden valinnan korkeakouluun. Hakijoita oli 611 ja opiskelamaan on saapunut 294. Odotettavissa on, että tyytymättömyys sen johdosta että niin paljon hakijoista on jäänyt oppilaiksi hyväksymättä, jälleen on asianomaisissa ja heitä lähellä olevissa piireissä yleinen. Ja Kauppakorkeakoulua syytetään siitä, että se katsoo liian paljon ylioppilastutkintoon ja muihin todistuksiin. Yhä uudelleen on sen vuoksi sanottava, ettei korkeakoulun opettajaneuvostolla ole muuta mahdollisuutta kuin ottaa huomioon hakijoiden esittämät tosiasiat. Mutta niiden joukkoon kuuluu paljon muutakin kuin ylioppilastodistus. Siitä, mitkä näkökohdat valinnassa otetaan huomioon, olen jo usean kerran aikaisemmin puhunut, joten en tällä kertaa kajoa siihen. Huomautan vain, että nyt opiskelemaan saapuneista on 78 eli 27 %, joilla ylioppilastutkinnossa on arvosana *approbatur*, mutta jotka koulutodistuksen, liikeharjoittelun ja muiden ansioiden perusteella ovat saavuttaneet hyväksymiseen tarpeellisen pistemäärän.

Tietenkään ei koulu- ja ylioppilastodistuksia voida niitäkään sivuuttaa. Mielenkiintoista on panna merkille, että hakijain ylivoimaisella enemmistöllä on koulun päästötodistuksessa *cum laude* keskiarvona. Miesylioppilailla se on 91 %:issa ja naisilla 86 %:issa. Sen sijaan on naisilla koulutodistuksessa *laudatur* 13 %:issa ja miehillä vajaassa 8 %:ssa. Vain 2 tyttöä, joilla koulutodistuksen keskiarvo on *approbatur*, on hakenut ja vastaavasti 4 poikaa. Ylioppilastodistuksissa sen sijaan äänimäärät vaihtelevat paljoo enemmän. *Approbatur* on 34 %:illa naisylioppilaista ja 47 %:illa miesylioppilaista. *Cum laude* on 49 %:illa naisista ja 44 %:illa miehistä. *Laudatur* on 17 %:illa naisista ja 9 %:illa miehistä. Sekä koulu- että ylioppilastodistukset ovat siis naisilla keskimäärin huomattavasti paremmat kuin miehillä. Olen myös koettanut tehdä jonkinmoista tilastoa siitä, missä määrin eri

yhteiskuntapiireissä edellä mainitut prosenttiluvut vaihtelevat. Se on antanut sen mielenkiintoisen tuloksen, että virkamiesten ja vapaita ammatteja harjoittavien pojat, joita hakijoissa on suurin ryhmä, ovat ylioppilastutkinnossa läpäisseet heikommin kuin kauppiaiden, tehtaailijain, liikkeenjohtajain ja liike-elämän palveluksessa olevien pojat. Ruumiillista työtä tekevien pojat ovat niinkään saaneet heikommat ylioppilastodistukset kuin liikemiesten pojat. Naisylioppilaista voi tehdä saman havainnon, joskaan erotukset eivät ole yhtä jyrkkiä. Maanviljelijäin lapsia on hakenut niin vähän korkeakoulumme, että prosenttiluvuille ei voi antaa suurta merkitystä. Ja varottava on edellä mainituista muistakaan ryhmistä tekemästä mitään yleisiä johtopäätöksiä. Aineistokin on sitä varten liian pieni. Olisi muutoin tutkimuksen arvoisen asia koettaa saada selville, missä määrin kodit ja muu ympäristö, jossa nuoriso varttuu ylioppilasikään, vaikuttaa opillisiin tuloksiin ja ennen muuta, missä määrin varallisuussuhteet sen tekevät. Tietääkseni ei ole mitään laajempaa tutkimusta tältä alalta meillä julkaistu.

Siihen aikaan kun minä opiskelin yliopistossa, olivat yliopiston lukuvuoden avajaiset huomattava tapaus koko kulttuurielämässämme. Yliopistoon ja sen ympärille keskittyi koko korkeampi sivistys. Maan virkamieskunta oli yliopistosivistyksen saanutta. Valtiopäivillä päättivät maan asioista aateli ja pappissääty, joiden jäsenillä oli akateeminen sivistys, porvarissääty, johon kuului virkamiehistöä ja maan valistuneinta liikemieskuntaa ja usein enemmistö siinä oli akateemisen sivistyksen saanutta, sekä talonpoikaissääty, jonka jäsenet tosin olivat enemmistöltään maanviljelijöitä, joilta puuttui akateemiset oppiarvot, mutta joiden keskuudessa vallitsi suuri kunnioitus korkeampaa oppia kohtaan. Vaikka eduskuntareformi jo v. 1906 pantiin toimeen ja äänioikeus tuli yleiseksi, säilytti yliopisto kuitenkin pitkät ajat suurin piirtein sen keskeisen aseman kulttuurielämässämme, mikä sillä oli ollut. Sen vuoksi ne sanat, joita yliopiston avajaisissa lausuttiin, kantoivat kautta maan. Yliopiston rehtorin osana oli olla tulkkina niille mielialoilta, mitä kansassa liikkui ja vetää niitä suuntaviivoja, mitä yleisissä asioissa oli noudatettava.

Tosin oli maassamme toinenkin korkeakoulu, Teknillinen Korkeakoulu, mutta siinä viljeltävien tieteiden luonteen mukaisesti se keskittyi silloin työssään enemmän omien seinänsä sisälle.

Tässä tilaisuudessa ei ole mahdollista puuttua niihin syihin, jotka ovat aiheuttaneet muutoksen edellä mainitsemaani asiointilaan. Todetakoon vain, että jos kohta maan itsenäistyttyä yliopisto edelleen edustaa korkeinta yleiskulttuuria maassa, sen merkitys suuntien luojana ja suunnanantajana maan yleisissä asioissa on jäänyt syrjään. Eduskunta

ja hallitus, joiden kokoonpanossa tieteellinen tai opillinen sivistys ei ole määrävänä, ja virkamieskunta, johon niinkään varsinkin kun korkeimmista viroista on kysymys, saatetaan ottaa muita kuin yliopistopetuksen saaneita, sanelevat nyt ne suuntaviivat, joita on noudatettava, ja ne ovat ottaneet vastuun, mikä aikaisemmin kuului viime kädessä vieraille vallalle.

Lisäksi tulee, että maassamme on nyt kolme yliopistoa ja lukuisia erikoiskorkeakouluja, mikä sekin on omansa kaventamaan sitä merkitystä, mikä ainoalla yliopistollamme aikaisemmin oli. Mutta yhteisesti korkeakoulumme edelleen ovat vastuussa, joskaan eivät hetken poliittisista suuntaviivoista, niin korkeimmasta kulttuurista yleensä ja niiden on pystyttävä luomaan ja kasvattamaan johtoelimet sille kulttuurille, minkä varaan kansa tulevaisuutensa rakentaa.

Kulttuuri muodostaa yhden kokonaisuuden, mutta se on kokoonpantu osista, joita nykyisin jo paitsi yliopisto siis myös erikoiskorkeakoulut edustavat. Lähellä on kullakin niistä kiusaus, että jäädään rakentamaan ja vaalimaan vain omaa osaa siitä ja laiminlyödään muut tai pidetään niitä alempiarvoisina. Sen vuoksi on ehkä syytä silloin tällöin palata tarkastelemaan sitä kokonaisuutta, jota kulttuuriksi sanotaan.

Arkipäiväisessä puheessa me helposti jopa samaistamme kehittyneen talouselämän ja korkean kulttuurin. Niillä on yhtymäkohtia, mutta ne eivät ole sama asia. Jo sana kulttuuri avaa eteemme erilaisen, silminkantamattoman aineiston. Kuuluuhan siihen jo ensi ajattelemalta kaikki se, mitä historia tietää kertoa, kaikki korkeat kulttuuri-muodot kuten muinaisegyptiläinen, intialainen, assyrialaisbabylonialainen, kreikkalais-roomalainen, arabialainen, keski- ja eteläamerikkalaiset kulttuurit, jotka jo ovat kuolleet, ja sitäpaitsi tämän päivän ihmiskunnan kulttuuri tavattomassa moninaisuudessaan, runsaudessaan ja laajuudessaan. Kulttuurin piiriin kuuluu kaikki se, mitä humanistiset tieteet tutkivat, minkä talous ja tekniikka, valtiollinen ja yhteiskunnallinen organisaatio, taide ja uskonto ovat synnyttäneet. Mutta onko kulttuurin olemus tällä selvitetty?

Jos me kysymme: mitä on kulttuuri? on itse kysymys väärin asetettu. Sillä kulttuurilla, niinkuin yleensä ns. yleiskäsitteillä, yksi saattaa tarkoittaa yhtä, toinen toista. Ja kumpikin ovat oikeassa. Me voimme vain kysyä, mitä *me* tarkoitamme kulttuurilla. Vasta tällä tavoin määritelty ja rajoitettu käsite kelpaa tiedon välineeksi. Se ei estä sitä, että me tällöin ehkä omaksumme jo ennen käytetyn määritelmän. Meidän on se vain selvästi ilmaistava.

Me voimme ajatella luonnonihmisen olevan onnellisen luonnontilassaan. Kun hänellä on jokapäiväinen ravintonsa, suojaa sateelta ja myrskyltä ja jokin ryysy, jolla hän voi peittää ruumiinsa, on hän tyytyväinen. Kulttuuri alkaa heimossa tai kansassa, kun joku sen jäsen itsetietoisesti valmistaa esineen, joka lisää olemassaolon, elämän arvoa hänelle. Tälle primitiiviselle alulle rakennetaan lisää. Tuo esine, jousi, juoma-astia tai muu koristetaan. Myös ruumista koristellaan maalauksilla, asuntoja esim. huonekaluilla. Jäljittelyn kautta kaikki nämä kulttuurin alkeet leviävät. Ihminen voittaa luonnon vastustusta. Ihmishenki alkaa toimia tietoisesti tässä tarkoituksessa, ja niin voimme sanoa, että kulttuuri on luonnon tarttumista itseensä korkeamman elämänvoiman saavuttamiseksi. Se on luodun olennon tietoista toimintaa häntä ympäröivän ilmiömaailman alistamiseksi tehdäkseen siitä välineen, jolla olemassaolon arvoa voidaan lisätä. Kun vielä lisäämme, että näin syntyy ulkonainen kulttuuri, aineellinen kulttuuri, joka perustuu ihmishengen työhön ja joka lisää ulkonaisesti olemassaolon arvoa, mutta että tästä kehittyy myöskin sisäinen sielullinen kulttuuri, jonka arvot ovat puhtaasti henkistä laatua, olemme antaneet eräänlaisen sisällyksen kulttuurin käsitteelle.

Sillä kun ihminen muovailee ympäröivää luontoa ja luonnonesineitä tarkoituksensa mukaisiksi, niin tämä toiminta vaikuttaa takaisin häneen itseensä niin, että hänen ruumiilliset ja henkiset kykynsä lisääntyvät ja hänen älynsä kehittyy. Se saa aikaan lähempää yhteiselämää ihmisten kesken ja sen kautta siveellisetkin suhteet, tunteet ja käsitteet hienostuvat ja jalostuvat. Ja niin, käyttäkseni entisen opettajani prof. Arvi Grotenfeltin sanoja: kulttuurin ytimeksi siten muodostuu »oikeuden, totuuden, kauneuden, yleisen ihmisrakkauden ja uskonnon ihanneiden toteuttaminen ihmiselämässä».

Kaikki inhimillisen kulttuurin muotoumat, olivatpa ne laitoksia tai tapoja tai aineellisia aikaansaannoksia, ovat tai ovat olleet olemassa jonkin toteuttamista varten. Sitä, minkä toteuttamista jokin viime kädessä on tai miksi se tapahtuu, sanomme arvoksi. Arvot ovat erilaisia, niissä on eri vivahtuksia, ne ovat eri ihmisillä, eri aikoina olleet erilaisia ja ennen kaikkea niiden korkeusaste on esiintynyt erilaisena. Mutta aina voimme kulttuuritodellisuuden takana nähdä arvoja ja arvojärjestelmiä.

Ensimmäisenä arvolajina on ehkä mainittava hedoniset arvot, aistilliset mielisuusarvot. Nämä arvot tekevät ihmiselle tavoiteltavaksi esimerkiksi hyvät maut, tuoksut, sukupuolinautinnot, huumausaineiden tuottamat mielihyvän tilat ym. Näihin arvoihin laskuvat jotkut myöskin taloudelliset arvot, joiden ytimenä on hyötykäsite. Talou-

dellisiä arvoja tuskin kuitenkaan voidaan pitää ns. itsearvoina, joihin meidän lähinnä on kohdistettava huomiomme, so. arvoina, jotka ovat lopulliset, eivät välineitä toisten arvojen saavuttamiseen, kuten tekniikka, raha jne. Me voisimme ehkä nimittää itsearvoja toisellakin nimityksellä, jonka tunnettu ranskalainen filosofi Henry Bergson on niille antanut sanoessaan: »Filosofit, jotka ovat mietiskelleet elämän tarkoitusta ja ihmisen kohtaloa, eivät ole kyenneet oikein havaitsemaan, että luonto itse on vaivautunut asiaa meille selittämään. Se huomauttaa meille selvin merkein, että tarkoituserämme on saavutettu. Tuo merkki on ilo. Minä puhun ilosta, en mielihyvistä, huvista. Mielihyvä on vain temppu, jonka luonto on keksinyt saadakseen elollisen olion säilyttämään elämää; se ei ilmaise sitä suuntaa, josta käsin elämä on singottu. Ilo sitä vastoin aina ilmoittaa elämän onnistuneen, avartaneen aluettansa, saaneen voiton: suuressa ilossa soi aina voitonriemun sävel.» Me voisimme niin ollen ehkä sanoa, että kun me vilpittömästi iloitsimme nähdessämme esim. taidetta, tuntiessamme itsemme kylläiksi, voidessamme turvautua Jumalan armoon, meillä on hallussamme itsearvo, lopullinen arvo, eikä vain väline jonkin toisen arvon saavuttamiseen.

Näitä itsearvoja on siis ensinnäkin hedoonisten, aistillisen mielihyvän arvojen ryhmä. Toisena voidaan mainita vitaaliset eli biologiset arvot. Niitä ovat elämä itse, sen voimakkuus, terveys, onnistuneisuus. Nämä vitaaliset arvot ovat osittain yhteydessä hedoonisten arvojen kanssa, mutta ne eivät ole sama asia. Hedoonisia arvoja voidaan kultivoida vitaalisten kustannuksella. Vitaalisia arvoja tavoitellaan terveydenhoidolla, urheilulla, eri ruokajärjestelmillä yms.

Tulemme sitten taiteellisiin, esteettisiin arvoihin. Niitä tarjoaa meille myös luonto sellaisenaan kauniina näköaloina. Kulttuurin piiriin kuuluvat vain ihmisen aikaansaamat esteettiset arvot.

Neljäntenä ryhmänä on tiedolliset eli teoreettiset arvot. Niiden suunnaton tärkeys korkeampien kulttuurien piirissä on ilmeinen. Osataan tieteenharjoitus tähtää käytännölliseen elämään, luonnon hallitsemiseen ja tämä onkin huomattava piirre nykyhetken tieteessä. Tiedollisten arvojen piirissä on tärkeä käsite totuus.

Ja lopuksi on meillä uskonnolliset arvot, joiden merkitys kulttuurissa on hyvin suuri, jopa toisinaan niin suuri, että ne hallitsevat koko kulttuurielämää. Dogmit, jumalanpalveluksen eri muodot ja uskonnolliset yhteisöt ovat uskonnollisten arvojen toteutumia.

Näitä arvoja eli oikeammin arvoryhmiä pitää suomalainen professori Erik Ahlman ainoana itsearvoina. Itse puolestani olisin taipuvainen lisäämään näihin itsearvoihin *vapauden*. Tiedän, että sitä vastaan

voidaan esittää vastaväitteitä. Niihin enemmän kuin kantani perusteluihin en tässä voi puuttua. Ahlman mainitsee myös sosiaaliset eli rakkausarvot, mahtiarvot, oikeusarvot ja eettilliset arvot, mutta huomauttaa että ne ovat komplekseja ja edellyttävät toisten arvolajien olemassaoloa.

Kulttuuriin kuuluvat nämä arvot ihmisen itsetietoisina tavoitteina. Mutta siihen kuuluvat myös ne välineet, aineelliset ja aineettomat, jotka kulttuuria kannattavat ja kehittävät. Mehän jo läksimme siitä, että kulttuuri alkaa ensimmäisestä konkreettisesta välineestä, jonka alkukantainen ihminen valmistaa helpottaakseen olemassaoloaan ja elämäänsä. Kulttuuria kehittävät luovat yksilöt, sitä ylläpitävät, reprodusoivat, jäljentävät henkilöt. Ja kulttuuriarvot, ne usein yhtyvät toisiinsa, niinkuin esim. hedooniset ja esteettiset arvot terveys ja kauneus, teoreettiset ja uskonnolliset, teoreettiset ja esteettiset jne.

Vaikka me kulttuurin käsitteen rajoittaisimmekin niinkuin yllä on tehty, jää se sittenkin varsin laajaksi ja moniselitteiseksi. Sen päätaivoitteina, siinä kulttuurifilosofit näyttävät yleensä yhtyvän, ovat aineettomat, henkiset arvot, itsearvot ja niiden kompleksit.

Niitä ei saavuteta niinkuin sanottu ilman välineitä. Kulttuurin rannattoman laajassa välinemaailmassa me kiinnitämme tällä kertaa huomiomme vain kahteen ryhmään näitä välineitä, tekniikkaan ja talouteen. Sillä paljon liioittelematta voidaan sanoa, että nykyinen kulttuuri länsimaisessa muodossaan on insinöörin ja yrittäjän yhteistyön tulos.

Tekniikalla suppeammassa merkityksessä voitaneen tarkoittaa luonnon ja sen lakien tuntemiseen perustuvaa toimintaa, jonka avulla luonnossa piilevät mahdollisuudet saatetaan palvelemaan ihmisen päämääriä. Tekniikka on siis tietoon perustuvaa taitoa, ei tiedon hankkimista. Tätä palvelevat ns. teknilliset tieteet. Nykyajan yhteiskunnassa tekniikka ja talous yhdessä muodostavat sen väkipyörän, joka kuljettaa inhimillistä kehitystä eteenpäin.

Kun me voimme määritellä tekniikan verraten yksimielisesti, on talouden määrittäminen sitä vaikeampaa. Luovunkin siitä tässä yhteydessä, koska se ei ole johtopäätöksillemme välttämätöntä. Huomautan vain, että kun antiikin kulttuuri perustui orjatalouteen ja talous siis oli alistetussa asemassa kulttuurin luomisessa, josta vapaa yläluokka yksin piti huolta, nykyajan kulttuuri pohjaa talousmuotoon, joka perustuu vaihdantaan ja rahaan ja jota me hieman epämääräisellä nimityksellä voisimme sanoa markkinataloudeksi.

Minusta näyttää siltä, että nykyajan varsinaiset kulttuurikriitikot Spengleristä Mumfordiin saakka liiaksi korostavat tekniikan eli niinkuin

he sanovat koneen merkitystä nykyajan kulttuurin syntymiselle, kehitymiselle ja niihin sisältyville epäkohdille. Niinpä Mumford teoksessaan »Tekniikka ja yhteiskuntakehitys» alleviivaa sitä, että ihmiset olivat jo varustautuneet ottamaan vastaan 1700-luvun uudet keksinnöt kone-teollisuuden alalla, koskapa heillä oli jo 900-luvulta saakka käytettävissään eräänlaisia, joskin alkeellisia koneita. Ja tämä seikka muka loi uudenaikaisen talousorganisaation. Vaikka ei vähäksyisi Mumfordin väitettä, on kai kuitenkin huomioonotettava, että keskiajan henkinen sidonnaisuus uudenajan ensimmäisinä vuosisatoina alkoi höllentyä, ammattikuntalaitos rappeutua ja että koko siihenastinen niin henkinen kuin aineellinen kulttuuri oli saavuttanut käännekohdan, kun Ranskan suuressa vallankumouksessa sinkautettiin maailmalle tunnus: veljeys, vapaus ja tasa-arvoisuus. On varmasti harhauttavaa luulla, että tämä vapauden vaatimus perustui siihen, että juuri silloin kokeiltiin uusilla koneilla. Sen taustana oli tyytymättömyys oleviin oloihin yleensä, vapauden vaatimus yleensä. Jos maailmassa mikään tapahtuu sattumalta, niin oli kai sattuma, että samaan aikaan kuin tämä vapauden vaatimus esitettiin, Arkwright, Cartwright ja Watt kokeilivat uusilla tekstiili- ja höyrykoneillaan. Taloudellisesti ja valtiollisesti toteutettu vapaus, työn vapaus, elinkeinovapaus, äänioikeus, ne ne olivat, jotka loivat mahdollisuuden koneteollisuuden synnylle ja nopealle kehittymiselle kaikkine niine sosiaalisine epäkohtineen, mitä uusi talousmuoto toi mukanaan. Ihmisten ja länsimaiden kansojen oli täytynyt käydä läpi vuosisatainen henkinen kehitys, ennenkuin ne olivat niin pitkällä, että ne olivat valmiit vapautta vaatimaan. Heidän mukanaan sitä vaativat tiedemiehet. Jo 1700-luvun keskipaikoilla Quesnay kannattajineen, sitten Adam Smith ja muut taloustieteen edustajat perustelivat tätä vaatimusta inhimillisillä ja taloudellisilla syillä. Mutta he eivät nähneet seurauksia.

Koneet muuttivat talousmuodon Euroopan päämaissa markkinataloudeksi. Se tapahtui vapauden vallitessa hyvin nopeasti. Uusi kone-tekniikka vapaissa oloissa teki ihmeitä. Jo 1848 Marx Kommunistisessa Manifestissa tunnustaa, että »porvaristo tuskin sätävuotisen luokkaherruutensa aikana on luonut suurempia ja mahtavampia tuotantovoimia kuin kaikki entiset sukupolvet yhteensä».

Kulttuurin välineet, tekniikka ja talous olivat yhtyneinä tehneet tämän. Mutta mihin oli jäänyt ihminen, kulttuurin kohde? Tosin syrjäisissä seuduissa elettiin pitkät ajat ennallaan. Vanhat kulttuurimuodot ja tavat säilyivät. Mutta muualla Euroopassa tehtiin vallankumouksia ja taisteltiin ja Amerikkaan asti ulottuivat uuden ajan vaikutukset. Vielä vuosisadan puolivälissä työläiset Englannissa särkivät koneita

ja tehtaita, joita he pitivät syyllisinä kurjiin oloihinsa. Sehän oli turhaa, sillä työläinen, ihminen oli tullut vain välineeksi, jonka avulla kone pystyi tuottamaan toisen koneen. Muuta hän ei enää ollut. Samalla hiljaa maan uumenissa alkoi versoa suurempi vaara, jota uuden talousorganisaation luojat eivät olleet ottaneet huomioon. Tämän organisaation synnyttämä työväenluokka heräsi, astui esiin ja alkoi vaatia osuutta talouselämän johdossa. Syntyi työväenliike ja sen poliittisena voimakseksena uudenaikainen sosialismi.

Kulttuurin sisäisten arvojen omaksuminen ei ollut jaksanut seurata ulkonaista kehitystä. Kansat olivat pitkän kehityksen kautta 1700-luvun lopulla kypsyneet kulttuurihyödykkeitä vaatimaan. Mutta vapaus ja siinä ja vain sen avulla mahdollinen uusi talous peitti ne suuren hyökylläineen tavoin, ennenkuin ne olivat oppineet uusiin oloihin kulturellisesti, sisäisesti mukautumaan. Nyt, kohta kaksi sataa vuotta myöhemmin, alkavat henkiset hedelmät kypsyä monien veristen sotien, yhteiskunnallisten vallankumousten ja kahden maailmansodan jälkeen. Mutta nämä hedelmät eivät ole luonnollisen, sisäisen, rauhallisen kasvun tulosta. Päinvastoin ne uhkaavat tuhota sen kulttuurimuodon, minkä tekniikka ja markkinatalous ovat luoneet. Me elämme mitä vaarallisinta kriisikautta, joka on luonteeltaan valtiollinen, kansantaloudellinen, sosiaalinen, mutta pohjimmaltaan kulttuurikriisi.

Talous on kyllä kaiken kulttuurin tärkeä väline ja kaiken korkean kansallisen kulttuurin välttämätön edellytys. Antiikin kulttuuri tarvitsi orjat, jotka sille antoivat taloudellisen perustan. Mutta itse kulttuuri tähtäsi niihin henkisiin tavoitteisiin, joista edellä olen maininnut. Luontoistalouden kautta elävät kansat, niinkuin Suomen kansa, loivat omat kulttuurimuotonsa kotitekoisen tekniikan avulla ja ihmisillä oli aikaa ja mahdollisuuksia tavoitella myös korkeampia kuin hedoonisia ja vitaalisia arvoja. Kaikkea ei tarvinnut uhrata elämän ylläpitoon ja hetken nautinnoille. Kotona tehdyt työkalut ja muut esineet koetettiin saada paitsi tarkoituksenmukaisiksi myös kauniiksi. Olivathan ne omaa tarvetta varten. Tiedollisina arvoina yleensä riittivät almanakka, raamattu ja virsikirja, mutta ne osattiin sitä paremmin. Ja uskonto antoi rauhaa sydämelle.

Kuinka on nyt. Uudenaikainen talousmuoto ja huippuunsa kehittynyt tekniikka on tehnyt ihmisen aivan toiseksi kuin hän oli antiikin tai luontoistalouden aikana. Käyttääkseni Spenglerin sanoja »faustinen ihminen on tullut oman luomuksensa orjaksi». Jos hän on työläinen, ei hänellä ole useimmassa tapauksessa työssään mitään henkilökohtaista vapautta. Hän on koneen osa. Jos hän on yrittäjä, määräävät taloudelliset edellytykset, kilpailu, talous- ja konetekniikka hänen askeleensa.

Vain harva tiedemies todella syventyy ihmishengen tutkimiseen. Suurimmat filosofiset löydöt alkavat olla fyysikkojen ja matemaatikkojen ansiota. Ja tuloksenahan onkin, että ero häviää aineen ja energian väliltä, vaikka sielun arvoitusta ei ole ratkaistu. Tekniikka talouden palveluksessa on yksin ratkaiseva. Ja ihminen, subjekti, väline ja objekti mekanisoituu ei vain jäseniltään, ruumiiltaan, vaan myös hengeltään. Ja kun niin käy, niin ei hän enää luota itseensä eikä voi luottaa siihen. Hän tulee osaksi, hituseksi massasta, missä eivät suinkaan korkeammat kulttuuriarvot määrää esiintymistä, vaan vitaaliset tavoitteet. Ne hän on osittain saavuttanut, korkeamman elintason. Mutta yksilöllisyys on vastaavasti kuollut ja henki suuntautuu hedoonisiin arvoihin, elämännautintoihin, mikäli siihen tilaisuutta tarjoutuu. Korkeampia kulttuuriarvoja, esteettisiä, eetillisiä ja sosiaalisia viljellään massa-arvoina. Tietääkö tämä kulttuurin kuolemaa? Ja jos niin on, niin mitä se tuo mukanaan?

Vanhat kulttuurit, egyptiläinen, assyrialais-babylonialainen, kreikkalainen ja roomalainen ovat kuolleet. Mutta niiden mukana ovat kuolleet myös kansat. Ne kansat, jotka nyt asuvat noiden kulttuurien maantieteellisillä raunioilla, eivät ole enää samoja kansoja.

Ja mikä on tappanut nämä kulttuurit ja kansat? Se, että kulttuurissa sellaisenaan voi piillä kuoleman siemen. Elleivät kulttuuriarvot muodosta sopusointuista kokonaisuutta, vaan joku arvo nousee toisten kustannuksella, on kulttuurin kuoleman vaara lähellä. Se jäykistyy ja käy hedelmättömäksi, ellei, jos on kysymys hedoonisista tai vitaalisista arvoista, johda kansoja fyysilliseen ja moraaliseen tuhoon, niinkuin kävi roomalaisten.

Jos näin saattaa käydä, kun on kysymys kulttuurin itsearvoista, niin kuinka paljoka lähempänä tuo kohtalo onkaan, kun välineet, tekniikka ja talous, ovat niinkuin nyt muuttuneet arvoiksi, joita niiden itsensä vuoksi tavoitellaan.

Jos vuosi sitten minä tältä samalta paikalta huomautin, että kulttuurikriitikot asettuvat varsin pessimistiselle kannalle länsimaisen kulttuurimuodon, koko tähänastisen kulttuurin tulevaisuuteen nähden. He näkevät, niin, useimmat ihmiset näkevät, missä pelastus on etsittävässä, siinä että indiviidi, yksilö, jälleen saisi sille kuuluvan arvon ja merkityksen ihmisten yhteiselämässä, ettei joukkomurhia sotien nimellä enää suoritettaisi, että ihmisuus voitaisi valtapyytteet kansoissa ja yksilöissä. Mutta nämä ovat haaveita, ideoita. Historian kulku todistaa, että suurikaan idea ei voi saada aikaan muutosta kansojen elämäntilassa ennenkuin se muuttuu, jos muuttuu, sosiaalisesti voimaksi. Rakasta lähimmäistäsi niinkuin itseäsi, onko suurempaa sosiaalista

idea ja ihanampaa käskyä, jonka oikeutuksen periaatteessa kaikki tunnustavat, koskaan annettu tai kuultu. Mutta se ei ole saanut riittävästi seuraajia karussa todellisuudessa. Se ei ole muuttunut sosiaalisesti voimaksi. Sen sijaan aikoinaan liberalismi: vapauden, veljeyden, tasa-arvoisuuden aate toteutui vapautena erälle ja synnytti liberalistisen kauden. Se siitti sosialismin idean, mikä tarvitsi 100 vuotta muuttuakseen siksi sosiaalisesti voimaksi, minä me sen tunnemme. Mutta näitä muutoksia ei saanut aikaan lähimmäisen rakkaus, vaan se, että ne ideat kelpasivat itsekkyyden, edellinen yksilöllisen, jälkimmäinen joukko-, luokkaitsekkyyden palvelukseen, luokkaitsekkyyden, mistä kukin luokan jäsen odottaa myös itselleen taloudellista etua.

Onko sitten länsimainen kulttuuri sellaisena, miksi se on kehittynyt säilyttämisen arvoinen? Siinä on meillä suuri arvoprobleemi, jonka käsittelemiseen emme voi tällä kertaa ryhtyä. Aineistoa siihen kyllä tarjoaisi se laaja kirjallisuus, mitä tästä on aivan viime aikoinakin julkaistu. Joka tapauksessa ulospääsy nykyisestä kulttuurikriisistä, mihin se päättyneekään, on pitkä ja täynnä vaaroja. Eikä ole sanottu, ettei kokonaisia kansoja ja kulttuurimuotoja sen varrella kukistu ja kuole. Mutta se mikä ei näytä koskaan kuolevan, on kulttuuriarvot. Niiden kunnioittaminen saa uusia ulkonaisia muotoja. Toisinaan joku niistä on etualalla, toisinaan toinen. Joskus ne kaikki näyttävät olevan upokissa. Mutta muinaisegyptiläisestä kulttuurista alkaen läpi kaikkien ihmiskunnan vaiheiden ihminen on sisimmässään pyrkinyt saamaan iloa elämässään, joko se sitten perustuu elämännautintoihin, vitaaliseen hyvinvointiin, kauniin näkemiseen ja nauttimiseen, totuuden löytämiseen, uskonnolliseen hurmiotilaan tai rauhaan. Ja kaiken tämän edellytyksenä on vapaus omistaa ne, vapaus, joka edellytyksestä voi muuttua itsearvoksi varsinkin milloin se puuttuu. Nämä kulttuuriarvot ovat yksilöllisiä, me nautimme niiden omistamisesta, me nautimme niistä persoonallisuuksina. Ne ovat sisäisiä arvoja.

Kulttuuriarvoja luotaessa ei kansan suuruudella tai pienenä ole eroa. Pieni Kreikan kansa lisäsi samaansa kulttuuriperintöä panoksella, johon suuretkaan kansat eivät ole pystyneet ja se säilytti jälkimaailmalle sen, minkä muut itseltään tuhosivat. Ehkä on jälleen niin, että pienten kansojen osana on säilyttää länsimaisesta sivistyksestä se, mikä siinä on säilyttämisen arvoista.

Silloin kun muu maailma vapisee kulturellisen ja kansallisen tuhon edessä, silloin kun voimat ja varat uhrataan sisäisten eripuraisuuksien selvittelyyn tai kansojen loppua tietävän maailmansodan valmisteluun, on Suomen pieni kansa jo kahdessa sodassa näyttänyt, mihin se fyysillisesti ja henkisesti pystyy. Sillä kumpaakin on niissä vaadittu.

Mutta samalla maamme työväki on pystyttänyt työväenopistoja, akatemian ja ammattiopistoja. Toisaalla liikemieskunta on pystyttänyt omaehtoisesti oppilaitoksia alempaa ja korkeampaa taloudellista opetusta varten. Ja liikelaitosten ja yleinen sosiaalipolitiikka on vaikuttanut kohottavasti ja tasaannuttavasti kulttuurista vähemmälle osalle jääneisiin. Meidän ei sen vuoksi ole katsottava omia olojamme vieraiden silmälasien läpi ja etsittävä niistä sitä, mitä me ympärillämme suuressa maailmassa näemme. Meidän on nähtävä myös se positiivinen kulttuuriarvojen palvelu, mitä täällä harjoitetaan. Sivulla maailman kilpakeinon yhteistunto, järki, tahto ja vähäisempikin teknillinen kehitys ja heikompi talous voivat säilyttää maalle ja kansalle ja koko maailmalle kulttuurin saavutuksia, joita suuremmat uhanalaiset kansat eivät läheskään aina voi aikaansaada. Mutta muistakaa kaiken alkuna ja loppuna opiskellessanne tässä korkeakoulussa ja muistakaa se elämässänne, nuoret ystäväni, että tärkeintä näissä kulttuurin saavutuksissa eivät ole korkealle kohotettu tekniikka ja talous, suuret kulttuurirakennelmat ja muistomerkit, etevät organisaatiomuodot yhteiselämässä, ulkonainen voima ja valta. Tärkeintä on se, mikä useimmiten nyt sivuutetaan ja unohtetaan, kulttuurin luoja ja suurelta osalta sen luomus, *ihminen*.